YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

15 päivänä kesäkuuta 2005 *

Asiassa T-349/03,

Corsica Ferries France SAS, kotipaikka Bastia (Ranska), edustajinaan asianajajat S. Rodrigues ja C. Scapel, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään C. Giolito ja H. van Vliet, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jota tukevat

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues ja S. Ramet, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA, kotipaikka Marseille (Ranska), edustajanaan aluksi asianajaja H. Tassy, sittemmin asianajajat O. d'Ormesson ja A. Bouin,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan rakenneuudistustuesta, jonka Ranska aikoo myöntää Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle, 9 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn komission päätöksen 2004/166/EY (EUVL 2004, L 61, s. 13) kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit V. Tiili ja O. Czúcz,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Natsinas,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.11.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 EY 87 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

— —

3. Yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää:

— —

c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla — — ."

2 Meriliikenteen valtiontuelle annettujen yhteisön suuntaviivojen (EYVL 1997, C 205, s. 5) 8 kohdassa todetaan, että käsitellessään varustamoille myönnettävää rakenneuudistustukea komissio soveltaa rakenneuudistusta ja vaikeuksissa olevien yritysten pelastamista koskevia suuntaviivoja.

3 Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen (EYVL 1999, C 288, s. 2; jäljempänä suuntaviivat), joita sovelletaan 9.10.1999 alkaen, mukaan komissio toteaa ne edellytykset, joiden täyttyessä kyseessä olevaa tukea voidaan pitää EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella yhteismarkkinoille soveltuvana. Mainittujen suuntaviivojen 3.2.2 kohdan mukaan kyseiset edellytykset liittyvät siihen, onko tuensaaja vaikeuksissa oleva yritys, elinkelpoisuuden palauttamiseen, kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämiseen, tuen rajaamiseen välttämättömään, sellaisten tarpeellisten edellytysten ja velvoitteiden määräämiseen, joilla voidaan estää kilpailun vääristyminen yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, ja koko rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoon.

4 Palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annetun

neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3577/92 (EYVL L 364, s. 7) mukaan jäsenvaltioiden on avattava kansalliset kabotaasimarkkinat. Kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädetään, että kun jäsenvaltio tekee sopimuksia julkisesta palvelusta, tämä on tehtävä syrjimättä ketään yhteisön laivanvarustajaa.

Tosiseikat

1. *Kyseessä olevat varustamot*

5 Kantaja on varustamo, joka tarjoaa säännöllisiä meriliikenneyhteyksiä Manner-Ranskasta (Toulon ja Nizza) ja Italiasta (Savone ja Livorne) Korsikaan.

6 Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) on varustamo, joka liikennöi säännöllisesti Manner-Ranskasta (Nizza, Toulon ja Marseille) Korsikaan ja Manner-Ranskasta Pohjois-Afrikkaan (Tunisia ja Algeria) sekä Sardiniaan kausiluonteisesti huhtikuun ja syyskuun välisen ajan.

7 Nykyään Compagnie générale maritime et financière (CGMF) -niminen yhtiö omistaa 80 prosenttia ja Société nationale des chemins de fer (SNCF) -niminen yhtiö 20 prosenttia SNCM:n osakepääomasta. CGMF:n, jonka pääoma on kokonaan suoraan Ranskan valtion hallussa, toimiala on määritelty siten, että se mahdollistaa kaikenlaisen meriliikenteen harjoittamisen, laivojen varustelun ja vuokrauksen sekä kaikenlaisen sijoittamistoiminnan ja kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan aloilla, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti yhtiön toimialaan.

8 SNCM:llä on vähemmistöosakkuus Compagnie méridionale de navigation (CMN) -nimisestä varustamosta, joka liikennöi Marseillen ja Korsikan välillä ja joka on Stef-TFE-konsernin määräysvallassa Compagnie méridionale de participation -nimisen yhtiön kautta.

2. *Manner-Ranskan ja Korsikan välisiä meriliikenneyhteyksiä koskevat julkisen palvelun velvoitteet*

9 Manner-Ranskan ja Korsikan välistä säännöllistä meriliikennettä on jo vuodesta 1948 lukien hoidettu julkisen palvelun velvoitteiden perusteella.

10 Vuoteen 1976 saakka kyseisiä palveluja tarjottiin sellaisen järjestelmän yhteydessä, johon sovellettiin osittain Ranskan lainsäädäntöä ja jossa päätettiin kansallisen kabotaasiliikenteen yksinoikeuksista. Kyseisessä järjestelmässä valtio maksoi palvelua tarjoaville yhtiöille kiinteän tasauskorvauksen satamia, liikenteen säännöllisyyttä ja vuorotiheyttä, palvelukapasiteettia ja hinnoittelua sekä alusten miehistöä koskevien julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä.

11 Vuonna 1976 Ranska määritteli uudelleen Ranskan ja Korsikan välisen julkisena palveluna toteutettavan meriliikenteen velvoitteet alueen katkeamattomien liikenneyhteyksien turvaamisen periaatteen pohjalta. Tämän periaatteen mukaisesti pyritään vähentämään maantieteellisestä eristyneisyydestä aiheutuvia haittoja ja tekemään saariliikenteen palveluista mahdollisuuksien mukaan yhtä kattavat kuin mantereen palveluista. Tätä varten luotiin toimilupajärjestelmä ja sopimusehdot, joissa määritellään julkisen palvelun velvoitteet. SNCM:n ja CMN:n kanssa tehtiin siten 31.3.1976 puitesopimus 25 vuodeksi, ja kyseisen sopimuksen viimeiseksi voimassaolopäiväksi vahvistettiin 31.12.2001.

12 Ranskan hallitus laati edellä mainitun puitesopimuksen perusteella liikennöintiä koskevat yksityiskohtaiset säännöt vuosina 1976–1982.

13 Alueellisten katkeamattomien liikenneyhteyksien turvaamista koskevat kysymykset siirrettiin Korsikan parlamentille Korsikan alueen erityisasemasta 30.7.1982 annetulla lailla Ranskan valtion kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Korsikan aluehallinnosta 13.5.1991 annetulla lailla parlamentille myönnettiin sittemmin täysimääräiset valtuudet järjestää saaren laivaliikenne. Tästä järjestelystä on kyseisen ajankohdan jälkeen huolehtinut Office des transports de la Corse (Korsikan liikennevirasto, jäljempänä OTC).

14 OTC:n ja kahden toimiluvan saaneen yhtiön välillä on vuodesta 1991 lukien tehty puitesopimuksen perusteella kaksi viisivuotissopimusta. Näistä sopimuksista ensimmäisessä (jäljempänä vuoden 1991 sopimus) määriteltiin julkisen palvelun hoitamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ajanjaksoksi 1991–1996 ja jälkimmäisessä (jäljempänä vuoden 1996 sopimus) kyseiset säännöt ajanjaksoksi 1996–2001. Kyseisissä sopimuksissa määriteltiin myös periaatteet, joiden mukaan velvoitteiden hoitamisesta maksetaan kiinteä korvaus alueen katkeamattomien liikenneyhteyksien turvaamiseen varatuista määrärahoista. Julkisen palvelun velvoitteiden piiriin kuuluivat silloin kaikki yhteydet Manner-Ranskan kolmesta satamasta eli Nizzasta, Toulonista ja Marseillesta Korsikaan.

15 Korsikan alueellinen julkisyhteisö julkaisi vuonna 2001 asetuksen N:o 3577/92 perusteella tarjouspyynnön valitakseen toimijan, jonka tehtävänä olisi vastata 1.1.2002 alkaen Ranskan mantereen ja Korsikan välisistä julkisen palvelun velvoitteista taloudellista korvausta vastaan viisivuotisen sopimuksen perusteella. Korsikan alueellinen julkisyhteisö otti kilpailun kehittymisen Toulonista ja Nizzasta lähtevillä yhteyksillä huomioon ja arvioi, että vain Marseillesta lähtevät yhteydet olisi asetettava tällaisten julkisen palvelun velvoitteiden piiriin.

16 Kyseinen sopimus tehtiin yhdessä SNCM:n ja CMN:n kanssa, kun kantaja oli luopunut aikeestaan tehdä tarjous.

17 Korsikan alueellisen julkisyhteisön ja OTC:n välillä julkisen palvelun tarjoamisesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä vuoden 2002 sopimus) perusteella SNCM:n ja CMN:n on toimiluvan saajina huolehdittava 1.1.2002 säännöllisestä meriliikenteestä Marseillen ja Korsikan välisillä reiteillä sillä edellytyksellä, että ne noudattavat tiettyjä julkisen palvelun velvoitteita, jotka koskevat vuorotiheyttä, kapasiteettia, aikatauluja, hinnoittelua (kausittaiset enimmäishinnat ja pakolliset alennukset tietyille matkustajaryhmille) ja palvelun laatua. Kyseisen sopimuksen mukaan nämä velvoitteet hoidetaan sellaista vuosittain alenevaa "ohjeellista" taloudellista korvausta vastaan, jonka määrää, joka vahvistetaan tuloja koskevan ennusteen perusteella, tarkistetaan kunkin vuoden lopussa näiden ennusteiden ja todellisten tulojen välisten erojen perusteella. Sopimuksen mukaan taloudellisen korvauksen enimmäismäärä koko sopimuksen kattamalta ajanjaksolta on SNCM:n osalta 326,85 miljoonaa euroa ja CMN:n osalta 128,2 miljoonaa euroa eli yhteensä 455,05 miljoonaa euroa. Vuoden 2002 sopimuksessa määrätään lisäksi siitä, että kunkin toimiluvan saaneen vuosittainen lopullinen taloudellinen korvaus rajoittuu julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneeseen operatiiviseen toiminnan vajeeseen siten, että huomioon otetaan kohtuullinen aluspääoman tuotos suhteessa kyseisen pääoman todelliseen käyttöön, ja kohtuullisen tuotoksen määräksi on vahvistettu 15 prosenttia alusten myyntiarvosta sellaisena kuin se on määritelty sopimuksessa. Vuoden 2002 sopimus päättyy 31.12.2006, jolleivät sopimuksen osapuolet päätä yhdessä lopettaa sitä jo aikaisemmin.

Hallinnollinen menettely

1. *SNCM:lle korvaukseksi julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta myönnetty tuki vuoden 1991 sopimuksen ja vuoden 1996 sopimuksen yhteydessä*

18 Corsica Marittimalle, joka on SNCM:n tytäryhtiö ja joka hoitaa Korsikan ja Italian välistä matkustajaliikennettä, myönnettyjä tukia koskevien kantelujen johdosta komissio ilmoitti 22.12.1998 Ranskan tasavallalle päätöksestään aloittaa muodolli-

nen tukia koskeva tutkintamenettely EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) perusteella (EYVL 1999, C 62, s. 9). Kyseinen asia rekisteröitiin numerolla C-78/98.

19 SNCM:n saamia tukia, joilla katettiin sen julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneita kuluja, koskevien uusien kantelujen johdosta komissio ilmoitti Ranskan tasavallalle päätöksestään aloittaa tukia koskeva muodollinen tutkintamenettely EY 88 artiklan 2 kohdan perusteella (EYVL 2001, C 117, s. 9). Kyseinen asia rekisteröitiin numerolla C-14/01.

20 Valtiontuista, jotka Ranska on maksanut Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle, 30 päivänä lokakuuta 2001 tehdyssä päätöksessä 2002/149/EY (EYVL 2002, L 50, s. 66) komissio päätti asioissa C-78/98 ja C-14/01 aloitetut menettelyt ja totesi, että SNCM:lle vuosina 1991–2001 myönnetty 787 miljoonan euron suuruinen tuki korvauksena siitä, että SNCM oli hoitanut julkisen palvelun velvoitteita Manner-Ranskan kolmesta satamasta eli Nizzasta, Toulonista ja Marseillesta Korsikaan, soveltui yhteismarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan perusteella. Kyseistä päätöstä vastaan ei ole nostettu kumoamiskannetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

2. *SNCM:lle myönnetty pelastus- ja rakenneuudistustuki*

21 Ranskan viranomaiset ilmoittivat 20.12.2001 komissiolle CGMF:n kassasta SNCM:lle pelastustukena maksettavasta 22,5 miljoonan euron suuruisesta ennakosta. Kyseinen tuki rekisteröitiin numerolla NN 27/2002 (ex N 849/2001), ja se oli jo osittain maksettu SNCM:lle.

22 Ranskan tasavalta ilmoitti komissiolle 18.2.2002 päivätyllä kirjeellä SNCM:lle myönnettävää rakenneuudistustukea koskevasta hankkeesta. Ehdotettu rakenneuudistustuki koostui SNCM:n pääoman korottamisesta CGMF:n kautta 76 miljoonalla eurolla, jonka johdosta siis SNCM:n oma pääoma kasvaa 30 miljoonasta 106 miljoonaan euroon. Komissio rekisteröi kyseisen tuen ilmoitetuksi tueksi numerolla N 118/2002.

23 Komissio hyväksyi 17.7.2002 tehdyllä päätöksellä K(2002) 2611 lopullinen SNCM:lle myönnetyn pelastustuen EY 88 artiklan 3 kohdassa määrätyn tukien alustavan tutkintamenettelyn perusteella. Komissio korosti päätöksessään sitä, että ilmoitettu tuki täytti viisi suuntaviivoissa tältä osin asetettua kriteeriä, joita olivat etenkin Ranskan sitoumus ilmoittaa rakenneuudistussuunnitelma. Kyseistä päätöstä vastaan ei ole nostettu kumoamiskannetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

24 Ranskan tasavallalle osoitetulla 19.8.2002 päivätyllä kirjeellä komissio päätti todettuaan alustavan tutkinnan jälkeen, että ilmoitetun rakenneuudistustuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille oli epäilyjä, aloittaa [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 4 artiklan 4 kohdan ja 6 artiklan perusteella EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn (jäljempänä muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös). Ilmoitettu tuki rekisteröitiin uudella numerolla C-58/2002.

25 Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle 8.10.2002 päivätyllä kirjeellä, joka lähetettiin liitteineen 15.10.2002, huomautuksensa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä.

26 Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös ja sen tiivistelmä julkaistiin 11.12.2002 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (EYVL C 308, s. 29). Asianomaisia osapuolia kehotettiin toimittamaan ilmoitettua tukihanketta koskevat huomautuksensa yhden kuukauden kuluessa kyseisestä julkaisemisesta.

27 Kantaja esitti komissiolle 8.1.2003 päivätyllä kirjeellä kirjalliset huomautuksensa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä. Komissio sai lisäksi Stef-TFE-konsernin ja eri alueellisten julkisyhteisöjen huomautukset. Komissio toimitti kaikki saamansa huomautukset Ranskan tasavallalle ja antoi tälle mahdollisuuden lausua niistä.

28 Komissio järjesti 4.2.2003 kantajan pyynnöstä tämän kanssa kokouksen, jonka kuluessa kantaja esitti sille lisäasiakirjoja.

29 Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle 10.2.2003 päivätyllä kirjeellä argumenttinsa, joilla ne pyrkivät osoittamaan, että tukihanke oli suuntaviivojen mukainen, sekä kuvauksen henkilöstön määrän ja palkkojen kehitystä, välituotekäytön hallintaa ja SNCM:n hinnoittelupolitiikkaa koskevista uusista sitoumuksista.

30 Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle 13.2.2003 päivätyllä kirjeellä lausumansa kantajan ja Stef-TFE:n huomautuksista.

31 Ranskan viranomaiset vastasivat 21.2.2003 päivätyllä kirjeellä komission 10.2.2003 päivätyssä kirjeessä esitettyihin lisäkysymyksiin.

32 Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle 27.5.2003 lähetetyllä faksilla lausumansa niistä asiakirjoista, jotka kantaja oli toimittanut komissiolle 4.2.2003 ja jotka komissio oli toimittanut edelleen Ranskan viranomaisille 21.2.2003 päivätyllä kirjeellä.

33 Komissio teki 9.7.2003 päätöksen 2004/166/EY rakenneuudistustuesta, jonka Ranska aikoo myöntää Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle (EUVL 2004, L 61, s. 13). Kyseinen päätös on nyt käsiteltävänä olevan kumoamiskanteen kohteena (jäljempänä riidanalainen päätös).

34 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

"1 artikla

Rakenneuudistustuki, jonka Ranska aikoo toteuttaa [SNCM:n] hyväksi, soveltuu yhteismarkkinoille 2–5 artiklassa määrätyin edellytyksin.

2 artikla

SNCM pidättyy tämän päätöksen tiedoksiantamisesta 31 päivään joulukuuta 2006 hankkimasta uusia aluksia ja allekirjoittamasta muita kuin sen aluskantaan kuuluvia uusia tai kunnostettuja aluksia koskevia rakennus-, tilaus- tai vuokraussopimuksia.

SNCM saa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta 31 päivään joulukuuta 2006 liikennöidä vain yrityksen omistuksessa tällä hetkellä olevilla 11 aluksella, jotka ovat *Napoléon Bonaparte, Danielle Casanova, Île de Beauté, Corse, Liamone, Aliso, Méditerranée, Pascal Paoli, Paglia Orba, Monte Cinto* ja *Monte d'Oro.*

Jos SNCM joutuu korvaamaan siitä riippumattomien syiden vuoksi jonkin aluksistaan ennen 31 päivää joulukuuta 2006, komissio voi sallia korvaamisen Ranskan toimittaman asianmukaisesti perustellun ilmoituksen perusteella.

3 artikla

SNCM-konserni luovuttaa kaikki suorat ja välilliset osakkuutensa seuraavissa yhtiöissä:

— Amadeus France,

— Compagnie Corse Méditerranée,

— kiinteistöalan yhteenliittymä Schuman,

— Société méditerranéenne d'investissements et de participations,

— Someca.

SNCM voi Société méditerranéenne d'investissements et de participations -yhtiöstä omistamiensa osakkeiden luovutuksen sijaan myydä yhtiön ainoan omaisuuden eli Southern Trader -aluksen ja lakkauttaa kyseisen tytäryhtiön.

Luovutukset voidaan toteuttaa Ranskan viranomaisten valinnan mukaan esittämällä joko julkinen myyntitarjous tai kiinnostuksenilmaisupyyntö ja siihen liittyvä ennakkoilmoitus, jossa asetetaan vähintään kahden kuukauden määräaika vastaamista varten.

Ranska toimittaa komissiolle todisteet luovutusten toteuttamisesta. SNCM:n saamien tarjousten pienuus ei kelpaa syyksi olla toteuttamatta luovutuksia. Jos tarjouksia ei tule ja jos Ranska voi osoittaa, että kaikki tarvittavat ilmoitustoimenpiteet on toteutettu, ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu edellytys katsotaan täytetyksi.

4 artikla

SNCM pidättyy tämän päätöksen tiedoksiantamisesta 31 päivään joulukuuta 2006 kaikilla Korsikaan suuntautuvilla reiteillä soveltamasta julkisiin hintoihin hinnoittelupolitiikkaa, jonka tarkoituksena on tarjota kaikkia kilpailijoita edullisempia hintoja vastaavien määränpäiden ja palvelujen ja samojen päivien kohdalla.

Komissio varaa itselleen oikeuden aloittaa muodollinen tutkintamenettely kaikissa tapauksissa, joissa tässä päätöksessä määrättyjä edellytyksiä ja erityisesti ensimmäisessä alakohdassa asetettua velvoitetta on rikottu.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu edellytys täyttyy, jos SNCM:n alimmat hinnat ovat joka päivä kaikkien sen kilpailijoiden asettamia vastaavien määränpäiden ja palvelujen alimpia tarjoushintoja korkeampia.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua edellytystä ei sovelleta, jos mainittujen kilpailijoiden hinnat ovat korkeampia kuin viitevuonna 1996 voimassa olleet SNCM:n hinnat inflaation mukaan tarkistettuina.

Ranska toimittaa komissiolle joka vuosi ennen 30 päivää kesäkuuta kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että edellytys on täyttynyt edellisen kalenterivuoden aikana kaikkien Korsikaan suuntautuvien tai sieltä lähtevien laivamatkojen osalta.

5 artikla

Korsikan ja Manner-Ranskan välillä liikennöityjen laivamatkojen vuotuista määrää rajoitetaan 31 päivään joulukuuta 2006 Ranskan viranomaisten rakenneuudistussuunnitelmassa tekemien sitoumusten mukaan siten, että se ei ylitä tämän päätöksen taulukossa 3 esitettyä enimmäismäärää, lukuun ottamatta sellaisia poikkeuksellisia syitä, joiden ei voida katsoa johtuvan yrityksestä ja joiden vuoksi tietyt vuorot joudutaan liikennöimään muihin satamiin, ja lukuun ottamatta yrityksen vastuulla oleviin julkisen palvelun velvoitteisiin tehtäviä muutoksia.

6 artikla

Ranska saa myöntää SNCM:lle tämän päätöksen tiedoksiantamisen jälkeen ensimmäisen lisäpääomamaksun, jonka suuruus on 66 miljoonaa euroa.

Komissio voi myöhemmin rakenneuudistuskauden päättymiseen eli 31 päivään joulukuuta 2006 asti tehdä Ranskan viranomaisten pyynnöstä päätöksen jäljellä olevan 10 miljoonan euron summan ja 3 artiklassa vaadituista luovutuksista saatujen tulojen erotuksen suuruisen maksun myöntämisestä SNCM:lle edellä mainitussa artiklassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

Päätös voidaan tehdä vain, jos 3 artiklassa vaaditut toimet on toteutettu, jos luovutuksista saadut tulot eivät ylitä 10:tä miljoonaa euroa ja edellyttäen, että 2, 4 ja 5 artiklassa määrättyjä vaatimuksia on noudatettu, sanotun kuitenkaan rajoittamatta komission oikeutta aloittaa tarvittaessa muodollinen tutkintamenettely jonkin vaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi. Muussa tapauksessa tuen toista erää ei makseta.

7 artikla

Ranskan on ilmoitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

— —"

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

35 Kantaja on nostanut käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 13.10.2003 toimittamallaan kannekirjelmällä.

36 Ranskan tasavalta toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 3.2.2004 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

37 SNCM toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 26.2.2004 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

38 Ranskan väliintulohakemus hyväksyttiin 10.3.2004 annetulla määräyksellä.

39 SNCM:n väliintulohakemus hyväksyttiin 30.3.2004 annetulla määräyksellä.

40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn, ja se pyysi prosessinjohtotoimena osapuolia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin. Osapuolet noudattivat näitä pyyntöjä asetetuissa määräajoissa.

41 Osapuolet ilmoittivat vastauksissaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle siitä, että komissio oli 8.9.2004 tehnyt päätöksen K(2004) 3359 lopullinen (jäljempänä 8.9.2004 tehty päätös), jolla muutetaan riidanalaista päätöstä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämän ylimääräisen kirjallisen kysymyksen johdosta pääasian osapuolia on pyydetty ottamaan kantaa siihen vaikutukseen, joka kyseisellä päätöksellä oli nyt käsiteltävänä olevaan kanteeseen.

42 Osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 18.11.2004 pidetyssä istunnossa.

43 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

44 Komissio, jota väliintulijat Ranskan tasavalta ja SNCM tukevat, vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

45 Kantaja esittää käsiteltävänä olevan kumoamiskanteen tueksi kaksi kanneperustetta. Ensimmäinen peruste koskee EY 253 artiklan rikkomista siltä osin kuin riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu. Jälkimmäinen peruste koskee EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan, asetuksen N:o 659/1999 ja suuntaviivojen rikkomista siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä on tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä.

46 Aluksi on kuitenkin tutkittava 8.9.2004 tehdyn päätöksen mahdollista vaikutusta käsiteltävänä olevaan kanteeseen.

1. *Alustava huomautus 8.9.2004 tehdyn päätöksen vaikutuksesta nyt käsiteltävänä olevaan kanteeseen*

47 On korostettava, että 8.9.2004 tekemänsä päätöksen mukaan komissio on muuttanut riidanalaista päätöstä, kuten se on todennut tämän uuden päätöksen toisessa

perustelukappaleessa, voidakseen antaa SNCM:lle mahdollisuuden yhtäältä korvata Asco-alus Aliso-aluksella riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa olevassa alusten luettelossa eli luettelossa niistä aluksista, joita SNCM:llä oli oikeus käyttää rakenneuudistuskauden aikana, ja toisaalta luovuttaa Asco-aluksen myymisessä ilmenneiden vaikeuksien vuoksi joko kyseinen alus tai Aliso-alus.

48 On kuitenkin muistutettava, että oikeuskäytännön mukaan kun käsitellään EY 230 artiklaan perustuvaa kumoamiskannetta, yhteisön toimenpiteen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, jotka olivat olemassa toimenpiteen toteuttamisen ajankohtana (yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 81 kohta).

49 Lisäksi esillä olevassa asiassa ei ilmene, että 8.9.2004 tehdyn päätöksen johdosta tietyt kantajan nyt käsiteltävänä olevan kanteen tueksi esittämät perusteet tai väitteet tulisivat tarkoituksettomiksi. Kantaja ja komissio eivät lisäksi ole vedonneet tällaiseen seuraukseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esitettyä niille tätä koskevan kirjallisen kysymyksen.

50 Näissä olosuhteissa on todettava, että 8.9.2004 tehdyllä päätöksellä ei ole mitään vaikutusta käsiteltävänä olevaan riidanalaista päätöstä koskevaan kumoamiskanteeseen.

2. *Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee EY 253 artiklan rikkomista siltä osin kuin riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu*

51 Käsiteltävänä olevalla kanneperusteella kantaja väittää, että riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu siltä osin kuin on kyse kyseisen tukitoimenpiteen

luonteesta, siitä, että osa tukea on korvausta julkisen palvelun hoitamisesta, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen perusteena olevien epäilyjen häviämisestä, elinkelpoisuuden palauttamista koskevasta arvioinnista, rakenneuudistuksen osalta esitettyjen oletusten realistisuudesta ja muiden kuin strategisten osakkuuksien määrittämisestä.

Kanneperusteen ulottuvuutta koskevat alustavat huomautukset

52 On huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste on ilmeistä arviointivirhettä koskevasta kanneperusteesta erillinen kanneperuste. Ensimmäiseksi mainittu kanneperuste, jossa vedotaan perusteluiden puuttumiseen tai niiden puutteellisuuteen, koskee EY 230 artiklassa tarkoitettua olennaisten muotomääräysten rikkomista, ja se on sellainen ehdoton kumoamisperuste, joka yhteisöjen tuomioistuinten on tutkittava omasta aloitteestaan, kun taas jälkimmäinen kanneperuste, jossa on kyse päätöksen aineellisesta laillisuudesta, koskee samassa EY 230 artiklassa tarkoitettua perustamissopimuksen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista, ja yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia sen ainoastaan, jos kantaja on siihen vedonnut. Perusteluvelvollisuus on näin ollen perustelujen oikeellisuutta koskevasta kysymyksestä erillinen kysymys (asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 67 kohta; asia C-17/99, Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, Kok. 2001, s. I-2481, 35 kohta; asia C-159/01, Alankomaat v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4461, 65 kohta ja asia T-158/99, Thermenhotel Stoiser Franz ym. v. komissio, tuomio 13.1.2004, Kok. 2004, s. II-1, 97 kohta).

53 Esillä olevassa asiassa on todettava, että kantaja väittää ensimmäisellä kanneperusteellaan ainoastaan, kuten kanteessa olevasta kyseisen kanneperusteen otsikosta ("olennaisten muotomääräysten rikkominen: perustelujen puutteellisuus") ja sen alla olevasta esityksestä ja etenkin kanteen 17, 18 ja 43 kohdasta — joissa viitataan olennaisten menettelymääräysten rikkomiseen, EY 253 artiklaa koskevaan oikeuskäytäntöön ja tarpeeseen kumota riidanalainen päätös sen "ulkoisen laillisuuden"

vuoksi — sekä kantajan toimittaman kanteen tiivistelmän kolmannesta ja neljännestä kohdasta — joissa viitataan "perustelujen puutteellisuuteen" edellä mainittujen kohtien osalta — nimenomaisesti ilmenee, että riidanalainen päätös on tietyiltä osin EY 253 artiklan vastaisella tavalla riittämättömästi perusteltu.

54 On korostettava, että osapuolet eivät ole kiistäneet käsiteltävänä olevalle kanneperusteelle näin annettua ulottuvuutta. On näet huomautettava, että vastauksena komission ja Ranskan tasavallan tältä osin esittämiin huomautuksiin kantaja toteaa, kuten vastauksen 3 kohdasta ilmenee, että se arvostelee mainitulla kanneperusteella komissiota siitä, että tämä on "täyttänyt puutteellisesti" tai "jättänyt täyttämättä" perusteluvelvollisuuden.

55 Kanteesta ilmenee muutoin, että perusteluvelvollisuuden ja ilmeisen arviointivirheen välinen ero on kantajan tiedossa, koska kun se on ensin ensimmäisessä kanneperusteessa keskittynyt kyseenalaistamaan riidanalaisen päätöksen perustelujen riittävyyden, se on tämän jälkeen toisessa kanneperusteessaan, joka koskee EY 87 artiklan 3 kohdan ja suuntaviivojen rikkomista (ja jonka otsikkona on "EY:n perustamissopimuksen ja soveltamissääntöjen rikkominen: tosiseikkoja koskevat aineelliset virheet ja ilmeiset arviointivirheet"), väittänyt, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy ilmeisiä arviointivirheitä. Sama erottelu on tehty kanteen tiivistelmässä, jonka 3 kohdassa kantaja toteaa, että "kanteella pyritään riidanalaisen päätöksen kumoamiseen kahdella perusteella eli sillä perusteella, että se on puutteellisesti perusteltu, ja sillä perusteella, että siihen sisältyy aineellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä". Samalla tavalla kantaja toteaa uudestaan vastauksessa saatuaan tietoonsa komission ja Ranskan tasavallan tältä osin esittämät huomautukset, että se vetoaa yhtäältä perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen ja toisaalta ilmeisiin arviointivirheisiin.

56 Näin ollen kantajan käsiteltävänä olevan kanteen tueksi esittämän ensimmäisen kanneperusteen on ymmärrettävä koskevan yksinomaan EY 253 artiklan rikkomista siltä osin kuin riidanalainen päätös on joiltakin kohdin puutteellisesti perusteltu, kun otetaan huomioon se, että ne kantajan esittämät väitteet, joilla pyritään kiistämään riidanalaisen päätöksen perusteltavuus, on toistettu toisen kanneperusteen yhteydessä.

57 On kuitenkin todettava, että kuten komissio, jota Ranskan tasavalta tältä osin tukee, on perustellusti korostanut, useilla kantajan ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä esittämillä väitteillä ja lausumilla ei pyritä osoittamaan sitä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittämättömät, vaan sitä, että ne ovat virheelliset. Näin tehdessään kantaja kiistäessään riidanalaisen päätöksen perustelut kiistää todellisuudessa niiden oikeellisuuden.

58 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, valvottaessa sitä, onko perusteluvelvollisuutta noudatettu, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kuitenkaan voi tutkia niiden perustelujen aineellista lainmukaisuutta, joihin komissio on päätöksensä perusteeksi vedonnut (edellä 52 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomion 38 kohta).

59 Tästä seuraa, että perustelujen puuttumista tai niiden puutteellisuutta koskevan kanneperusteen yhteydessä esitetyt väitteet ja lausumat, joilla pyritään kiistämään riidanalaisen päätöksen perusteltavuus, ovat tehottomia ja merkityksettömiä (ks. vastaavasti edellä 52 kohdassa mainittu asia Thermenhotel Stoiser Franz ym. v. komissio, tuomion 97 kohta; yhdistetyt asiat T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931, 389 kohta; asia T-86/95, Compagnie générale maritime ym. v. komissio, tuomio 28.2.2002, Kok. 2002, s. II-1011, 425 kohta ja yhdistetyt asiat T-191/98, T-212/98–T-214/98, Atlantic Container Line ym. v. komissio, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. II-3275, 1175 ja 1176 kohta).

60 Lisäksi koska kantaja on nimenomaisesti todennut, että ensimmäinen kanneperuste koskee pelkästään perustelujen puutteellisuutta, ja koska kanteen esityksestä ilmenee, että mainittu kantaja on tietoinen perustelujen puutteellisuuden ja perustelujen virheellisyyden välisestä erosta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole luonnehtia uudelleen käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä esitettyjä väitteitä, joilla pyritään tosiasiassa kiistämään riidanalaisen päätöksen perusteltavuus. Näin on todettava sitäkin suuremmalla syyllä tapauksessa, jossa, kuten esillä olevassa asiassa, kantaja esittää toisen kanneperusteen, joka koskee ilmeisten arviointivirheiden tekemistä ja jonka yhteydessä tietyt näistä väitteistä esitetään uudestaan riidanalaisen päätöksen perusteltavuuden kiistämiseksi.

61 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä on näin ollen yksinomaan tutkittava, onko riidanalainen päätös perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla. Kantajan tämän kanneperusteen yhteydessä esittämät väitteet ja lausumat, joilla pyritään tosiasiassa kyseenalaistamaan mainitun päätöksen perusteltavuus, on hylättävä merkityksettöminä.

Riidanalaisen päätöksen perusteluja koskevat väitteet

Alustavat huomautukset

62 On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, jossa päätös on tehty. Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa ja arvioida, onko päätös perusteltu, ja toisaalta että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden (edellä 52 kohdassa mainittu asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 63 kohta; yhdistetyt asiat T-228/99 ja T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomio 6.3.2003, Kok. 2003, s. II-435, 278 kohta ja asia T-109/01, Fleuren Compost v. komissio, tuomio 14.1.2004, Kok. 2004, s. II-127, 119 kohta).

63 Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (edellä 52 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomion 36 kohta; yhdistetyt asiat T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 ja T-23/98, Alzetta ym. v. komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. II-2319, 175 kohta ja edellä 62 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomion 279 kohta).

64 Komissio ei etenkään ole velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianomaisten sille esittämiin väitteisiin, vaan sen on ainoastaan esitettävä sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on olennainen merkitys päätöksen systematiikan kannalta (asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1675, 31 kohta ja edellä 62 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomion 280 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on siten jo katsonut, ettei komissiolla ole velvollisuutta ottaa kantaa seikkoihin, jotka eivät selvästi mitenkään liity asiaan tai jotka ovat merkityksettömiä tai selvästi toissijaisia (edellä 52 kohdassa mainittu asia Sytraval ja Brink's France, tuomion 64 kohta).

65 Esimerkiksi tukitoimenpiteen luokittelun osalta perusteluvelvollisuus edellyttää sitä, että komissio osoittaa ne syyt, joiden perusteella se katsoo, että kyseinen toimenpide kuuluu EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (edellä 62 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomion 281 kohta).

66 Siltä osin kuin on kyse rakenneuudistukseen myönnetyn valtiontuen yhteensoveltuvuudesta EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan kanssa, oikeuskäytännöstä ilmenee, että perusteluvelvollisuus on täytetty, jos komission päätöksessä mainitaan ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, että tuet ovat perusteltuja suuntaviivoissa asetettuihin edellytyksiin nähden, joita ovat muun muassa se, että rakenneuudistuksesta on tehty suunnitelma, se, että pitkän aikavälin elinkelpoisuudesta on esitetty tyydyttävää näyttöä, ja se, että tuet ovat oikeassa suhteessa tukea saaneen yrityksen osuuteen rakenneuudistuksen kustannuksista (ks. vastaavasti edellä 52 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomion 37 kohta ja asia T-214/95, Vlaamse Gewest v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. II-717, 102 kohta; ks. valtiontukea koskevien muiden yhteisön suuntaviivojen osalta edellä 62 kohdassa mainittu asia Fleuren Compost v. komissio, tuomion 125 kohta).

67 Sitä, onko riidanalaista päätöstä perusteltu esillä olevassa asiassa riittävästi, on tutkittava juuri näiden periaatteiden pohjalta.

Kyseisen toimenpiteen luonne ja se, että osa tuesta on korvausta julkisen palvelun hoitamisesta

68 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu siltä osin kuin on kyse sen määrän vahvistamisesta, jonka verran julkisesta palvelusta maksettu korvaus oli liian pieni. Se toteaa, että komissio ei ole antanut sen tietoon tätä tarkoitusta varten käytettyä asiantuntijakertomusta, että riidanalaisessa päätöksessä ei ole esitetty niitä syitä, joiden vuoksi Liamone-aluksen arvonalennusta koskeva varaus on otettu huomioon siitä huolimatta, että kyseinen alus ei ollut tarpeen julkisen palvelun tehtävän hoitamiseksi ja että riidanalaisen päätöksen perusteella ei voida määrittää julkisesta palvelusta maksetun korvauksen todellista osuutta tuen kokonaismäärästä.

69 Heti alkuun on korostettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 259 perustelukappaleessa todennut, että riippumatta siitä, onko tukea tarkasteltava rakennusuudistustukena, se osa tuesta, joka vastaa julkisen palvelun hoitamisesta kaudella 1991–2001 maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää, soveltuu EY 86 artiklan 2 kohdan perusteella yhteismarkkinoille.

70 On ilmeistä, että määrittääkseen sen, kuinka paljon julkisen palvelun hoitamisesta maksettu korvaus oli liian pieni, komissio on laskenut riidanalaisen päätöksen 256–257 perustelukappaleessa SNCM:lle vuosina 1991–2001 aiheutuneiden tappioiden määrän kaikkien julkisen palvelun velvoitteen piiriin kuuluvien Korsikaan suuntautuvien reittien osalta. Se toteaa tältä osin nojautuneensa Korsikaan suuntautuvassa laivaliikenteessä kaudella 1991–1999 tehtyyn tulokseen ennen veroja, sellaisena kuin se on määritelty päätöksen 2002/149 yhteydessä käytetyssä asiantuntijakertomuksessa, vähennettynä aluksista saaduilla myyntivoitoilla, kun taas edellä mainitun kertomuksen piiriin kuulumattoman kauden 2000–2001 osalta se on laskenut itse päätöksessä 2002/149 noudatetun lähestymistavan mukaan tuloksen ennen veroja Korsikaan suuntautuvan laivaliikenteen osalta vähentämällä siitä ilmoitettuihin rakenneuudistuskustannuksiin jo sisällytetyt rakenneuudistusvaraukset, koska merikalustoa ei kyseisten kahden vuoden aikana ollut luovutettu. Komissio toteaa

Marseillen ja Korsikan välisen liikenteen vuonna 2002 mahdollisesti tuottamien tappioiden osalta, että mainittuja tappioita ei voida ottaa huomioon, "sillä Marseillen ja Korsikan välisen liikennöinnin hinnat ja taloudellisten korvausten summat on määritelty 1 päivästä tammikuuta 2002 viranomaisten ja SNCM:n välisissä sopimuksissa toisin kuin vuosina 1991–1996 voimassa olleissa sopimuksissa".

71 Komissio päättelee tämän perusteella riidanalaisen päätöksen 258 perustelukappaleessa, että kauden 1991–2001 yhteenlaskettu tulos oikaistuna kyseisen kauden aikana myydyistä aluksista saaduilla myyntivoitoilla ja rakenneuudistuskuluilla on 53,48 miljoonaa euroa. Komission toimittaman laskelman synteesi on esitetty uudestaan riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleen taulukossa 11.

72 Komissio toteaa kuitenkin riidanalaisen päätöksen 260 perustelukappaleessa, että koska Ranskan viranomaiset olivat ilmoittaneet rakennusuudistustukena maksettavasta suuremmasta tuesta, jonka määrä oli 76 miljoonaa euroa, ja koska tämän vuoksi on aloitettu EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, kyseistä tukea oli tarkasteltava kokonaisuudessaan rakenneuudistustukena. Kyseistä tutkintaa on selostettu riidanalaisen päätöksen 261–367 perustelukappaleessa.

73 Kantajan väite siitä, ettei riidanalaista päätöstä ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla siltä osin kuin on kyse EY 86 artiklan 2 kohdassa määrättyjen edellytysten noudattamisesta, on näin ollen hylättävä tehottomana. Sikäli kuin komissio on katsonut, että 76 miljoonan euron suuruista tukea mukaan lukien se 53,48 miljoonan euron suuruinen osa, jonka verran julkisesta palvelusta maksettu taloudellinen korvaus oli liian pieni, oli arvioitava kokonaisuudessaan rakenneuudistustukena sen tutkinnan yhteydessä, josta on kyse riidanalaisen päätöksen 261–367 perustelukappaleessa, perustelujen puutteellisuus siltä osin kuin on kyse mainitun liian pienen korvauksen määrän yhteensopivuudesta EY 86 artiklan 2 kohdan kanssa, ei voi sellaisenaan johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen, koska kyseistä päätöstä on perusteltu niissä sen perustelukappaleissa, jotka koskevat tuen arvioimista rakenneuudistustukena.

74 Sitä vastoin on tutkittava se kantajan väite, joka koskee riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuutta julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän vahvistamisen osalta. Riidanalaisen päätöksen 327 perustelukappaleessa komissio näet toteaa arvioidessaan tuen määrän välttämättömyyttä suuntaviivojen kannalta, että tuen osa, joka vastaa mainittua korvauksen riittämättömyyden määrää, oli tarpeen SNCM:n rakenteiden uudistamiseksi. Tältä osin mahdollinen perustelujen puutteellisuus siltä osin kuin on kyse julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän vahvistamisesta voi vaikuttaa tuen arvioimiseen rakenneuudistustukena.

75 Tältä osin on kuitenkin todettava, että riidanalaisen päätöksen 256–260 perustelukappaleessa olevat perustelut, joista ilmenevät samanaikaisesti ne kriteerit, jotka komissio on ottanut huomioon julkisen palvelun hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää vahvistaessaan, ja tätä tarkoitusta varten vahvistettu laskentamenetelmä mahdollistavat sen, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiaan ja arvioida, onko riidanalainen päätös perusteltu, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden.

76 Yhdelläkään kantajan esittämällä väitteellä tai lausumalla ei voida kyseenalaistaa tätä päätelmää.

77 Ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa sen osalta, ettei komissio ole toimittanut kantajalle asiantuntijakertomusta, että kyseinen väite on merkityksetön mahdollisen perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämisen osoittamisen kannalta. Vaikka näet osoitettaisiin, ettei perusteluvelvollisuutta ole noudatettu, tällainen toimittamatta jättäminen ei voi mitenkään merkitä perustelujen puuttumista riidanalaisesta päätöksestä tai riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä. Kantaja saattaisi tällä väitteellä enintään vedota asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeutensa mahdolliseen loukkaamiseen, joka ei liity perusteluihin vaan puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen. On kuitenkin todettava, eikä tätä ole kiistetty, että kantaja ei ole vedonnut tällaiseen puolustautumisoikeuksiensa loukkaamiseen. Tällainen peruste ei kuitenkaan

merkitse olennaisten menettelymääräysten rikkomista, eikä sitä ole näin ollen tutkittava viran puolesta (yhdistetyt asiat T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, JFE Engineering v. komissio, tuomio 8.7.2004, Kok. 2004, s. II-2501, 425 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Siltä osin kuin kantaja väittää tällä väitteellään, että se ei ole voinut ymmärtää niitä syitä, joiden nojalla komissio oli määritellyt julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän, riittää, kun todetaan, että komission tätä seikkaa koskevat perustelut ilmenevät selkeästi ja nimenomaisesti, kuten edellä on todettu, riidanalaisen päätöksen 256–258 perustelukappaleesta.

79 Sen väitetyn seikan osalta, jonka mukaan komissio ei ole pätevästi voinut nojautua kyseiseen kertomukseen vuosien 2000 ja 2001 osalta, ja sen osalta, että komission näiden kahden vuoden osalta käyttämä alustava tilinpäätös eroaa lopullisesta tilinpäätöksestä, sellaisena kuin se on julkaistu, on todettava, että kyse on väitteistä, jotka koskevat komission käyttämän menetelmän oikeellisuutta ja jotka näin ollen ovat merkityksettömiä nyt käsiteltävänä olevan kanneperusteen kannalta, joka koskee perustelujen puutteellisuutta.

80 Toiseksi perustelujen väitetyn puuttumisen osalta siltä osin kuin on kyse *Liamone*-aluksen arvonalennusta koskevan varauksen huomioon ottamisesta, vaikka kyseinen alus ei ollut tarpeen julkista palvelua koskevan tehtävän hoitamiseksi, on todettava, että kyseinen väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan. Riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa olevasta taulukosta 11 näet ilmenee selvästi, toisin kuin kantaja väittää, että komissio ei ole ottanut huomioon mainittua varausta määrittäessään julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää. Tätä arvonalennusta vastaavalla 14,771 miljoonan euron suuruisella summalla on näet vähennetty julkisen palvelun hoitamisesta aiheutuneita tappioita, eikä sillä ole lisätty niitä. Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysyttyä siltä asiasta suullisessa käsittelyssä myöntänyt lisäksi nimenomaisesti, että se on tulkinnut riidanalaista päätöstä tältä osin virheellisesti. Se ei luonnollisesti voi moittia komissiota siitä, ettei tämä ole perustellut pohdintaa, jota ei sen päätökseen sisälly.

81 Kuten komissio on kirjelmissään selittänyt, *Liamonen*

82 Vastauksessaan ja suullisessa käsittelyssä kantaja on siis todennut, että se pyrki käsiteltävänä olevalla väitteellä todellisuudessa korostamaan sitä, että komission kannalta oli ristiriitaista katsoa, että *Liamone* oli ennen vuotta 2002 julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisen kannalta välttämätön, vaikka se myöntää jättäneensä kyseisen aluksen arvonalennusta koskevat varaukset huomioon ottamatta siinä laskelmassa, joka koskee julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneita korvaamatta jääneitä lisäkustannuksia. Koska Liamone ei kuitenkaan kantajan mukaan ollut julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisen kannalta välttämätön, se katsoo, että komissio on ottanut huomioon virheellisesti kyseisen aluksen arvonalennuksen rakenneuudistussuunnitelman kustannusten osalta.

83 On kuitenkin todettava, että näillä väitteillä, joilla muutetaan väitteen, sellaisena kuin se on alun perin kanteessa esitetty, ulottuvuutta, pyritään kyseenalaistamaan riidanalaisen päätöksen arviointien perusteltavuus ja että ne on näin ollen hylättävä tämän kanneperusteen yhteydessä merkityksettöminä.

84 Kolmanneksi siltä osin kuin on kyse väitetystä mahdottomuudesta määrittää julkisesta palvelusta maksetun korvauksen todellinen osuus tuen kokonaismäärästä, riittää, kun todetaan, että toisin kuin kantaja väittää, komissio toteaa nimenomaisesti riidanalaisen päätöksen 258 perustelukappaleessa ja 257 perustelukappaleessa olevassa taulukossa 11, että kyseinen osuus on 53,48 miljoonaa euroa, ja se on todennut tämän esitettyään ensin mainitun päätöksen 256 ja 257 perustelukappaleessa laskelman, jonka perusteella se on päässyt tähän summaan.

85 Siltä osin kuin kantaja moittii tässä yhteydessä komissiota siitä, ettei tämä ole perustellut julkisesta palvelusta maksettavaa "riittävää" korvausta ja tarkistanut

julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvien lisäkustannusten mahdollista liiallisuutta ja erityisesti syytä siihen, miksi 50 prosenttia SNCM:n tappioista on ilmennyt vuosina 2000 ja 2001, on todettava, että kantaja pyrkii tällä väitteellään kyseenalaistamaan komission tekemän korvauksen riittämättömyyden määrää koskevan laskelman siltä osin kuin siinä nojaudutaan SNCM:lle aiheutuneiden tappioiden määrään. Tällainen väite, jolla pyritään kiistämään riidanalaisen päätöksen perusteltavuus tältä osin on käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä merkityksetön.

86 Lisäksi siltä osin kuin tällä väitteellä voidaan ymmärtää moitittavan komissiota siitä, että se on perustellut riidanalaista päätöstä tältä osin puutteellisesti, on huomautettava, että kantaja ei ole hallinnollisen menettelyn kuluessa esittänyt tällaista väitettä muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehtyä päätöstä koskevissa huomautuksissaan eikä 4.2.2003 järjestetyssä kokouksessa, joten se ei voi moittia komissiota siitä, ettei tämä ole vastannut kyseiseen väitteeseen päätöksessään.

87 Joka tapauksessa on todettava, että riidanalaisessa päätöksessä esitetään oikeudellisesti riittävällä tavalla ne syyt, joiden johdosta julkisen palvelun hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrä oli komission mukaan mahdollista vahvistaa SNCM:lle aiheutuneiden tappioiden perusteella, ja ne syyt, joiden vuoksi nämä tappiot olivat syntyneet.

88 Niiden syiden osalta, joiden johdosta julkisen palvelun hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrä oli mahdollista vahvistaa SNCM:lle aiheutuneiden tappioiden perusteella, on korostettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa todennut, että se noudatti tätä määrää vahvistaessaan "samaa lähestymistapaa ja samoja perusteluja kuin päätöksessä 2002/149/EY", joka oli tehty sellaisen menettelyn päätteeksi, johon kantaja oli osallistunut asianomaisena osapuolena, ja joka koski samalle yritykselle samoja julkisen palvelun velvoitteita koskevien sopimusten perusteella myönnettyjä tukia saman ajanjakson osalta, koska vuoden 1996 sopimusta sovellettiin vuoteen 2001 saakka.

89 Näin ollen riidanalaisessa päätöksessä nimenomaisesti päätökseen 2002/149 tehtyyn viittaukseen nähden ja kun otetaan huomioon se, että viimeksi mainittu päätös on tehty kantajan tuntemassa asiayhteydessä, on myönnettävä, että päätöksellä 2002/149 voidaan täydentää riidanalaisen päätöksen niitä perusteluja, jotka koskevat julkisen velvoitteen hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän vahvistamista (ks. vastaavasti asia C-42/01, Portugali v. komissio, tuomio 22.6.2004, Kok. 2004, s. I-6079, 69 ja 70 kohta, ja asia T-213/00, CMA CGM ym. v. komissio, tuomio 19.3.2003, Kok. 2003, s. II-913, 217 kohta).

90 Päätöksen 2002/149 87–105 perustelukappaleessa komissio on kuitenkin todennut asiantuntijansa ajanjakson 1991–1999 osalta esittämiin päätelmiin nojautuen, että näin määritelty tappioiden määrä kuvasti kohtuullisesti julkisen palvelun velvoitteista aiheutuneita kustannuksia. Nämä tappiot huomioon ottaen komissio päätteli kyseisessä päätöksessä vuoden 1991 sopimuksessa ja vuoden 1996 sopimuksessa määrättyjen korvausten maksamisesta huolimatta, ettei korvausta ollut maksettu liikaa.

91 Niiden syiden osalta, joiden johdosta SNCM:lle oli aiheutunut tappioita, on huomautettava, että komissio on todennut sekä riidanalaisessa päätöksessä (281, 282 ja 326 perustelukappale) että päätöksessä 2002/149 (123 perustelukappale), johon riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa viitataan, että vuoden 1991 sopimuksen ja vuoden 1996 sopimuksen mukaiset taloudelliset korvaukset eivät riittäneet kattamaan kaikkia julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneita kustannuksia muun muassa siksi, että ne olivat suhteellisen riippumattomia tuloista. Komissio on lisäksi korostanut riidanalaisen päätöksen 282 perustelukappaleessa, että kantajan ilmaantuminen markkinoille vuonna 1996 oli vaikuttanut kielteisesti SNCM:n tulokseen.

92 Tästä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen perusteluja julkisen palvelun hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän osalta, on hylättävä kokonaisuudessaan.

Niiden epäilyjen häviäminen, joiden perusteella muodollinen tutkintamenettely on aloitettu

93 Kantaja katsoo, ettei riidanalaisessa päätöksessä esitetä oikeudellisesti riittävällä tavalla niitä syitä, joiden vuoksi komissiolta ovat hävinneet ne epäilyt, joiden johdosta muodollinen tutkintamenettely oli aloitettu, siltä osin kuin on kyse SNCM:lle aiheutuneiden tappioiden ja sen julkisen palvelun velvoitteiden välisistä yhteyksistä, SNCM:n alustenhankintaohjelman vaikutuksesta sen tuloslaskelmaan, SNCM:n tuottavuuden parantamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä ja välituotekulutuksen määrän vähentämiseen tarkoitetuista toimenpiteistä sekä SNCM:n tulevasta hinnoittelupolitiikasta.

94 Sen tutkimiseksi, onko komissio perustellut riidanalaista päätöstä tältä osin oikeudellisesti riittävällä tavalla, on määritettävä niiden epäilyjen ulottuvuus, jotka komissio on tuonut esiin muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä, jotta tämän jälkeen voidaan tarkastaa se, miltä osin riidanalaisessa päätöksessä on esitetty syyt, joiden vuoksi kyseisten epäilyjen voitiin katsoa hävinneen.

95 Siltä osin kuin ensinnäkin on kyse SNCM:lle aiheutuneiden tappioiden ja sen julkisen palvelun velvoitteiden välisistä yhteyksistä, on todettava, että komissio on muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esittänyt epäilyjä siitä, voidaanko SNCM:n elinkelpoisuus palauttaa, sillä perusteella, että rakenneuudistussuunnitelmassa esitettyjen analyyttisten tietojen pohjalta ei ollut mahdollista määrittää rakenteellisia syitä SNCM:lle viime vuosien aikana aiheutuneisiin pitkäaikaisiin tappioihin. Komissio katsoi, että sen oli tarkastettava, ettei rakenneuudistustuella ollut tarkoitus kattaa aikaisempia liiketappioita ja että tukeen liittyvän rakenneuudistussuunnitelman avulla yritys saattoi tulevaisuudessa tehdä liikevoittoa. Komissio korosti muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä tältä osin yhtäältä, että rakenneuudistussuunnitelmassa ei esitetty, miten SNCM aikoi vähentää tappioitaan reiteillä, jotka olivat aikaisemmin kuuluneet julkisen palvelun velvoitteiden piiriin, ja toisaalta, että kyseisen suunnitelman avulla oli voitava taata yrityksen elinkelpoisuus myös tilanteessa, jossa SNCM:n kanssa ei vuoden 2006 jälkeen tehtäisi enää sopimusta julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta Marseillen ja Korsikan välisillä reiteillä.

96 Tästä ilmenee, että komission esittämiin epäilyihin SNCM:n tappioiden ja julkisen palvelun velvoitteiden välisten yhteyksien osalta liittyy kaksi erillistä näkökohtaa eli yhtäältä tuen tarkoituksenmukaisuus julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta vuosina 1991–2001 aiheutuneisiin kustannuksiin nähden, koska tuen avulla yrityksen oli voitava kattaa pelkästään julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä vuoden 1991 sopimuksen ja vuoden 1996 sopimuksen perusteella aiheutuneet aikaisemmat tappiot, ja toisaalta tuen osuus elinkelpoisuuden palauttamisessa ajanjaksolla 2002–2006, koska tuen avulla yrityksen oli voitava vähentää tulevaisuudessa tappioitaan reiteillä, jotka eivät kuulu tai jotka eivät enää tulevaisuudessa kuulu julkisen palvelun velvoitteiden piiriin.

97 Ensinnäkin siltä osin kuin on kyse tuen tarkoituksenmukaisuudesta julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin nähden riittää, kun muistutetaan, että edellä on jo todettu, että sitä syytä, jonka vuoksi SNCM:lle aikaisemmin Korsikaan suuntautuvilla reiteillä, jotka kaikki kuuluivat aikanaan julkisen palvelun velvoitteiden piiriin, aiheutuneiden tappioiden voitiin katsoa vastaavan SNCM:lle mainittujen velvoitteiden täyttämisestä aiheutuneita lisäkustannuksia, on perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla riidanalaisessa päätöksessä ja etenkin sen 256, 257, 281 ja 282 perustelukappaleessa sekä päätöksessä 2002/149, johon riidanalaisessa päätöksessä viitataan.

98 Tältä osin on korostettava, että kantajan väitteet, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen 281 ja 282 perustelukappaleiden perusteluja ja joilla kantaja väittää, että vuoden 2002 sopimuksen tarkoituksena ei ole kattaa tappioita ja että kilpailijan tulo markkinoille vuonna 1996 perustuu yhteisön markkinoiden vapauttamiseen, koskevat todellisuudessa komission toteamusten perusteltavuutta eivätkä niiden perusteluja. Nämä väitteet on näin ollen hylättävä merkityksettöminä.

99 Lisäksi siltä osin kuin on kyse vuoden 2002 sopimuksen mukaisten julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisen yhteydessä mahdollisesti aiheutuneista tappioista riidanalaista päätöstä on perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla mainitun päätöksen 256 perustelukappaleessa, jossa komissio tarkentaa, että kyseisiä tappioita ei voida ottaa huomioon, sillä korvausten summat on määritelty sopimuksissa.

100 Toiseksi siltä osin kuin on kyse tuen osuudesta elinkelpoisuuden palauttamisessa ajanjaksolla 2002–2006, on aluksi todettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 263–282 perustelukappaleessa, toisin kuin kantaja väittää, analysoinut niitä syitä, joiden johdosta SNCM oli joutunut vaikeuksiin, ja se on arvioinut näistä vaikeuksista johtuvien kustannusten määrää. Komissio on erityisesti 270–273 perustelukappaleessa tutkinut tässä yhteydessä SNCM:n uusien alusten hankintaohjelman rationaalisuutta. Komissio on tämän jälkeen 299–303 perustelukappaleessa esittänyt ne syyt, joiden vuoksi SNCM:n elinkelpoisuus pitäisi olla mahdollista palauttaa rakenneuudistussuunnitelman avulla ennen vuotta 2006 ja SNCM:n olisi voitava pysyä elinkelpoisena myös tämän ajankohdan jälkeen. Tältä osin on korostettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 142–152 perustelukappaleessa esittänyt yksityiskohtaisesti käytetyn "mediaaniennusteen" mukaiset ennustettavissa olevat taloudelliset tulokset sekä kaudeksi 2002–2006 että vuoden 2006 jälkeiseksi ajanjaksoksi. Lisäksi komissio on huomauttanut riidanalaisen päätöksen 315 perustelukappaleessa, että SNCM tervehdytti toimintaansa myymällä neljä alusta. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 111 ja 113 perustelukappaleessa komissio on, toisin kuin kantaja väittää, korostanut Ranskan viranomaisten muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen jälkeen ehdottamia lisäsitoumuksia henkilöstökulujen ja välituotekäyttöön liittyvien hankintakustannusten vähentämiseksi ja kuvannut niitä. Komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 114 perustelukappaleessa, että huoltokustannukset ovat näiden sitoumusten sekä aluskannan pienentämisen ansiosta vähentyneet 29,6 miljoonasta eurosta 23 miljoonaan euroon vuosien 2001 ja 2002 välillä.

101 Tästä ilmenee, että komissio on kaikilla näillä seikoilla esittänyt oikeudellisesti riittävällä tavalla ne syyt, joiden perusteella SNCM voi rakenneuudistussuunnitelman perusteella vähentää tulevaisuudessa tappioitaan reiteillä, jotka eivät kuulu tai jotka eivät enää kuuluisi julkisen palvelun velvoitteiden piiriin.

102 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa yhdelläkään kantajan esittämällä väitteellä.

103 Ensinnäkin niiden väitteiden osalta, joiden mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut eivät ole johdonmukaisia siltä osin kuin kyseisessä päätöksessä todetaan, että

suunnitelma välituotehankintoihin liittyvien kulujen vähentämiseksi on riittämätön (279 perustelukappale) tai että vuoden 2002 tilinpäätös ei ollut positiivinen toisin kuin rakenneuudistussuunnitelmassa ennakoitiin (280 perustelukappale), on todettava, että nämä väitteet koskevat riidanalaisen päätöksen oikeellisuutta näiltä osin eivätkä sen perusteluja, joten ne on hylättävä merkityksettöminä.

104 Siltä osin kuin tämän jälkeen on kyse väitteestä, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen 258–260 perustelukappaleesta ei ilmene niitä syitä, joiden vuoksi tukea on arvioitava suuntaviivojen kannalta, on todettava, että kyseinen väite on virheellinen, koska riidanalaisen päätöksen 260 perustelukappaleessa esitetään, että tuki on ilmoitettu rakenneuudistustukena ja että sen määrä on suurempi kuin se määrä, jonka verran julkisen palvelun hoitamisesta maksettu korvaus oli liian pieni, ja tämän jälkeen 326 perustelukappaleessa, että rakenneuudistustuki voi kattaa samanaikaisesti rakenneuudistussuunnitelman mukaisten toimien kustannukset ja julkista palvelua koskevien sopimusten täytäntöönpanosta vuoden 2001 loppuun mennessä aiheutuneen alijäämän.

105 Lopuksi siltä osin kuin on kyse yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-280/00, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, 24.7.2003 antaman tuomion (Kok. 2003, s. I-7747) perusteella esitetyistä väitteistä, on huomautettava, että kyseinen tuomio on annettu riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen, joten komissiolla ei ilmiselvästi ollut velvollisuutta esittää niitä syitä, joiden vuoksi tässä tuomiossa asetetut edellytykset olivat täyttyneet esillä olevassa asiassa, minkä kantaja itsekin lisäksi myöntää.

106 Toiseksi siltä osin kuin on kyse SNCM:n alustenhankintaohjelman vaikutuksesta yhtiön tuloslaskelmiin, riittää, kun todetaan, että sillä kantajan väitteellä, jolla kantaja kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen 271 perustelukappaleessa esitetyn toteamuksen, jonka mukaan SNCM ei ole tehnyt erityisiä liikainvestointeja viime vuosina uudistaessaan aluskantaansa, pyritään kiistämään komission tältä osin tekemän arvioinnin ja tätä varten omaksutun menetelmän oikeellisuus moittimalla komissiota etenkin siitä, ettei se ole ottanut huomioon tiettyjä tekijöitä, jotka kantaja on katsonut merkitykselliseksi ja että se on rajoittunut tekemään puhtaasti tilinpäätöstä koskevan analyysin. Tällainen väite on käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä merkityksetön.

107 On joka tapauksessa korostettava, että kuten edellä on jo todettu, riidanalaisen päätöksen 269–273 perustelukappaleessa esitetään oikeudellisesti riittävällä tavalla ne syyt, joiden vuoksi SNCM:n alustenhankintaohjelma ei ole johtanut kohtuuttomiin liikainvestointeihin.

108 Kolmanneksi SNCM:n tuottavuuden parantamiseksi suunniteltujen toimenpiteiden ja välituotekulutuksen määrän vähentämiseen tarkoitettujen konkreettisten toimenpiteiden laiminlyönnin osalta on uudestaan todettava, että kantaja kiistää näillä tältä osin esittämillään väitteillä komission arvioinnin oikeellisuuden. Näillä väitteillä on näet tarkoitus kiistää se, että epäilykset ovat voineet hävitä näiltä osin sillä, että komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 279 ja 280 perustelukappaleessa, että hankintojen parantamisohjelma on riittämätön ja että vuotta 2002 koskevat tulokset eivät olleet positiivisia. Tällaiset väitteet ovat käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä merkityksettömiä.

109 Joka tapauksessa on muistutettava edellä jo todetun, että riidanalaista päätöstä oli tältä osin perusteltu riittävästi kyseisen päätöksen 113, 114 ja 279 perustelukappaleessa.

110 Lopulta siltä osin kuin neljänneksi on kyse SNCM:n tulevasta hinnoittelupolitiikasta, on jälleen kerran todettava, että kantaja kiistää todellisuudessa komission arviointien oikeellisuuden. Kantaja näet väittää, ettei komissio ole arvioinut asianmukaisesti SNCM:n hinnoittelupolitiikkaa ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja että sillä ei ollut käytettävänään kaikkia niitä seikkoja, jotka olivat tarpeen mainitun politiikan arvioimiseksi vuonna 2003. Nämä väitteet ovat merkityksettömiä tämän kanneperusteen yhteydessä, ja ne on näin ollen hylättävä.

111 Lisäksi siltä osin kuin kantajan väitteitä on tulkittava siten, että niissä moititaan komissiota siitä, ettei se ole riidanalaisessa päätöksessä vastannut nimenomaisesti niihin kantajan väitteisiin, jotka koskevat SNCM:n harjoittamaa lippujen myyntipo-

litiikkaa ennen mainitun päätöksen tekemistä, on huomautettava, että komissio toteaa 359 perustelukappaleessa nimenomaisesti, että nämä väitteet voidaan hylätä niiden Ranskan tasavallan tältä osin esittämien lausumien perusteella, jotka sisältyvät 119–123 ja 191–203 perustelukappaleeseen.

112 Edellä olevasta seuraa, että kantajan väitteet ja perustelut, jotka koskevat niitä syitä, joiden vuoksi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen perustana olevia epäilyjä ei katsottu enää olevan, on hylättävä kokonaisuudessaan.

Elinkelpoisuuden palauttamista koskeva arviointi

113 Kantaja katsoo, ettei riidanalaista päätöstä ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla siltä osin kuin on kyse elinkelpoisuuden palauttamisesta, koska komissio ei esitä niitä syitä, joiden nojalla se on halunnut ottaa huomioon suuntaviivoissa vahvistetusta periaatteesta poiketen ulkoisia tekijöitä eli Pohjois-Afrikan markkinoiden kasvun, Nizzaan suuntautuvan liikennöinnin ennustetun kehityssuunnan ja mahdollisuuden siitä, ettei vuoden 2002 sopimusta uudistettaisi vuoden 2006 jälkeen.

114 Tältä osin on huomautettava, että suuntaviivojen 32 kohdan mukaan "elinkelpoisuuden paranemisen on perustuttava pääasiassa rakenneuudistussuunnitelman sisältämiin yrityksen sisäisiin toimenpiteisiin" ja että "se voi perustua hintojen tai kysynnän vaihtelun kaltaisiin ulkoisiin seikkoihin, joihin yritys tuskin voi itse vaikuttaa, vain siinä tapauksessa, että markkinoiden kehittymisestä esitetyt arviot ovat yleisesti hyväksyttyjä".

115 Esillä olevassa asiassa siltä osin kuin ensinnäkin on kyse Pohjois-Afrikkaan suuntautuvien markkinoiden kasvusta, on korostettava, että komissio toteaa

riidanalaisen päätöksen 300 perustelukappaleessa, että rakenneuudistustoimenpiteiden vaikutukset eivät saa olla riippuvaisia markkinoiden kehityksestä ja että "poikkeuksena on Pohjois-Afrikan markkinaosuuden kasvattaminen siten, että SNCM saavuttaa aseman, joka sillä oli 1990-luvun puoliväliin saakka". Riidanalaisen päätöksen 66–81 perustelukappaleessa komissio on kuitenkin todennut rakenneuudistussuunnitelman yhteydessä toimitetun markkinatutkimuksen pohjalta, että kyseiset markkinat kasvanevat merkittävästi. Suuntaviivojen 32 kohta huomioon ottaen kantaja saattoi näin ollen ymmärtää hyvin sen syyn, joka oli komission riidanalaisen päätöksen 300 perustelukappaleessa esittämän päätelmän taustalla.

116 Lisäksi on korostettava, että samat Pohjois-Afrikkaan suuntautuvien markkinoiden kasvua koskevat toteamukset oli esitetty nimenomaisesti myös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä. Vaikka kantaja on 8.1.2003 päivätyissä kirjallisissa huomautuksissaan, jotka koskivat mainitun menettelyn aloittamista, väittänyt, että SNCM:n tavoite markkinaosuuksien suhteen oli kunnianhimoinen kansallisten varustamojen taholta tuleva kova kilpailu huomioon ottaen, ja korostanut, että SNCM:n yrityskuva Pohjois-Afrikassa oli kielteinen, se ei ole kuitenkaan missään vaiheessa asettanut kyseenalaiseksi markkinatutkimuksessa esitettyä arviota siitä, että markkinat kasvavat voimakkaasti. Tämä asenne — sen lisäksi, että se vahvistaa sitä, että kyseisten markkinoiden kasvua koskeva arvio oli todellakin yleisesti hyväksytty suuntaviivoissa tarkoitetulla tavalla — oikeuttaa myös sen, että komissio ei ole perustellut riidanalaisen päätöksen tätä puolta sen erityisemmin kantajan esittämien huomautusten puuttuessa.

117 Toiseksi Nizzan ja Korsikan välisen liikennöinnin säilyttämisen osalta kantajan väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan. Kantajan näkemyksestä poiketen komissio ei näet hyväksy riidanalaisessa päätöksessä kyseisen liikennöinnin säilyttämistä markkinoiden kehittymisen vuoksi, vaan niiden 302 perustelukappaleessa esitettyjen syiden vuoksi, joiden mukaan tämän liikennöinnin osuus pienenee ja Liamonen ennenaikainen arvonalennus helpottaa positiivisten tulosten saavuttamista. Lisäksi on huomautettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 283 perustelukappaleessa esittänyt tässä yhteydessä huolensa siitä, että kantajalle syntyy tosiasiallinen monopoli Korsikaan suuntautuvassa liikenteessä. Vaikka on totta, että komissio katsoo riidanalaisen päätöksen 316 perustelukappaleessa, johon kantaja ei vetoa, että Genovanlahden ja Toulonin markkinat kasvavat kokonaisuudessaan

hyvin voimakkaasti, se ei kuitenkaan tee näin perustellakseen SNCM:n pysymistä Nizzassa ulkoiseen tekijään nojautumalla vaan sitä vastoin korostaakseen niiden kilpailijoille myönnettävien vastasuoritteiden merkitystä, joita ovat muun muassa lähes täydellinen vetäytyminen Toulonista ja Nizzaan suuntautuvien vuorojen rajoittaminen. Komission ei ilmeisestikään tarvinnut perustella päätöksessään kantaa, jota se ei omaksunut.

118 Siltä osin kuin on kyse muiden vaihtoehtojen kuin Nizzan ja Korsikan välisen liikennöinnin säilyttäminen tai siitä luopuminen huomioon ottamatta jättämistä koskevien perustelujen väitetystä puuttumisesta on todettava, että kantaja ei muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen osalta 8.1.2003 esittämissään huomautuksissa, toisin kuin se väittää vastauksessa, ole esittänyt mitään muuta vaihtoehtoa, vaan se on tyytynyt väittämään, että SNCM ei voinut olla kannattava tällä reitillä. Komission ei näin ollen tarvinnut perustella riidanalaista päätöstä muiden vaihtoehtojen huomioon ottamatta jättämisen osalta.

119 Kolmanneksi siltä osin kuin on kyse arviosta, jonka mukaan vuoden 2002 sopimusta ei mahdollisesti uusittaisi vuoden 2006 jälkeen, riittää, kun todetaan, että riidanalaista päätöstä on perustelu tältä osin riittävästi 303 perustelukappaleessa, koska komissio toteaa siinä pitkän tähtäimen elinkelpoisuuden osalta, että "yritys voi rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanon ansiosta vastata tehokkaasti kilpailuun sopimusten uudistamisen yhteydessä". Lisäksi riidanalaisen päätöksen 149 perustelukappaleessa todetaan, että "on tärkeätä tietää, millainen on yhtiön kilpailuasema vuonna 2006, kun julkisen palvelun tarjoamista koskeva nykyinen sopimus on päättynyt, ja kuinka elinkelpoinen yhtiö silloin on", ja tämä seikka on myös toistettu 310 perustelukappaleessa.

120 Lisäksi siltä osin kuin kantaja väittää, että on epäjohdonmukaista pitää ennenaikaisena arviota siitä, ettei sopimusta uudisteta, ja arvioida samaan aikaan pitkän tähtäimen elinkelpoisuutta, riittää kun todetaan, että kyseinen väite, joka koskee riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta, on tämän kanneperusteen yhteydessä merkityksetön.

121 Tästä seuraa, että kantajan elinkelpoisuuden palauttamista koskevien perustelujen osalta esittämät väitteet ja lausumat on hylättävä kokonaisuudessaan.

Rakenneuudistuksen osalta esitettyjen arvioiden realistisuus

122 Kantaja väittää, että komissio on rakenneuudistusta koskevien arvioiden realistisuuden osalta tyytynyt vain toistamaan suuntaviivojen tekstiä ja toteamaan riidanalaisen päätöksen 306 perustelukappaleessa, että Ranskan viranomaisten esittämä markkinatutkimus muodosti "hyvän pohjan yrityksen kehitysennusteille".

123 Riidanalaisen päätöksen 139–141 perustelukappaleesta ilmenee kuitenkin selkeästi, että komissio on esittänyt mainitussa päätöksessä ne syyt, joiden vuoksi kolme taloudellista kehitystä koskevaa ennustetta, joiden tekemistä suuntaviivojen 33 kohdassa edellytetään, eli markkinatutkimuksen mukaiset optimistinen ja pessimistinen ennuste ja rakenneuudistussuunnitelmassa huomioon otettu mediaaniennuste muodostivat "hyvän pohjan" yrityksen kehityksen arvioimiselle. Komissio on optimistisen ja pessimistisen ennusteen osalta esittänyt perustelunsa tältä osin 139 perustelukappaleessa ennen kuin se on päätellyt, että nämä arviot "kattavatkin yleisesti ottaen melko edustavan valikoiman mahdollisia kehityssuuntia". Komissio toteaa vielä 140 perustelukappaleessa, että pessimistisen ennusteen mukaisia tuloksia voitaisiin parantaa pelkästään sillä, että SNCM mukauttaa tarjontaansa kausittaisen kysynnän mukaan. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 141 perustelukappaleessa komissio on verrattuaan ensin taulukossa 6 tärkeimpien taloudellisten indikaattoreiden kehittymistä kolmen mahdollisen ennusteen mukaan todennut, että "simulaatiot osoittavat, että SNCM:n toiminnan kannattavuus pystytään palauttamaan kaikissa kolmessa vaihtoehdossa".

124 Lisäksi kantajan väitteet sekoittuvat elinkelpoisuuden palauttamista koskeviin väitteisiin. Suuntaviivojen 32 kohdan mukaan näet rakenneuudistussuunnitelman on perustuttava yrityksen tulevia toimintaedellytyksiä koskeviin realistisiin oletuksiin sen arvioimiseksi, mahdollistaako rakenneuudistussuunnitelma elinkelpoisuuden palauttamisen.

125 Riidanalaisen päätöksen 142–148 perustelukappaleesta ilmenee, että elinkelpoisuuden palauttamisen arvioimiseksi huomioon otetun mediaaniennusteen mukaiset kehityssuunnat on vahvistettu seuraavia kysymyksiä koskevien lukujen tutkinnan perusteella: Pohjois-Afrikkaan suuntautuvan liikennöinnin lisääminen, Nizzan ja Korsikan välinen reitti, Marseillen ja Korsikan välinen reitti ja SNCM:n velkaantuminen. Lisäksi 149–152 perustelukappaleesta ilmenee, että myös markkinatutkimuksessa on tarkasteltu mahdollisuutta, jonka mukaan julkisen palvelun sopimusta ei uudistettaisi enää vuoden 2006 jälkeen. On kuitenkin todettava, että kutakin näistä kysymyksistä on käsitelty nimenomaisesti 300–304 perustelukappaleessa ja että kuten elinkelpoisuuden palauttamista koskevien väitteiden tutkinnasta jo ilmenee, viimeksi mainituissa perustelukappaleissa on perusteltu riittävästi niitä syitä, joiden vuoksi komissio katsoi, että rakenneuudistussuunnitelmalla voitiin varmistaa tällainen elinkelpoisuuden palauttaminen myös siinä tapauksessa, ettei SNCM hoida julkisen palvelun velvoitteitaan.

126 Sen väitteen osalta, joka koskee aluskannan kapasiteetin kasvamista vuonna 2004 kantajan ostaman uuden aluksen johdosta, on huomautettava, ettei komissiolla ole velvollisuutta vastata kaikkiin hallinnollisen menettelyn kuluessa esitettyihin tosiseikkoja koskeviin väitteisiin tai oikeudellisiin väitteisiin. Lisäksi toisin kuin kantaja väittää, 8.1.2003 päivätyistä huomautuksista tai riidanalaisen päätöksen 169–174 perustelukappaleesta, joissa esitetään lyhyesti ne väitteet, jotka kantaja on esittänyt 4.2.2003 pidetyssä kokouksessa ja joita kantaja ei ole kiistänyt, ei ilmene, että kantaja olisi kiinnittänyt erityisesti komission huomiota tähän seikkaan.

127 Sen seikan osalta, että komissio on muissa päätöksissä ottanut kantaa varustamoille myönnetyn tuen pätevyyteen arvioituaan ensin huolellisesti rakenneuudistussuunnitelman piiriin kuuluvan yrityksen taloudellista kehittymistä sen käyttövarojen,

voitontekomahdollisuuksien ja rahoituksellisen kapasiteetin osalta [esimerkiksi valtiontuesta, jonka Ranska on myöntänyt Bretagne Angleterre Irlande -yhtiölle ("BAI" tai "Brittany Ferries"), 8 päivänä toukokuuta 2001 tehty komission päätös 2002/15/EY (EYVL 2002, L 12, s. 33)], riittää, kun todetaan, että tämän päätöksen, johon riidanalaisessa päätöksessä ei viitata sen omien perustelujen tueksi, perusteluiden määrällä ei voida mitenkään osoittaa, vaikka kyseinen päätös onkin tehty samalla alalla, että riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu, eikä sillä joka tapauksessa voida kyseenalaistaa edellä esitettyä päätelmää, jonka mukaan 300–304 perustelukappaleesta ilmenee, että riidanalaista päätöstä on perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla elinkelpoisuuden palauttamista koskevan kysymyksen osalta.

128 Lopuksi siltä osin kuin kantaja moittii komissiota siitä, että tämä on nojautunut elinkelpoisuuden palauttamista koskevien päätelmiensä tueksi pelkkiin Ranskan viranomaisten esittämiin lukuina ilmaistuihin olettamiin, jotka ovat lisäksi tähän mennessä osoittautuneet sen mukaan todellisuudessa vääriksi, on todettava, että tällainen väite, jolla pyritään kiistämään komission arviointien oikeellisuus tältä osin, on tämän kanneperusteen yhteydessä merkityksetön. Näin on etenkin sen väitteen kanssa, jonka mukaan tuen saajan käyttövaroja ei ole tutkittu lainkaan tai jonka mukaan sitä aluskannan kapasiteetin kasvua ei ole otettu huomioon, joka perustui siihen, että kantaja oli ostanut uuden aluksen.

129 Tästä seuraa, että kantajan väitteet ja lausumat, jotka koskevat esitettyjen arvioiden realistisuuden perusteluja, on hylättävä kokonaisuudessaan.

Muiden kuin strategisten osakkuuksien määrittäminen

130 Kantaja katsoo, ettei riidanalaista päätöstä ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla siltä osin kuin on kyse siitä syystä, jonka vuoksi SNCM:n osakkuutta CMN:ssä on pidettävä strategisena osakkuutena, jota ei näin ollen ollut luovutettava.

131 Riidanalaisen päätöksen 348–354 perustelukappaleesta ilmenee kuitenkin, että komissio on mainitussa päätöksessä esittänyt yksityiskohtaisesti vastauksena kantajan ja Stef-TFE:n hallinnollisen menettelyn kuluessa esittämiin väitteisiin ne syyt, joiden vuoksi se katsoi, että kyseinen osakkuus oli olennainen eikä sitä ollut luovutettava. Komissio on erityisesti korostanut tältä osin riidanalaisen päätöksen 349–351 perustelukappaleessa, että nämä kaksi yritystä osallistuvat julkista palvelua koskevan sopimuksen täytäntöönpanoon tasavertaisesti, että ne ovat kehittäneet Korsikaan suuntautuvaan liikennöintiin liittyvää yhteistoimintaa, joka ulottuu pidemmälle kuin mitä vuoden 2002 sopimuksessa edellytetään, ja että CMN:n ja SNCM:n aluskannat täydentävät toisiaan. Tällaisia seikkoja on luonnollisestikin pidettävä riidanalaisessa päätöksessä tältä osin esitettyinä riittävinä perusteluina.

132 Sen väitteen osalta, joka koskee SNCM:n CMN:stä omistamien osakkeiden arvonnousun huomioon ottamatta jättämistä, on todettava, että vaikka on totta, että riidanalaisen päätöksen 174 perustelukappaleesta ilmenee, että kyseinen väite on esitetty 4.2.2003 järjestetyn kokouksen kuluessa, on muistutettava, että komissiolla ei ole velvollisuutta vastata kaikkiin menettelyn kuluessa esitettyihin tosiseikkoja koskeviin väitteisiin tai oikeudellisiin väitteisiin. On kuitenkin katsottava, että riidanalaista päätöstä on perusteltu CMN:ää koskevien osakkuuksien osalta riittävästi päätöksen 348–354 perustelukappaleessa. Lisäksi on huomautettava, että kantaja saattoi ymmärtää komission perustelut tältä osin, koska riidanalaisen päätöksen 256 perustelukappaleesta ilmenee selkeästi, että komission mukaan toteutumattomia myyntivoittoja ei voitu ottaa huomioon SNCM:n varojen määrittämiseksi.

133 Lisäksi niillä kantajan esittämillä väitteillä, joilla korostetaan riidanalaisessa päätöksessä tältä osin esitettyjen perustelujen väitettyä ristiriitaisuutta, pyritään todellisuudessa kiistämään riidanalaisen päätöksen perusteltavuus. Kyseiset väitteet on näin ollen hylättävä käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä merkityksettöminä.

134 Tästä seuraa, että ne kantajan väitteet ja perustelut, jotka koskevat muiden kuin strategisten osakkuuksien määrittämistä koskevia perusteluja, on hylättävä kokonaisuudessaan.

Ensimmäistä kanneperustetta koskeva päätelmä

135 Kaikista edellä esitetyistä seikoista seuraa, että ensimmäinen kanneperuste, joka koskee EY 253 artiklan rikkomista siltä osin kuin riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu, on hylättävä.

3. *Toinen kanneperuste, joka koskee EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan, asetuksen N:o 659/1999 ja suuntaviivojen rikkomista siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä*

136 Kantaja väittää käsiteltävänä olevalla kanneperusteella, että riidanalaisessa päätöksessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä siltä osin kuin on kyse siitä, että osan tuesta on arvioitu olevan korvausta julkisen palvelun hoitamisesta, niiden syiden analysoinnista, joiden vuoksi SNCM on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin, suuntaviivojen noudattamisesta ja komission asettamien edellytysten tarpeellisuudesta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittamaa valvontaa koskeva alustava huomautus

137 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että komissiolla on EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää koko yhteisöä silmällä pitäen tehtävää taloudellisten ja yhteiskunnallisten kysymysten monitahoista arviointia (asia 310/85, Deufil v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 901, 18 kohta ja asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3679, 83 kohta).

138 Tämän harkintavallan käyttämistä koskeva tuomioistuimen suorittama valvonta kohdistuu ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että ratkaisun perustana olevat tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että asiassa ei ole tehty oikeudellista virhettä, että tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti tai että harkintavaltaa ei ole käytetty väärin (asia C-409/00, Espanja v. komissio, tuomio 13.2.2003, Kok. 2003, s. I-1487, 93 kohta; edellä 137 kohdassa mainittu asia Italia v. komissio, tuomion 83 kohta; asia T-149/95, Ducros v. komissio, tuomio 5.11.1997, Kok. 1997, s. II-2031, 63 kohta; asia T-123/97, Salomon v. komissio, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2925, 47 kohta; asia T-110/97, Kneissl Dachstein v. komissio, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2881, 46 kohta ja edellä 62 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomion 282 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei etenkään voi korvata päätöksentekijän arviointia omalla taloudellisella arvioinnillaan (edellä 48 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat British Airways ym. v. komissio, tuomion 79 kohta).

139 Lisäksi oikeuskäytännön mukaan komission hyväksymät valtiontukien valvontaa koskevat puitteet ja tiedonannot sitovat komissiota edellyttäen, ettei niillä poiketa perustamissopimuksen määräyksistä ja että jäsenvaltiot ovat hyväksyneet ne (edellä 138 kohdassa mainittu asia Espanja v. komissio, tuomion 95 kohta; asia T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau v. komissio, tuomio 8.7.2004, Kok. 2004, s. II-2717, 149 kohta ja asia T-176/01, Ferriere Nord v. komissio, tuomio 18.11.2004, Kok. 2004, s. II-3931, 134 kohta).

140 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että arvioidessaan yksittäistä tukea tällaisten jo hyväksymiensä suuntaviivojen perusteella komission ei voida katsoa ylittävän harkintavaltansa rajoja tai luopuvan käyttämästä tätä harkintavaltaansa. Komissio näet säilyttää valtansa kumota tai muuttaa näitä suuntaviivoja, jos olosuhteet sitä edellyttävät. Toisaalta nämä suuntaviivat koskevat rajattua sektoria, ja syy niiden antamiseen on komission halu noudattaa määrittelemäänsä politiikkaa (edellä 66 kohdassa mainittu asia Vlaamse Gewest v. komissio, tuomion 89 kohta).

141 Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on näin ollen varmistettava, onko komission itse itselleen asettamia vaatimuksia, sellaisina kuin ne on näissä suuntaviivoissa esitetty, noudatettu (asia T-35/99, Keller ja Keller Meccanica v. komissio, tuomio 30.1.2002, Kok. 2002, s. II-261, 77 kohta ja edellä 138 kohdassa mainittu asia Ducros v. komissio, tuomion 61 ja 62 kohta).

142 Lisäksi on huomautettava, että kun käsitellään EY 230 artiklaan perustuvaa kumoamiskannetta, yhteisön toimenpiteen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, jotka olivat olemassa toimenpiteen toteuttamisen ajankohtana. Erityisesti on todettava, että komission monitahoisia arviointeja on tutkittava ainoastaan niiden seikkojen perusteella, jotka olivat komission tiedossa sen arvioidessa asiaa (edellä 138 kohdassa mainittu asia Salomon v. komissio, tuomion 48 kohta ja edellä 138 kohdassa mainittu aisa Kneissl Dachstein v. komissio, tuomion 47 kohta).

143 Lopuksi hyväksymispäätöksen lainmukaisuutta ei voida riitauttaa väittämällä ainoastaan, että jotakin tuen hyväksymisedellytyksistä ei tulla noudattamaan. Yhteisön toimenpiteen lainmukaisuus ei nimittäin yleensä voi riippua siitä, onko sen kiertäminen mahdollista, tai siitä, että sen tehokkuudesta esitetään jälkikäteen huomautuksia (edellä 48 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat British Airways ym. v. komissio, tuomion 291 kohta ja edellä 138 kohdassa mainittu asia Salomon v. komissio, tuomion 49 kohta).

144 Kantajan esittämiä väitteitä ja lausumia on tutkittava juuri edellä mainittujen periaatteiden pohjalta.

Riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta koskevat väitteet

145 Käsiteltävänä oleva kanneperuste on hylättävä heti alkuun tehottomana siltä osin kuin se koskee asetuksen N:o 659/1999 rikkomista. Mainittua asetusta, jossa

vahvistetaan valtiontukien tutkinnassa sovellettavat menettelysäännöt, ei näet ole voitu millään tavalla rikkoa niillä väitetyillä tosiseikkoja koskevilla virheillä ja ilmeisillä arviointivirheillä, joita komission katsotaan tehneen, ja näin on varsinkin kun riidanalainen päätös on tehty EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen jälkeen. Lisäksi on todettava, ettei kantaja esitä mitään väitettä osoittaakseen, että riidanalaisella päätöksellä rikotaan asetusta N:o 659/1999 eikä se yksilöi niitä kyseisen asetuksen säännöksiä, joita mainitulla päätöksellä olisi rikottu.

146 Käsiteltävänä olevaa kanneperustetta on näin ollen tutkittava ainoastaan siltä osin kuin siinä vedotaan EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomiseen.

Osan tuesta arvioiminen julkisesta palvelusta maksetuksi korvaukseksi

147 Kantaja väittää, että komissio on arvioinut virheellisesti sitä tuen osaa, joka vastaa julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää, siltä osin kuin yhtäältä se on ottanut huomioon Liamone-aluksen arvonalennuksen vaikka kyseisellä aluksella ei ole hoidettu julkisen palvelun velvoitteita ja toisaalta se ei ole ottanut huomioon mainittujen velvoitteiden hoitamiseen varatun aluskannan osalta mahdollisesti saatavia myyntivoittoja. Kantaja korostaa lisäksi sitä, että tappiot ovat lisääntyneet voimakkaasti vuosina 2000–2001.

148 Esillä olevat väitteet on hylättävä tehottomina siltä osin kuin niillä pyritään osoittamaan, että riidanalaisessa päätöksessä on tehty virheellinen arviointi tuen soveltuvuudesta EY 86 artiklan 2 kohdan kanssa, koska komissio on arvioinut riidanalaisen päätöksen 260 perustelukappaleessa, että kyseistä 76 miljoonan suuruista tukea oli arvioitava kokonaisuudessaan rakenneuudistustukena mukaan luettuna se määrä, jonka verran julkisesta palvelusta maksettu korvaus oli liian pieni.

149 Esillä olevia väitteitä on sitä vastoin tutkittava siltä osin kuin niillä pyritään riitauttamaan se, miten komissio on määrittänyt julkisen palvelun hoitamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän.

150 Ensinnäkin *Liamone*-aluksen arvonalentumisen osalta on todettava, että kantajan väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan. Toisin kuin kantaja väittää, komissio ei laskiessaan julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää vastaavaa tuen osaa ole ottanut huomioon mainittua arvonalennusta koskevaa varausta, vaan se on sitä vastoin, kuten riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa olevasta taulukosta 11 selkeästi ilmenee, vähentänyt laskelmastaan kyseisen varauksen määrän. Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä esittämien kysymysten johdosta sitä paitsi nimenomaisesti myöntänyt tulkinneensa riidanalaista päätöstä tältä osin virheellisesti.

151 Tästä seuraa, että siinä 53,48 miljoonan euron suuruisessa summassa, jonka komissio on katsonut vastaavan niitä korvaamatta jääneitä kuluja, jotka SNCM:lle on aiheutunut Korsikaan suuntautuvien reittien osalta annetun julkisen palvelun velvoitteen hoitamisesta vuosina 1991–2001, ei oteta huomioon *Liamonen* arvonalennusta.

152 Toiseksi kantaja toteaa julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen varattua aluskantaa koskevien mahdollisten myyntivoittojen osalta, että viiden julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen varatun aluksen myyntiarvo 31.12.2001 on 22,2 miljoonaa euroa suurempi kuin niiden kirjanpidollinen nettoarvo. Kantajan mukaan Korsikaan suuntautuvien reittien osalta vuosina 1991–2001 aiheutuneista tappioista, jotka komission mukaan vastaavat julkisen palvelun tarjoamisesta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää, olisi siten vähennettävä tämän arvonnousun määrä.

153 Tältä osin on aluksi todettava, eikä tätä ole kiistetty, että väitettyjä realisoitumattomia myyntivoittoja ei ole kirjattu SNCM:n vuosia 2000 ja 2001 koskeviin

tilinpäätöksiin, jotka tilintarkastajat ovat tarkastaneet. Kuten komissio väittää, eikä kantaja ole sitä kiistänyt — minkä kantaja on suullisessa käsittelyssä myöntänyt — kirjanpidon yleisistä periaatteista ja erityisesti varovaisuuden periaatteesta seuraa, että yrityksellä ei lähtökohtaisesti ole oikeutta arvioida uudelleen jonkin taseensa omaisuuserän määrää sillä perusteella, että sen realisoitumaton arvo on suurempi kuin sen kirjanpitoarvo. Näiden samojen periaatteiden mukaan yrityksen on päinvastoin otettava huomioon ennenaikainen arvonalennus silloin kun omaisuuserän myyntiarvo on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo.

154 Kantaja tosin väittää yleisesti muiden väitteiden yhteydessä, että komission hallussa riidanalaisen päätöksen tekohetkellä oleva alustava tilinpäätös eroaa tilintarkastajien hyväksymästä lopullisesta tilinpäätöksestä, johon on voitu tutustua mainitun päätöksen tekemisen jälkeen. On kuitenkin todettava, ettei kantaja ole esittänyt mitään seikkaa tämän väitteen tukemiseksi ja että se ei ole missään vaiheessa todennut, miltä osin alustava tilinpäätös eroaa tarkastetusta lopullisesta tilinpäätöksestä.

155 Tämän jälkeen on ennen kaikkea korostettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 272 perustelukappaleessa todennut, että kaksi viidestä ennen vuotta 2002 julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen varatuista aluksista oli kiinnitettyinä, kun taas kolmen muun aluksen osalta yhtiö ei ollut löytänyt pankkeja, jotka olisivat olleet valmiita hyväksymään ne hypoteekkivakuudeksi. Komissio on tältä osin todennut seuraavaa: "Yhtiön velkaantumisaste ja omarahoituksen vähyys, jota on kuvailtu yksityiskohtaisemmin jäljempänä ja joka mahdollistaa vain juuri ja juuri nykyisen velan hoitamisen, eivät luonnollisestikaan kannusta yksityisen velkojan lailla markkinaehdoilla toimivia pankkeja tarjoamaan SNCM:lle lisäluottoa. Velkojalle aiheutuisikin yhtiön käytettävissä olevat taloudelliset varat huomioon ottaen suuri riski, että SNCM ei pysty maksamaan velkaa sen erääntyessä. Tällaiset vaikeudet estäisivät SNCM:ää turvautumasta mahdollisiin takaisinvuokrausoperaatioihin velkansa vähentämiseksi. Komission kokemusten mukaan laivojen tai ilmaalusten ulosmittaus on käytännössä vaikea toteuttaa, kun kyseinen käyttöomaisuus on varattu kansallisen tai alueellisen edun kannalta tärkeään liikennöintiin." On todettava, että vaikka kantaja kiistää nämä toteamukset, se ei käsiteltävänä olevien väitteiden yhteydessä tuo esiin yhtään konkreettista seikkaa, jolla ne saatettaisiin kyseenalaistaa.

156 Lopuksi siltä osin kuin kantaja väittää, että SNCM:n olisi pitänyt hankkia väitetyt myyntivoitot saadakseen lisää omia tuloja ja vähentääkseen näin julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneita tappioita, tämä väite on hylättävä, koska se merkitsisi SNCM:n julkisen palvelun velvoitteidensa hoitamiseen nimenomaisesti varaamien alusten myyntiä.

157 Näin ollen komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä jättäessään julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää koskevasta laskelmasta pois julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen varattujen alusten realisoitumattomat myyntivoitot.

158 Toisin kuin kantaja väittää, tämä ei johda mihinkään epäjohdonmukaisuuteen päätöksessä 2002/149 noudatetun menetelmän suhteen. Kuten mainitun päätöksen 102 perustelukappaleesta ilmenee, komissio on ottanut kauden 1991–1999 kuluessa luovutetuista kolmesta aluksesta todellisuudessa saatujen myyntivoittojen määrän kyseisessä päätöksessä huomioon ainoastaan korjatakseen julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneiden tappioiden määrää. Mainitusta päätöksestä ei sitä vastoin ilmene, että komissio olisi myös ottanut huomioon realisoitumattomat myyntivoitot sellaisten muiden alusten osalta, joita ei todellisuudessa ole luovutettu. Vaikka näin ollen on totta, että komissio on päätöksessä 2002/149 korjannut SNCM:n kirjanpidollista tulosta Korsikaan suuntautuvien reittien osalta osoittamalla siihen kirjanpidollisen myyntivoiton, joka ei ollut kyseistä liikennettä koskevassa otsakkeessa, koska se oli merkitty toiseen otsakkeeseen, tilanne on täysin toisenlainen esillä olevassa asiassa, jossa kantaja moittii komissiota siitä, että tämä ei ole korjannut SNCM:n kirjanpitoa ottamalla huomioon tileihin kirjaamattomia mahdollisia myyntivoittoja.

159 Kantajan sen esiin tuoman seikan osalta, jonka mukaan komissio on sitä vastoin ottanut huomioon rakenneuudistuksen kustannuksia määritettäessä *Liamone*-aluksen arvonalennuksen, riittää, kun todetaan, että tällainen seikka, kuten edellä on esitetty, seuraa sellaisten kirjanpidon sääntöjen tarkasta soveltamisesta, joita kantaja ei ole kiistänyt.

160 Siltä osin kuin kolmanneksi on kyse SNCM:lle vuosina 2000 ja 2001 aiheutuneiden tappioiden väitetystä huomattavasta kasvusta, riittää, kun todetaan, että sen sijaan, että kyseisellä seikalla asetettaisiin kyseenalaiseksi riidanalaisen päätöksen 256 perustelukappaleessa esitetty toteamus, jonka mukaan SNCM:n tulos oli vuosina 1991–2001 selvästi alijäämäinen kaikkien julkisen palvelun piiriin kuuluvien Korsikaan suuntautuvien reittien osalta, sillä — olettaen, että se pitää paikkansa — vahvistetaan mainittua toteamusta, eikä sillä voida näin ollen asettaa millään tavalla kyseenalaiseksi riidanalaisen päätöksen arviointia, joka koskee sitä tuen osaa, joka vastaa julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää.

161 Näin ollen väitteet ja lausumat, jotka kantaja on esittänyt julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän vahvistamisen osalta, on hylättävä kokonaisuudessaan

Niiden syiden tarkastelu, joiden johdosta SNCM on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin

162 Kantaja väittää, että SNCM:n vaikeudet eivät ole peräisin julkisen palvelun velvoitteista johtuvista rajoitteista, vaan sen tarjontaan liittyvästä ylikapasiteetista, joka perustuu uusiin aluksiin tehtyjä liiallisia investointeja koskevasta politiikasta.

163 Tältä osin on aluksi huomautettava, että suuntaviivojen 33 kohdan mukaan "rakenneuudistussuunnitelmassa on kuvailtava erityisesti yrityksen vaikeuksiin johtaneet olosuhteet. Tämä antaa mahdollisuuden arvioida, ovatko ehdotetut toimenpiteet sopivia".

164 Tästä seuraa, että kuten komissio perustellusti väittää, SNCM:n vaikeuksien syitä koskeva arviointi, jonka se on suorittanut riidanalaisen päätöksen 263–281 pe-

rustelukappaleessa tutkimalla muun muassa SNCM:n alustenhankintaohjelmaa, palkkasumman merkitystä, välituotekäytön merkitystä ja julkisen palvelun velvoitteiden merkitystä, on tarpeellinen, ei niinkään sellaisenaan, vaan yksinomaan sen varmistamiseksi, ovatko ehdotetut toimenpiteet riittäviä näiden vaikeuksien korjaamiseksi ja näin ollen kyseisen yrityksen elinkelpoisuuden palauttamisen varmistamiseksi.

165 Näin ollen tässä tapauksessa niillä kantajan esittämillä väitteillä, jotka koskevat SNCM:n tarjontaan liittyvää ylikapasiteettia, voidaan osoittaa, että riidanalaisessa päätöksessä on virhe, ainoastaan, jos niillä voidaan näyttää toteen, että riidanalaisen päätöksen mukaiset toimenpiteet ovat riittämättömiä komission tältä osin esittämien epäilyjen haihduttamiseksi.

166 Tältä osin on korostettava, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä huomauttanut ensin sen 333 perustelukappaleessa, että "rakenneuudistussuunnitelman mukaista aluskannan vähentämistä on verrattava SNCM:n viime vuosien aikana toteuttamaan alustenhankintaohjelmaan", ja katsonut tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen 336–339 perustelukappaleessa — toteamatta, että SNCM:n tarjontaan liittyy ylikapasiteettia, tai määrittämättä kyseisen kapasiteetin määrää — että SNCM:lle oli asianmukaista asettaa rakenneuudistussuunnitelmassa annetun neljän aluksen luovuttamista koskevan sitoumuksen lisäksi, kuten 97–101 ja 315 perustelukappaleesta ilmenee, sen kapasiteetin vähentämiseksi kolme lisäedellytystä, joita olivat SNCM-konsernin aluskannan rajoittaminen neljän aluksen luovuttamisen jälkeiseen nykyiseen alusmäärään, SNCM:lle asetettu kielto uudistaa aluskantaansa tiettynä ajanjaksona ja Korsikaan suuntautuvilla reiteillä liikennöitävien vuotuisten laivamatkojen määrän rajoittaminen. Suuntaviivojen 35 ja 36 kohdan perusteella kyseiset edellytykset heijastavat riidanalaisen päätöksen 311–317 perustelukappaleessa ilmaistua komission halua poistaa tuesta johtuvat kilpailijoihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset rajoittamalla SNCM:n osuutta sen vakiintuneilla markkinoilla eli Korsikaan suuntautuvan liikennöinnin markkinoilla.

167 On kuitenkin todettava, että vaikka kantaja väittää käsiteltävänä olevilla väitteillä, että SNCM:n tarjonta oli liian suuri, se ei selitä sitä vastoin sitä, miltä osin Ranskan viranomaisten antama neljän aluksen luovutusta koskeva sitoumus ja edellä mainitut komission asettamat lisäedellytykset eivät olleet omiaan korjaamaan riittävällä tavalla väitettyä ylikapasiteettia.

168 Näin ollen on katsottava, että kantajan tältä osin esittämät väitteet ovat tehottomia.

169 Nämä väitteet ovat joka tapauksessa perusteettomia.

170 Ensinnäkin väite, jonka mukaan komissio on riidanalaisen päätöksen 271 perustelukappaleessa todennut, että SNCM ei ole tehnyt erityisiä liikainvestointeja viime vuosina uudistaessaan aluskantaansa, nojautumalla aluksiin nettomääräisesti sidotun pääoman kehittymiseen eikä siihen, miten SNCM:n tarjoama kapasiteetti tarjottuina paikkoina ilmaistuna on kehittynyt, on hylättävä.

171 Tutkittaessa näet sitä, miten aluksiin nettomääräisesti sidottu pääoma on kehittynyt, komission tarkoituksena ei ole ollut tarkastaa, liittyikö SNCM:n tarjontaan ylikapasiteettia, vaan, kuten riidanalaisen päätöksen 270 perustelukappaleesta ja menettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen III kohdan 2 alakohdasta ilmenee, olivatko yhtiön ostopäätökset järkeviä sen varmistamiseksi, että menneisyydessä aiheutuneet tappiot eivät olleet seurausta muista tekijöistä kuin julkisen palvelun velvoitteiden merkityksestä vuosina 1991–2001. Tutkittuaan ensin SNCM:n aluksiin sidotun nettomääräisen pääoman osuuden kehittymistä ja todettuaan, että SNCM ei ollut tehnyt erityisiä liikainvestointeja, komissio on riidanalaisen päätöksen 272 perustelukappaleessa tutkinut SNCM:n asianomaisten alusten ostamisesta johtuvaa velkaantumista.

172 Tästä seuraa, että kantajan väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan.

173 Olipa asia miten tahansa, on todettava, että ne kantajan esittämät tiedot, jotka koskevat alusten paikkoina ilmaistun kapasiteetin kehittymistä, ovat ristiriidassa kantajan omaksuman näkemyksen kanssa, koska niistä ilmenee selkeästi — mitä kantaja ei lisäksi ole kiistänyt — että kyseinen kapasiteetti on vähentynyt, kun otetaan huomioon neljän aluksen myyminen kolmen muun aluksen uudistamisen ja ostamisen jälkeen. Tältä osin se vastauksessa esitetty väite, jonka mukaan kolmen uuden aluksen keskimääräinen kapasiteetti paikkoina ilmaistuna on sinällään suurempi kuin aikaisemman laivaston kapasiteetti, on hylättävä merkityksettömänä, koska väitetty keskimääräinen kapasiteetti on pelkkä teoreettinen tieto, joka ei millään tavalla vastaa SNCM:n alusten tarjoamaa todellista kapasiteettia.

174 Sen väitteen osalta, jonka mukaan tämä paikkamäärän vähennys ei ole oikeassa suhteessa siihen nähden, miten paljon SNCM on joutunut vähentämään liikennöintiään, ja se oli välttämätöntä varsinkin kun otetaan huomioon SNCM:n liikevaihdon väitetty pieneneminen, julkisen palvelun velvoitteiden merkityksen väheneminen ja kantajan tekemien matkojen määrän lisääntyminen, on muistutettava, että kyseinen väite on tehoton, koska komissio on etenkin näistä syistä katsonut — toteamatta, että SNCM:n tarjontaan liittyy ylikapasiteettia, tai tarkentamatta kyseisen kapasiteetin määrää — että SNCM:n tarjoamaa kapasiteettia oli tarvetta vähentää eri edellytyksiä asettamalla. Jälleen kerran on todettava, että vaikka kantaja moittii komissiota siitä, ettei tämä ole todennut SNCM:n tarjontaan liittyvän ylikapasiteettia, se ei riitauta kuitenkaan niitä parannuksia, jotka komissio on tältä osin tehnyt kilpailijoiden hyväksi toteutettavina vastasuoritteina.

175 Kantaja ei joka tapauksessa voi väittää osoittaneensa, että SNCM:n tarjontaan liittyi ylikapasiteettia, vetoamalla siihen, että *Pascal Paoli* -alus, joka toimii Marseille–Bastia-reitillä, tarjoaa enemmän paikkoja, kuin mistä vuoden 2002 sopimuksessa on sovittu. Mainitun sopimuksen liitteestä I ilmenee nimittäin selvästi, että sopimuk-

sessa on sovittu vähimmäispaikkaluvusta vähimmäispalvelujen eli niin sanottujen "peruspalvelujen" varmistamiseksi. Lisäksi komissio on korostanut ilman, että kantaja on sitä kiistänyt, että *Pascal Paoli* -alus tarjosi täysin julkisen palvelun velvoitteita vastaavan määrän hyttejä.

176 Toiseksi siltä osin kuin on kyse väitteestä, jonka mukaan SNCM:n tappiot ovat kasvaneet vuosina 2000 ja 2001 eli juuri niinä vuosina, jolloin *Liamone*-alus toimitettiin ja *Danielle Casanova* -alus tilattiin, riittää, kun todetaan, ettei kantaja esitä mitään konkreettista seikkaa, jolla voitaisiin osoittaa, että näiden viimeksi mainittujen seikkojen ja SNCM:n tappioiden kasvun välillä olisi syy-yhteys.

177 Edellä oleva huomioon ottaen SNCM:n vaikeuksien syistä tehtyä arviointia koskevat väitteet on hylättävä kokonaisuudessaan.

Suuntaviivojen noudattaminen

178 Kantaja väittää, että komissio on tehnyt tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä niiden suuntaviivoissa esitettyjen edellytysten osalta, jotka koskevat tuensaajayrityksen luonnehtimista vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, elinkelpoisuuden palauttamisen arviointia, kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämistä ja tuen rajaamista välttämättömään.

179 Alustavasti on korostettava, että kantaja tyytyy näillä väitteillä vetoamaan siihen, että komissio ei ole noudattanut suuntaviivoissa esitettyjä edellytyksiä neljältä edellä mainituilta osin, väittämättä kuitenkaan, että kyseiset suuntaviivat ovat lainvastaiset EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaan nähden.

180 Näin ollen esillä olevien väitteiden tutkinnassa on ainoastaan tarkastettava, onko komissio noudattanut omia suuntaviivojaan, eikä tutkintaa voida laajentaa koskemaan edellä mainittujen edellytysten lainmukaisuutta EY:n perustamissopimukseen nähden. Kantaja ei ole esittänyt väitettä tältä osin, eikä tällainen kysymys kuulu niihin kanneperusteisiin, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tutkia tai sen on tutkittava omasta aloitteestaan (ks. etenkin edellä 52 kohdassa mainittu asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 67 kohta).

181 Niitä kantajan väitteitä ja lausumia, jotka se on esittänyt osoittaakseen, että riidanalaisella päätöksellä rikotaan suuntaviivoja, on arvioitava tämän alustavan huomautuksen perusteella.

— SNCM:n luonnehtiminen vaikeuksissa olevaksi yritykseksi

182 Kantaja moittii komissiota siitä, että tämä on todennut, että SNCM oli sen osakepääoman menetys huomioon ottaen vaikeuksissa oleva yritys, nojautumalla omaisuuserien nettomääräiseen kirjanpitoarvoon ottamatta huomioon mahdollisuutta realisoida niistä joitakin.

183 On huomautettava, että vaikka vaikeuksissa olevan yrityksen käsitettä ei ole määritelty yhteisön oikeuden perusteella, komissio katsoo suuntaviivojen 4 kohdassa, että yritys on vaikeuksissa "jos yritys ei pysty omilla taikka omistajilta/osakkailta tai luotonantajilta saaduilla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen".

184 Suuntaviivojen 5 kohdan a alakohdan mukaan komissio toteaa, että "yritys katsotaan näissä suuntaviivoissa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi sen koosta riippumatta — — jos kyse on yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana". Komissio toteaa suuntaviivojen 6 kohdassa lisäksi seuraavaa:

"Yritysten vaikeudet ilmenevät yleensä tappioiden kasvuna, liikevaihdon supistumisena, varastojen kasvuna, ylikapasiteettina, tulorahoituksen pienentymisenä, lisääntyvänä velkaantumisena, rahoituskulujen nousuna ja nettovarallisuuden heikentymisenä tai sen menettämisenä. — — Yritys voidaan kuitenkin katsoa tukikelpoiseksi vasta kun on varmistettu, ettei yritys kykene saneeraukseen omilla taikka omistajiltaan/osakkailtaan tai luotonantajilta saaduilla varoilla."

185 Tästä ilmenee, että vaikka suuntaviivojen mukaan yritys katsotaan "joka tapauksessa" vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, jos se on menettänyt huomattavan osan osakepääomastaan, mikään ei estä yritystä kuitenkaan osoittamasta edellä lueteltujen kaltaisilla muilla seikoilla, että se on suuntaviivojen tarkoittamalla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa, vaikka se ei ole menettänyt huomattavaa osaa osakepääomastaan.

186 Esillä olevassa asiassa komissio on katsonut, että SNCM täytti yhtä aikaa suuntaviivojen 5 kohdan a alakohdassa asetetun edellytyksen ja niiden 6 kohdassa asetetun edellytyksen. Sen jälkeen kun se on riidanalaisen päätöksen 291 perustelukappaleessa todennut, että yritys on menettänyt yli puolet osakepääomastaan, josta yli neljännes on menetetty viimeisen vuoden aikana, se on korostanut riidanalaisen päätöksen 292–294 perustelukappaleessa, että muut merkit osoittivat, että SNCM oli suuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys. Komissio on tältä osin tuonut esiin tappioiden kasvun, liikevaihdon supistumisen, nettorahoituslainojen lisääntymisen, rahoituskulujen nousun, oman pääoman supistumisen,

oman varojen pienuuden sen kokoon nähden, yrityksen rahoituksen ja sidotun nettovarallisuuden tarpeen sekä sen omarahoituskyvyn heikkouden. Komissio on todennut tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen 295 perustelukappaleessa, että Ranskan viranomaiset olivat vahvistaneet sille, että pankit eivät enää suostu lainaamaan SNCM:lle rahaa sen velkaantumisasteen vuoksi, vaikka SNCM on ehdottanut vakuudeksi viimeisiä kiinnittämättömiä aluksiaan tai muita vastaavia rasitteita.

187 On kuitenkin todettava, että vaikka kantaja kiistää käsiteltävänä olevilla väitteillä sen, että suuntaviivojen 5 kohdan a alakohdassa asetettu edellytys on täyttynyt, se ei sitä vastoin kiistä tosiasiassa näitä riidanalaisen päätöksen viimeksi mainittuja toteamuksia.

188 Lisäksi kantaja antaa ensin ymmärtää, että tilintarkastajat eivät ole tarkastaneet SNCM:n tilikautta 2002 koskevaa tasetta. On kuitenkin todettava, ettei tätä väitettä ole tuettu millään konkreettisella seikalla.

189 Siltä osin kuin kantaja moittii kyseisellä väitteellä komissiota siitä, että tämä on nojautunut riidanalaista päätöstä tehtäessä alustavaan tilinpäätökseen — seikka, jota ei ole kiistetty ja joka on nimenomaisesti mainittu riidanalaisen päätöksen 17 ja 293 perustelukappaleessa — riittää, kun todetaan, että kantaja ei esitä tältä osin mitään seikkaa, jonka avulla voitaisiin osoittaa, että lopullinen tilinpäätös eroaa alustavasta tilinpäätöksestä.

190 SNCM:n tilinpäätöstä koskevat ilmeisen perusteettomat väitteet on näin ollen hylättävä heti alkuun.

191 Tämän jälkeen erityisesti riidanalaisen päätöksen 293 ja 294 perustelukappaleessa olevien seikkojen osalta on todettava, että kantaja tyytyy vain kiistämään sen komission tekemän ainoan arvioinnin, joka koskee SNCM:n omarahoituskykyä. On kuitenkin myönnettävä, että muut riidanalaisessa päätöksessä esitetyt seikat, joita on etenkin tappioiden ja rahoitusvelkojen määrä, ovat jo yksinään omiaan osoittamaan, että SNCM on vaikeuksissa oleva yritys. Kantaja kiistää tosin väliintuloja koskevissa huomautuksissaan ensimmäistä kertaa SNCM:n velkojen määrän toteamatta kuitenkaan, miltä osin väitetty virhe on omiaan muuttamaan komission arviointia, joka koskee SNCM:n luonnehtimista vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Kantaja on kuitenkin useaan otteeseen omissa kirjelmissään korostanut itse voimakkaasti sitä, että SNCM:n velat olivat kasvaneet huomattavasti vuosina 2000–2001 aluksiin väitetysti tehtyjen liiallisten investointien vuoksi.

192 Näitä seikkoja ei missään tapauksessa voida kyseenalaistaa sillä seikalla, johon on vedottu ensimmäistä kertaa vastauksessa ja jonka mukaan SNCM oli aloittanut hintasodan. Tällainen käyttäytyminen ei ole millään tavalla yhteensopimaton taloudellisten vaikeuksien olemassa olon kanssa. Päinvastoin se, että SNCM sovelsi hyvin alhaisia hintoja, jotka mahdollisesti alittivat sen kustannukset, on omiaan vahvistamaan sitä, että se oli vaikeuksissa oleva yritys, koska tällainen käyttäytyminen on omiaan johtamaan taloudellisiin tappioihin. Sitä — myös seikka, joka on mainittu vastauksessa — että SNCM oli palkannut uuden toimitusjohtajan vuonna 2003, ei voida ottaa huomioon tutkittaessa riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta, koska se on tapahtunut riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen.

193 Lopuksi sen väitteen osalta, jonka mukaan toisin kuin komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 295 perustelukappaleessa, tietyt alukset voitiin realisoida ja niitä voitiin käyttää vakuuksina pankeille, riittää, kun todetaan, että kyseistä väitettä ei ole tuettu millään konkreettisella seikalla. Kantaja korostaa lisäksi väliintuloja koskevissa huomautuksissaan tältä osin, että SNCM:n väliintulokirjelmän mukaan kyseinen yhtiö oli vuoden 2001 lopussa saanut 22,5 miljoonan euron suuruisen luoton ja että se olisi voinut saada vuonna 2002 lyhytaikaisen 40 miljoonan euron suuruisen luoton. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tältä osin esittämän kysymyksen johdosta SNCM on selittänyt suullisessa käsittelyssä, että mainitulla "luotolla" viitataan todellisuudessa olemassa olevaan luottoon, joka oli käytetty

täysin loppuun riidanalaisen päätöksen tekohetkellä. On todettava, ettei kantaja ole kiistänyt tätä selitystä, joka lisäksi on vahvistettu riidanalaisen päätöksen 272 perustelukappaleessa, jossa komissio toteaa, että SNCM:n velkaantuminen ja sen omarahoituksen vähyys huomioon ottaen yksityisen velkojan lailla markkinaehdoilla toimivat pankit eivät ole valmiita tarjoamaan SNCM:lle "lisäluottoa". Joka tapauksessa sillä, että SNCM on saanut tai olisi voinut saada pankista luottoa vuonna 2002, ei voida kyseenalaistaa sitä, että riidanalaisen päätöksen tekohetkellä komissio on todennut, että pankit kieltäytyivät antamasta vastedes SNCM:lle uutta lainaa. Näin ollen riidanalaisen päätöksen 295 perustelukappaleessa esitettyä toteamusta, joka on myös oleellisilta osin mainitun päätöksen 272 perustelukappaleessa, on pidettävä toteen näytettynä.

194 Tästä seuraa, että se, että SNCM on suuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys, on näytetty oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen riidanalaisen päätöksen 293 ja 294 perustelukappaleessa luetelluilla seikoilla.

195 Näin ollen kantajan esittämät väitteet niiden komission toteamusten kyseenalaistamiseksi, jotka koskevat SNCM:n osakepääoman menettämistä, ovat tehottomia.

196 Tältä osin on joka tapauksessa huomautettava, että vaikka kantaja moittii komissiota siitä, että tämä on aliarvioinut SNCM:n omaisuuden noudattamalla täysin kirjanpidollista lähestymistapaa, jossa nojaudutaan omaisuuden nettoarvoon sen myyntiarvoa lukuun ottamatta, kun otetaan huomioon se, että tietyt näistä omaisuuseristä olisi voitu realisoida, se ei kuitenkaan ilmoita millä tavalla näiden omaisuuserien myyntiarvon huomioon ottaminen voisi johtaa huomattavasti erilaiseen tulokseen kuin mihin riidanalaisessa päätöksessä on päästy eli siihen, että toisin kuin edellä on todettu, SNCM ei olisi menettänyt puolta osakepääomastaan ja yhtä neljännestä kyseisestä pääomasta ei olisi menetetty viimeisten kahdentoista kuukauden aikana. Kantaja on sitä vastoin väliintuloja koskevissa huomautuksissaan itse myöntänyt, että neljännes osakepääomasta on menetetty viimeisten kahden-

toista kuukauden aikana. Samoin vaikka, kuten edellä on jo todettu, kantaja väittää, että tietyt alukset voitiin realisoida ja niitä voitiin käyttää pankkivakuuksina, se ei esitä näkemyksensä tueksi mitään lukua tai konkreettista seikkaa, lukuun ottamatta niitä SNCM:n itsensä esittämiä seikkoja, joilla, kuten edellä 193 kohdassa on todettu, ei voida riitauttaa riidanalaisessa päätöksessä tältä osin tehtyä arviointia.

197 Tästä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat SNCM:n osakepääoman menettämistä, ovat tehottomia eivätkä ne perustu tosiasioihin.

198 Näillä perusteilla ne kantajan esittämät väitteet ja lausumat, jotka koskevat SNCM:n luonnehtimista vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, on hylättävä.

— Elinkelpoisuuden palauttaminen

199 Kantaja väittää, että komissio ei ole tarkastellut keskitien vaihtoehtoa sen välillä, että SNCM jatkaa toimintaansa myönnetyn tuen avulla, ja sen välillä, että kyseinen yritys katoaa, jos tukea ei myönnetä.

200 On todettava, että tällaiset väitteet perustuvat riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan. Kuten komissio näet perustellusti väittää, riidanalaisessa päätöksessä ei ole hyväksytty yhtäkään kantajan esittämää ääripään ratkaisua, vaan siinä on valittu kantajan puolustaman näkemyksen mukaisesti keskitien ratkaisu.

201 Näin ollen on korostettava, että riidanalaisen päätöksen 300–302 perustelukappaleen mukaan SNCM:n on ollut pakko elinkelpoisuutensa palauttamisen varmistamiseksi yhtäältä lisätä Pohjois-Afrikan maihin suuntautuvia toimintojaan kyseisten markkinoiden kasvumahdollisuudet huomioon ottaen ja toisaalta luopua toiminnosta, jotka olisivat myös rakenneuudistuksen jälkeen edelleen rakenteellisesti tappiollisia ja joita olivat erityisesti Corsica Marittiman liikennöimä yhteys Italian ja Korsikan välillä.

202 Lisäksi riidanalaisen päätöksen 315–317 perustelukappaleessa komissio on kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämiseksi vaatinut SNCM:ää sen lisäksi, että Italian ja Korsikan välinen yhteys on lopetettava, luopumaan lähes kokonaan Toulonin ja Korsikan välisistä yhteyksistä, rajoittamaan vuosittaisten vuorojen määrää vuodesta 2003 lukien etenkin Nizzan ja Korsikan välisessä liikenteessä ja myymään neljä alusta. Komissio on tämän lisäksi katsonut olevan tarpeen sen välttämiseksi, että SNCM käyttää liiallisia rahavaroja aggressiivisiin liiketoimiin, jotka saattavat aiheuttaa kilpailun vääristymistä markkinoilla, kieltää sitä rahoittamasta muita uusia investointeja Pohjois-Afrikan liikennöinnin lisäämiseen tarvittavien kustannusten lisäksi edes nykyisten alusten korvaamiseksi.

203 Lopuksi yhteisen edun säilyttämiseksi komissio on edellyttänyt riidanalaisen päätöksen 331–367 perustelukappaleessa SNCM:ltä useita toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on rajoittaa sen kapasiteettia ja estää sitä omaksumasta aggressiivista hintapolitiikkaa. Tätä varten komissio on vaatinut edellä mainittujen vuorotiheyksiä ja investointeja koskevien toimenpiteiden lisäksi SMCM:n aluskannan rajoittamista neljän aluksen luovutuksen jälkeiseen nykyiseen alusmäärään, niiden osakkuuksien luovuttamista, jotka eivät ole strategisia, ja hintajohtajana toimimisen kieltämistä. Kaikki nämä edellytykset on mainittu riidanalaisen päätöksen päätösosan 2–5 artiklassa.

204 Tästä seuraa näin ollen, että sen sijaan, että komissio olisi antanut SNCM:lle luvan jatkaa olemassa olevia toimintojaan kyseisen tuen myöntämisen avulla, se on sitä

vastoin tehnyt päätöksen, jolla SNCM velvoitetaan mainitun tuen saadakseen muuttamaan olennaisesti osaa toiminnoistaan. Kantajan tältä osin esittämät väitteet on näin ollen hylättävä.

205 Siltä osin kuin kantaja pyrkii käsiteltävänä olevilla väitteillä erityisesti elinkelpoisuuden palauttamista koskevaa tutkintaa yleisesti arvostelemalla kiistämään sen, että SNCM voi edelleen toimia Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä, jolla se myös itse toimii ja kilpailee suoraan SNCM:n kanssa, on huomautettava, että vaikka kantaja näyttää kanteessaan moittivan komissiota siitä, ettei tämä ole vaatinut SNCM:ää luopumaan kokonaan Nizzan ja Korsikan välisestä yhteydestä, se väittää vastauksessaan monivivahteisemmin, että komission olisi pitänyt vaatia SNCM:ää vähentämään toimintaansa tällä yhteydellä.

206 Kuitenkin ensinnäkin siltä osin kuin kantaja arvostelee riidanalaista päätöstä siitä, että komission olisi pitänyt vaatia SNCM:ää vähentämään toimintaansa Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä, riittää, kun todetaan, että tällainen arvostelu perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan, koska, kuten edellä olevasta seuraa, komissio on nimenomaisesti vaatinut SNCM:ää toteuttamaan toimenpiteitä toimintansa vähentämiseksi tällä reitillä vuorojen määrää koskevien rajoitusten muodossa. Tältä osin ei ole merkitystä sillä, että komission asettamaa edellytystä on tarkasteltava vuosittaisten yhteyksien määrän pienentymisenä pikemminkin kuin liikenteen vähentymisenä, koska siitä seuraa joka tapauksessa SNCM:n Nizzasta muualle suuntautuvien toimintojen rajoittaminen. Kantajan väite ei näin ollen perustu tältä osin tosiasioihin.

207 Toiseksi siltä osin kuin kantaja arvostelee riidanalaista päätöstä siitä, että komission olisi pitänyt vaatia SNCM:ää lopettamaan kokonaan Nizzan ja Korsikan välinen liikennöinti, on huomautettava, että komissio on tältä osin todennut riidanalaisen päätöksen 302 perustelukappaleessa, että yhtäältä vaikka liikennöinti Nizzasta on edelleen epävarmaa, sen osuus pienenee ja Liamone-aluksen ennenaikainen arvonalennus vuonna 2001 helpottaa positiivisten tulosten saamista tällä reitillä, ja toisaalta, että vähäinenkin toiminta Nizzassa on välttämätöntä, jotta yhtiö säilyttää

asemansa kokonaismarkkinoilla. Komissio toteaa lisäksi riidanalaisen päätöksen 338 perustelukappaleessa, että vaikka se ei ollut katsonut asianmukaiseksi asettaa edellä mainittuja toimenpiteitä tiukempia kapasiteetin vähentämiseen liittyviä vaatimuksia, tämä johtui muun muassa Korsikan liikenteen kasvunäkymistä sekä vaarasta, että yhtiön suora kilpailija saa monopoliaseman Manner-Ranskan ja Korsikan välisillä reiteillä.

208 Ensimmäiseksi on todettava, ettei kantaja kiistä riidanalaisen päätöksen 302 perustelukappaleessa esitettyä perustelua, jonka mukaan Nizzasta lähtevän liikenteen merkitys pienenee ja Liamone-aluksen ennenaikainen arvonalennus vuonna 2001 helpottaa positiivisten tulosten saamista tällä reitillä.

209 Toiseksi sen perustelun osalta, joka koskee SNCM:n asemaa kokonaismarkkinoilla, kantaja tyytyy tätä perustelua varsinaisesti kiistämättä väittämään, ettei se ymmärrä sitä. On kuitenkin selvää, että komissio on juuri tällä perusteella hyväksynyt sen, että SNCM:n toiminta Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä oli tarpeen SNCM:n riippuvuuden vähentämiseksi Marseillen ja Korsikan välisestä alkuperäisestä liikenteestä, joka kuului julkisen palvelun velvoitteiden piiriin. Tämä ilmenee riidanalaisen päätöksen 302 perustelukappaleen jatko-osasta, jossa tarkennetaan, että Pohjois-Afrikkaan suuntautuvan liikennöinnin lisääminen vähentää yhtiön riippuvuutta tästä samasta alkuperäisestä reitistä. Tältä osin toisin kuin kantaja väittää, SNCM on edelleen haavoittuvainen Marseillessa, koska vuoden 2002 sopimuksen voimassaoloaika päättyy vuonna 2006 ja koska sillä ei ole tällä reitillä mitään yksinoikeutta. On lisäksi todettava, että kantaja on vetäytynyt vuoden 2002 sopimusta koskevasta tarjouskilpailusta. Kantaja ei lisäksi voi kohtuudella kiistää SNCM:n tarvetta monipuolistaa tarjontaansa, koska se hoitaa neljää yhteyttä Korsikaan. SMCM on lisäksi selittänyt tältä osin ilman, että kantaja on sitä kiistänyt, että siltä osin kuin merkittävä osa matkoista suoritetaan Marseillesta Nizzaan (tai toisinpäin), vetäytymisellä Nizzasta olisi ollut automaattisesti negatiivisia seurauksia Marseilleen. Samoin, kuten riidanalaisen päätöksen 205 perustelukappaleesta ilmenee, mitä kantaja ei ole kiistänyt, Ranskan viranomaiset ovat korostaneet Nizzan ja Marseillen liikenteen keskinäistä täydentävyyttä ja SNCM:n tarvetta omata tältä osin tasapainoinen tarjonta, kun otetaan huomioon se, että kantaja liikennöi neljästä Manner-Euroopan satamasta.

210 Sen väliintuloja koskevissa huomautuksissa esitetyn väitteen osalta, jonka mukaan kannattamattoman liikennöinnin säilyttäminen oli perusteltua siitä syystä, että sillä täydennettiin kannattavampaa liikennöintiä, on todettava, että se perustuu kaksiosaiseen arvioon, jota ei ole näytetty toteen. Yhtäältä näet yksityiskohtaisesti jäljempänä esitetyistä syistä kantaja ei ole osoittanut, että Nizzan liikennöinti ei ole kannattavaa. Toisaalta Marseillen liikennöinnin osalta on todettava, että kyseisen reitin kannattavuutta ei voida päätellä, kuten kantaja esittää, väitetyn monopolin perusteella, koska SNCM:llä ei ollut mitään yksinoikeutta tämän reitin osalta, ja että lisäksi kantaja ei ota huomioon sitä, että vuoden 2002 sopimuksella pyrittiin ainoastaan korvaamaan julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta tällä reitillä aiheutuneet kustannukset antamatta SNCM:lle mitään takuuta eduista. Lisäksi on todettava, että vaikka kantajan näkemys pitäisi paikkansa, on vaikea ymmärtää, että kantaja on kuitenkin päättänyt toimia Nizzasta käsin ja luopua toimimasta Marseillesta käsin.

211 Kolmanneksi sen osalta, että komissio on väittänyt, että Nizzan liikennöinnin osalta oli uhkana syntyä monopoli, on huomautettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo todennut, että komissio saattoi perustellusti katsoa laajan harkintavaltansa perusteella, että yrityksen toiminta oli tarpeen entistä tiukempien oligopolististen markkinoiden syntymisen estämiseksi (edellä 138 kohdassa mainittu asia Kneissl Dachstein v. komissio, tuomion 97 kohta).

212 Esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava, että kantaja, joka ei kiistä sitä, että se on SNCM:n ainoa tämänhetkinen kilpailija Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä siten, että SNCM:n vetäytyminen tältä reitiltä antaisi sille tällä reitillä tosiasiallisen monopoliaseman, tyytyy vain väittämään, että Moby Lines ja muut italialaiset varustamot saattaisivat tulla kyseiselle reitille. On kuitenkin huomautettava, ettei Moby Lines eikä mikään muukaan kantajan nimeämä varustamo toimi tällä hetkellä Manner-Ranskan ja Korsikan välisillä reiteillä. Lisäksi kantaja ei ole esittänyt mitään seikkaa, jolla voitaisiin tukea näkemystä, jonka mukaan varustamoilla olisi tällä hetkellä suunnitelmia aloittaa liikennöinti kyseisellä reitillä. Näin ollen kantajan tältä osin esittämillä väitteillä ei voida kyseenalaistaa komission päätelmiä siitä, että Nizzan ja Korsikan väliselle reitille on uhkana syntyä monopoli kantajan hyväksi.

213 Yhdelläkään näistä kantajan esittämistä väitteistä ei voida kyseenalaistaa niitä komission toteamuksia, jotka koskevat tarvetta säilyttää SNCM:n toiminta Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä.

214 Ensinnäkin siltä osin kuin on kyse tämän reitin väitetystä rakenteellisesta tappiollisuudesta, on todettava, että kantaja ei tue väitettään konkreettisilla seikoilla, ja tämän lisäksi tämän näkemyksen kanssa on myös ristiriidassa se, että se on itse toiminut keskeytymättä tällä reitillä vuodesta 1999 lukien. Tältä osin on korostettava aluksi, että kantaja ei ole luopunut lisäämästä kapasiteettiaan, kuten se on itse korostanut vastauksessa, jossa se kiinnittää huomiota 109 prosentin suuruiseen kasvuun sen Korsikaan tekemien matkojen osalta vuosien 2000 ja 2004 välillä. Lisäksi kantaja korostaa kanteessaan, että kahdennentoista aluksen tilauksen avulla se saattaa nostaa tarjontaansa Ranskan reiteillä 70 prosentilla. Komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 65 ja 86 perustelukappaleessa ilman, että kantaja on sitä kiistänyt, että kantaja on aloittanut Korsikaan suuntautuvassa liikenteessä vuonna 2001 hyökkäävän markkinaosuuksien valloitusohjelman ja että tämän strategian mukaisesti sen tarjonta on ollut ylimitoitettua muutaman vuoden ajan uusien asiakkaiden houkuttelemiseksi.

215 Tämän jälkeen sen väitteen osalta, jonka mukaan SNCM myy tappiolla kilpailevia reittejä, on samalla tavalla todettava, että se perustuu arvioon, jota ei ole näytetty toteen. On todettava, että kantajan puuttuminen siihen syyhyn, jonka vuoksi SNCM ei ole laatinut rakenneuudistussuunnitelmaa jo vuonna 1992, jolloin oli selvää, että kabotaasimarkkinoiden vapauttaminen tulisi voimaan vuodesta 1999 alkaen, on asian kannalta merkityksetöntä. Kun komissiolle toimitettiin rakenneuudistus-suunnitelma vuonna 2002, sen tehtävänä oli ottaa kantaa pelkästään tähän suunnitelmaan. Se, että tällainen suunnitelma olisi pitänyt mahdollisesti esittää aikaisemmin, on teoreettinen hypoteesi eikä se voi vaikuttaa riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen. SNCM:ää ei joka tapauksessa voida moittia siitä, että se on yrittänyt sopeutua uuteen kilpailutilanteeseen käyttämällä aluksi omia varojaan vaatimatta rakenneuudistustukia, joiden osalta ei lisäksi ole osoitettu, että ne olisi voitu myöntää sille laillisesti kyseisenä ajankohtana suuntaviivojen perusteella.

216 Siltä osin kuin lisäksi on kyse SNCM:n väitetystä kyvyttömyydestä harjoittaa toimintaa kilpailutilanteessa ilman tukia, riittää, kun todetaan, että tällaista väitettä ei ole näytetty toteen. Tältä osin on korostettava, että SNCM on toiminut vasta vuodesta 2002 lukien Nizzan ja Korsikan välisellä reitillä julkisen palvelun velvoitteista vapaana ja saamatta näihin velvoitteisiin liittyviä julkisia korvauksia. Lisäksi kantaja itse korostaa kanteessaan, että SNCM toimii positiivista tulosta tehden kolmella aluksella Pohjois-Afrikassa, joka on toinen julkisen palvelun velvoitteiden ulkopuolella hoidetuista yhteyksistä.

217 Lopuksi siltä osin kuin on kyse Korsikaan suuntautuvilla markkinoilla väitetysti olevasta ylikapasiteetista, on huomautettava, että riidanalaisen päätöksen 82–87 ja 313 perustelukappaleessa komissio on Ranskan viranomaisten esittämän markkinatutkimuksen perusteella päätellyt, ettei Korsikaan suuntautuvassa liikenteessä ollut ylikapasiteettia.

218 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa minkään näiden kantajan esittämien seikkojen perusteella. Koska kantaja on sitä vastoin itse korostanut, kuten edellä on jo todettu, että se on lisännyt matkojaan Korsikaan 109 prosentilla vuosina 2000–2004 ja että kahdennentoista aluksen tilaus on antanut sille mahdollisuuden nostaa tarjontaansa 70 prosentilla Ranskan reiteillä, väite, jonka mukaan markkinoilla on ylikapasiteettia, ei ole uskottava. Kantaja ei lisäksi esitä mitään tietoja kokonaistarjonnan osalta. Riidanalaisen päätöksen 170 perustelukappaleesta, jota ei ole kiistetty käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä, ilmenee sitä paitsi, että komission kanssa 4.2.2003 pidetyn kokouksen aikana kantajan edustajat ovat todenneet, että Manner-Ranskan ja Korsikan välisten meriliikennemarkkinoiden tilanne "on hyvä ja että ne ovat kasvaneet 17 prosenttia vuosien 2000 ja 2001 välillä ja 13 prosenttia vuosien 2001 ja 2002 välillä", mikä vahvistaa siten sitä komission riidanalaisen päätöksen 61 perustelukappaleessa Ranskan viranomaisten esittämän markkinatutkimuksen perusteella esittämää toteamusta, jonka mukaan markkinat olivat kasvavat jatkossakin. Samoin on huomattava, että kantajan vastauksessa esittämien omien lukujen mukaan markkinat olivat kasvaneet 6,6 prosentilla vuosina 2000–2001, 8,3 prosentilla vuosina 2001–2002 ja, vaikka se merkitseekin tiettyä hidastumista,

1 prosentilla vuosina 2002–2003. Tältä osin näiden lukujen ja edellä mainittujen lukujen huomattava ero voi lisäksi vain herättää epäilyjä kantajan omaksuman näkemyksen uskottavuudesta. Lopuksi niiden väliintuloja koskevissa huomautuksissa esitettyjen lukujen osalta, joilla on tarkoitus osoittaa, että matkustajien määrä on vähentynyt vuoden 2004 alussa, riittää, kun todetaan, että nämä tiedot ovat riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeiseltä ajalta ja tämän lisäksi, koska ne koskevat vain yhtä ainoata vuotta, niillä ei voida sellaisinaan kyseenalaistaa kautta 2002–2006 koskevia kasvuennusteita.

219 Tästä seuraa, ettei yhdelläkään kantajan esittämällä väitteellä voida osoittaa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se ei ole vaatinut SNCM:ää luopumaan kokonaan Nizzan ja Korsikan välisestä yhteydestä.

220 Tämän perusteella kantajan väitteet ja lausumat, jotka koskevat elinkelpoisuuden palauttamista, on hylättävä kokonaisuudessaan.

— Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen

221 Kantaja väittää, että komissio on arvioinut virheellisesti kyseisen tuen myöntämisestä seuraavaa kilpailun vääristymistä, eikä se ole tarkastellut tiettyjä mainitun tuen tutkinnan yhteydessä esiin tuotuja vääristymiä.

222 Ensinnäkin kyseisen tuen myöntämisestä seuraavan kilpailun vääristymisen osalta on huomautettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 312 perustelukappaleessa todennut, että suuntaviivojen 39 kohdan mukaan on tarpeen rajoittaa SNCM:n osuutta sen vakiintuneilla markkinoilla eli Korsikaan suuntautuvan liikennöinnin markkinoilla, joilla se myös kilpailee yhteisön toimijoiden kanssa toisin kuin

Pohjois-Afrikkaan suuntautuvan liikennöinnin alalla. Näin ollen 313–317 perustelukappaleen mukaan todettuaan ensin, ettei markkinoilla ollut ylikapasiteettia, komissio on katsonut, että SNCM:n osuuden supistamiseksi sen markkinoilla riitti kilpailijoiden hyväksi toteuttavat neljä seuraavaa vastasuoritetta: Corsica Marittiman hoitaman Italian ja Korsikan välisen liikenteen lopettaminen, Toulonin ja Korsikan välisen liikenteen lopettaminen lähes kokonaan, tarjolla olevan kokonaispaikkamäärän ja vuorojen vähentäminen joka vuosi vuodesta 2003 alkaen etenkin Nizzan ja Korsikan välisessä liikennöinnissä sekä neljän aluksen myynti. Lisäksi komissio on katsonut olevan tarpeen sen varmistamiseksi, ettei SNCM käytä liiallisia rahavaroja aggressiivisiin liiketoimiin, jotka saattavat aiheuttaa kilpailun vääristymistä, kieltää SNCM:tä rahoittamasta muita uusia investointeja rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyvien Pohjois-Afrikan liikennöinnin lisäämiseen tarvittavien kustannusten lisäksi.

223 Esillä olevilla väitteillä kantaja riitauttaa kyseenalaistamatta alusten myymistä ja Toulonin liikenteen lopettamista lähes kokonaan ne komission päätelmät, jotka koskevat sitä, ettei markkinoilla ollut ylikapasiteettia, Italian ja Korsikan välisen liikenteen lopettamista ja vuorojen määrän rajoittamista.

224 Ensinnäkin siltä osin kuin on kyse siitä, oliko markkinoilla ylikapasiteettia, riittää, kun todetaan, että kantajan tältä osin esittämät väitteet on jo hylätty edellä 217 kohdassa. Tässä vaiheessa kantaja tyytyy vain lisäämään vastauksena Ranskan tasavallan huomautukseen, joka koskee sitä, että se on itse ostanut uuden aluksen vuonna 2004, että sen tältä osin tekemä päätös oli tehty jo ennen SNCM:n osakepääoman uudelleenjärjestelemistä koskevaa suunnitelmaa. Sen lisäksi, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, että kyseistä hankintaa ei olisi tehty, jos osakepääoman uudelleenjärjestelemistä koskeva suunnitelma olisi ollut tiedossa, on kuitenkin todettava, että kuten siitä kantajan komissiolle 18.2.2004 tekemästä kantelusta ilmenee, jonka mukaan SNCM käytti tukea väärin, Nizzan reitillä toteutettu kapasiteetin lisääminen ei perustunut pelkästään uuden aluksen hankkimiseen vuonna 2004, vaan siihen oli pyritty jo vuodesta 1996 lukien siten, että vuonna 1996 oli rakennettu kolme nopeaa alusta ja vuonna 2001 kaksi nopeaa autolauttaa, mikä on sen omien väitteiden mukaan antanut sille mahdollisuuden nostaa vuonna 2004 kapasiteettiaan tällä reitillä 18,17 prosentilla.

225 Toiseksi Italian ja Korsikan välisen reitin lopettamisen osalta ei ole kiistetty, kuten kantaja on korostanut, että reitti lopetettiin jo vuoden 2002 tammikuussa ennen rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoa. Tällaisen seikan johdosta ei kuitenkaan voida katsoa, ettei mainittu toimenpide ole vastasuorite kilpailijoiden hyväksi SMCN:n osuuden supistamiseksi sen markkinoilla, koska on ilmeistä, että kyseiseltä reitiltä vetäytymisestä oli sovittu 17.12.2001 laaditussa rakenneuudistussuunnitelmassa, joka ilmoitettiin komissiolle 18.2.2002. Kuten komissio perustellusti väittää, kunkin taloudellisen toimijan on näet toteutettava toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sen omien vahinkojen sekä kilpailulle aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseksi. Tältä osin vaikka on totta, kuten kantaja väittää, ettei kyseiseltä reitiltä vetäytymisestä ole sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa suuntaviivoissa tarkoitettuna kilpailun hyväksi toteutettavana vastasuoritteena, tällä seikalla ei kuitenkaan ole merkitystä, koska on selvää, että tällaisella toimenpiteellä voidaan todella vähentää kyseisestä tuesta johtuvaa kilpailun vääristymistä.

226 Siltä osin kuin kolmanneksi on kyse vuorojen määrän vähentämisestä, on ilmeistä, että kantaja moittii komissiota tältä osin esittämässään väitteessä siitä, että se on nojautunut tämän toimenpiteen vaatimiseksi Manner-Ranskan ja Korsikan välillä kuljetettujen matkustajien määrään, sellaisena kuin se on mainittu riidanalaisen päätöksen 53 perustelukappaleessa olevassa taulukossa 2, eikä todellisuudessa tarjottujen paikkojen määrään.

227 Tältä osin on korostettava, että riidanalaisen päätöksen päätösosan 5 artiklan mukaan komissio vaatii SNCM:ää kilpailun hyväksi toteutettavana vastasuoritteena rajoittamaan alusten Korsikan ja Manner-Ranskan välisillä eri meriliikenteen reiteillä liikennöimien vuorojen vuotuista määrää "siten, että se ei ylitä tämän päätöksen taulukossa 3 [riidanalaisen päätöksen 104 perustelukappale] esitettyä enimmäismäärää". Riidanalaisen päätöksen 315 perustelukappaleen alaviitteessä 113 oleva viittaus mainitun päätöksen 53 perustelukappaleessa, jossa esitetään perusteluissa päätösosan 5 artiklassa mainittu edellytys, olevaan taulukkoon 2, on ilmeinen kirjoitusvirhe.

228 Tästä seuraa, että kantajan näkemyksestä poiketen Korsikaan suuntautuvien vuorojen määrän rajoittamista ei ole vahvistettu kuljetettujen matkustajien määrän, vaan matkojen määrän perusteella. Kantajan näkemys nojautuu näin ollen riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan.

229 Olipa asia miten tahansa, on huomautettava, että vaikka komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 315 perustelukappaleessa, että se on vaatinut SNCM:ää kilpailun hyväksi toteutettavana vastasuoritteena rajoittamaan tarjottujen paikkojen määrää "ja" vähentämään vuoroja joka vuosi vuodesta 2003 alkaen, mainitun päätöksen päätösosan 5 artiklasta sekä tälle edellytykselle omistetuista 337, 363 ja 364 perustelukappaleesta ilmenee sitä vastoin, että SNCM:ää on vaadittu tuen hyväksymisen ehtona ainoastaan vähentämään vuorojen vuotuista määrää. Kuten komissio on suullisessa käsittelyssä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämän kysymyksen johdosta myöntänyt, on näin ollen katsottava, että riidanalaisessa päätöksessä SNCM:lle ei aseteta mitään rajoitusta näillä aluksilla tarjottavien paikkojen osalta.

230 Asian ollessa näin on todettava, että esillä olevan väitteen yhteydessä kantaja ei totea miltä osin riidanalaisessa päätöksessä vaaditut vuorojen määrän rajoitukset ovat ilmeisen epätarkoituksenmukaisia tuen myöntämisestä johtuvan kilpailun kohtuuttoman vääristymisen rajoittamiseksi tai miltä osin sen suositteleman menetelmän johdosta olisi asetettava sellaisia erilaisia vuorojen määrää koskevia rajoituksia, joilla voidaan paremmin vähentää tällaista vääristymistä.

231 Tältä osin on tosin totta, että kuten kantaja väittää, vuorojen määrän rajoittaminen ei välttämättä ole joka tapauksessa sama asia kuin paikkojen määrän rajoittaminen, koska kaikilla SNCM:n aluksilla ei ole samaa kapasiteettia, ja että ainakin teoriassa niiden varaamista voitaisiin muuttaa, koska vuoden 2002 sopimuksessa määrätään ainoastaan julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseksi kunkin nimetyn aluksen "periaatteellisesta" varaamisesta tietylle reitille. Tältä osin sitä SNCM:n suullisessa käsittelyssä esittämää selitystä, jonka mukaan allekirjoittaneet osapuolet tulkitsevat vuoden 2002 sopimuksessa kielletyn tekemästä muutoksia alusten varaamisen osalta, ei voida hyväksyä, koska se on suoraan ristiriidassa kyseisen sopimuksen sanamuodon kanssa. Lisäksi on korostettava, että komissio on itse huomauttanut riidanalaisen päätöksen 29 perustelukappaleen c kohdassa, että huippunopeat alukset Liamone ja Asco liikennöivät "pääasiassa" Nizzasta.

232 On kuitenkin myönnettävä, että vuorojen määrää vähentämällä voidaan ainakin myötävaikuttaa kapasiteettien vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseen. Tältä osin on korostettava, ettei kantaja kiistä sitä komission riidanalaisen päätöksen 104 perustelukappaleessa esittämää toteamusta, jonka mukaan rakenneuudistussuunnitelman mukainen vuorojen määrän rajoittaminen, joka on riidanalaisen päätöksen päätösosan 5 artiklassa asetetun edellytyksen perusta, johtaa paikkatarjonnan vähentämiseen 28 prosentilla koko liikenteen osalta. Kantaja ei myöskään ole kiistänyt riidanalaisen päätöksen 316 perustelukappaleessa olevaa toteamusta, jonka mukaan "SNCM vähentää tarjontaansa Genovanlahdella ja Toulonissa yhteensä yli miljoonalla paikalla vuoteen 2001 verrattuna eli enemmän kuin puolittaa sen, mistä on suoraa hyötyä kilpailijoille, sillä liikenne lisääntyy juuri näillä yhteyksillä kaikkein voimakkaimmin".

233 Lisäksi on korostettava, ettei riidanalaisen päätöksen mukaista kapasiteetin vähentämistä ole toteutettu pelkästään vuoroja koskevalla edellytyksellä, vaan tämän lisäksi myös, kuten 315–317 ja 333–358 perustelukappaleesta ja mainitun päätöksen päätösosan 2 ja 3 artiklasta ilmenee, niillä edellytyksillä kokonaisuudessaan, joiden mukaan myös Corsica Marittima oli lakkautettava, Touloniin suuntautuvista reiteistä oli luovuttava lähes kokonaan, neljä alusta oli luovutettava, muut kuin strategiset osakkuudet oli luovutettava, aluskanta oli rajoitettava neljän aluksen luovuttamisen jälkeiseen yhteentoista alukseen ja näitä aluksia ei periaatteessa saanut uudistaa.

234 Tämän perusteella kantajan näiltä osin esittämät väitteet on hylättävä.

235 Toiseksi siltä osin kuin on kyse tiettyjen kilpailun vääristymien väitetystä tutkimatta jättämisestä kantaja moitti komissiota siitä, ettei tämä ole tarkastanut siitä poikkeuksellisesta veropoistosta seuraavia valtiontukeen liittyviä näkökohtia, jonka perusteella SNCM saattoi tehdä *Liamone*-aluksen ennenaikaisen arvonalennuksen.

236 Aluksi on todettava, että toisin kuin kantaja väittää, Liamonen ennenaikainen arvonalennus ei perustu poikkeukselliseen veropoistoon. Kuten edellä on jo korostettu, omaisuuserien ennenaikainen arvonalennus perustuu näet sellaisten kirjanpitosääntöjen soveltamiseen, joiden mukaan yrityksen on huolellisuusperiaatteen nojalla korjattava tasettaan kirjaamalla poikkeuksellinen arvonalennus silloin kun se toteaa, että jollakin sen omaisuuserällä on sen kirjanpitoarvoa pienempi todellinen arvo tai myyntiarvo. Esillä olevassa asiassa, kuten riidanalaisen päätöksen 144 perustelukappaleesta ilmenee, SNCM on suorittanut vuonna 2001 tällaisen poikkeuksellisen arvonalennuksen Liamone-aluksen osalta 14,8 miljoonan euron edestä.

237 Kyseinen poikkeuksellinen arvonalennus ei liity Ranskan lainsäädännössä hyväksyttyyn poikkeukselliseen veropoistoon. Komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 294 perustelukappaleessa olevassa alaviitteessä 106 seuraavaa: "Poikkeuksellinen poisto on taseen varallisuudesta vähennetyn tasapoiston ja verolainsäädännössä sallitun degressiivisen poiston välinen erotus. Jos kirjanpitoon merkitty poisto ei ole degressiivinen poisto, sen ja yhteistasapoistojen välinen erotus merkitään taseeseen velkoina (poikkeuksellinen poisto), jotka Ranskan kirjanpitokäytännön mukaan merkitään kirjanpitoon oman pääoman yhteyteen. Kokonaispoistot kauden lopussa ovat samat, ja ainoa järjestelyn tuoma etu on verovähennyksen ennakointi ja saaminen ensimmäisinä vuosina." Esillä olevassa asiassa riidanalaisen päätöksen 294 perustelukappaleesta ilmenee, että SNCM on "pakolliset varaukset" -nimisen otsakkeen alla kirjannut poikkeuksellisia poistoja 60 miljoonan euron edestä, eivätkä nämä poistot koske välttämättä Liamone-alusta.

238 Esillä oleva kantajan esittämä väite, joka perustuu virheelliseen oletukseen, on hylättävä pelkästään tästä syystä.

239 Lisäksi on todettava, kuten komissio väittää ilman, että kantaja olisi sitä kiistänyt, että kansallisessa kirjanpitolainsäädännössä säädettyä poikkeuksellista poistomekanismia ei voida sen vuoksi, että siitä voivat hyötyä kaikki yritykset, pitää EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena.

240 Sen ensimmäistä kertaa vastauksessa esitetyn väitteen osalta, jonka mukaan mainittu arvonalennus antoi SNCM:lle mahdollisuuden kattaa tuella mahdollisia tappioita potentiaalisen riskin ennakoimiseksi, riittää, kun todetaan, että kantaja ei ole kiistänyt sitä, etteikö SNCM:n vuotta 2001 koskevaa tilinpäätöstä, johon kyseinen arvonalennus on kirjattu, olisi tarkastettu asianmukaisesti, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ole asettaa sitä kyseenalaiseksi, koska muita tätä merkitseviä seikkoja ei ole esitetty. Komissiolla oli näin ollen esillä olevassa asiassa oikeus katsoa ilmeistä arviointivirhettä tekemättä, että kyseinen arvonalennus merkitsi SNCM:lle sellaista kustannusta, joka oli mahdollista korvata kyseisellä tuella sen rakenneuudistuksen yhteydessä.

241 Lopuksi siltä osin kuin esillä olevalla väitteellä on ymmärrettävä pyrittävän kiistämään SNCM:n suorittama poikkeuksellinen veropoisto, on joka tapauksessa todettava myös, että tällainen kansallisessa kirjanpitolainsäädännössä säädetty järjestelmä on avoin kaikille yrityksille, eikä sitä voida sellaisenaan pitää EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena.

242 Näillä perusteilla ne kantajan esittämät väitteet ja lausumat, jotka koskevat kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämistä, on hylättävä kokonaisuudessaan.

— Tuen rajaaminen välttämättömään

243 Kantaja väittää, että hyväksyttyä tukea ei ole rajattu määrään, joka on ehdottomasti välttämätön SNCM:n rakenneuudistuksen toteuttamiseksi, yrityksen varat huomioon ottaen. Se kiistää tältä osin julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän, henkilöstösuunnitelman kustannukset, *Liamonen* arvonalennuksen määrän sekä rakenneuudistussuunnitelman mukaisten alusten ja kiinteän omaisuuden luovutusten nettotuoton määrän.

244 Alustavasti on huomautettava, että Ranskan viranomaisten ilmoittaman rakenneuudistustuen määrä on 76 miljoonaa euroa. Kuten riidanalaisen päätöksen 326 perustelukappaleesta ilmenee, kyseinen rakenneuudistustuki muodostuu taloudellisesta osasta ja toiminnallisesta osasta. Taloudellinen osa vastaa menneisyydessä julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää. Komissio on riidanalaisen päätöksen 256–258 perustelukappaleessa katsonut, että kyseinen taloudellinen osa vastasi SNCM:lle sen julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneita tappioita vuoteen 2001 saakka. Toiminnallisen osan osalta tuki vastaa riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleen mukaan rakenneuudistussuunnitelman mukaisten eri toimintojen kustannuksia.

245 Komissio on riidanalaisen päätöksen 256–258 perustelukappaleessa laskenut, että julkisesta palvelusta maksettu taloudellinen korvaus oli, kuten se huomauttaa 327 perustelukappaleessa, yhteensä 53,48 miljoonaa euroa liian pieni. Komissio on riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa katsonut, että rakenneuudistuksen kustannusten määrä oli 46 miljoonaa euroa. Tämä summa kattaa mainitun päätöksen 328 perustelukappaleen alaviitteen 120 mukaan operationaalisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset (31,2 miljoonaa euroa) ja Liamonen arvonalennuksen (14,8 miljoonaa euroa). Koska SNCM:n oli tarkoitus saada 21 miljoonan euron suuruinen nettoluovutustuotto rakenneuudistussuunnitelman mukaisista luovutuksista (riidanalaisen päätöksen 97–99 ja 319 perustelukappale), komissio on kuitenkin tullut riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa siihen johtopäätökseen, että 76 miljoonan euron summa oli perusteltua tukena, jonka SNCM tarvitsee voidakseen palauttaa elinkelpoisuutensa lyhyellä aikavälillä, koska komissio oli katsonut, että yritys ei voinut saada muita omia varoja rakenneuudistuksensa rahoittamiseksi.

246 Jotta kuitenkin voidaan ottaa huomioon niistä riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklassa vaadituista muiden kuin strategisten osakkuuksien mahdollisista luovutuksista, joilla täydennetään rakenneuudistussuunnitelman mukaisia luovutuksia, saatavat tulot, komissio on, kuten se toteaa riidanalaisen päätöksen 329, 357 ja 358 perustelukappaleessa, hyväksynyt kyseisen rakenneuudistustuen mainitun päätöksen päätösosan 6 artiklan mukaan ainoastaan sen ensimmäisen, 66 miljoonan euron suuruisen erän osalta ja varannut itselleen mahdollisuuden hyväksyä myöhemmin jälkimmäinen, 10 miljoonan euron suuruinen erä. Jos käy ilmi, että yritys saa kyseessä olevista luovutuksista yli 10 miljoonaa euroa, tuen jälkimmäistä

erää ei voida myöntää SNCM:lle. Jos nämä luovutukset tuottavat sen sijaan summan, joka on alle 10 miljoonaa euroa, jäännöserä maksetaan komission antaman luvan jälkeen siten, että siinä otetaan huomioon kyseisistä luovutuksista saadut tulot.

247 Väitteillään, jotka koskevat tuen määrän rajaamista välttämättömään, kantaja pyrkii kyseenalaistamaan laskelman, joka koskee julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää (taloudellinen osa), sekä laskelman, joka koskee rakenneuudistuksen kustannusten määrää (toiminnallinen osa).

248 Siltä osin kuin ensinnäkin on kyse siitä, kuinka paljon julkisesta palvelusta maksettu korvaus oli liian pieni, riittää, kun huomautetaan, että kantajan väitteet, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta tältä osin, on jo hylätty edellä 149–161 kohdassa. Sen tässä vaiheessa esitetyn lisäväitteen osalta, jonka mukaan SNCM on lisäksi tehnyt liian suuria poistoja 22,2 miljoonan euron edestä, joka vastaa sen laivaston piileviä myyntivoittoja, ei näin ollen voida katsoa, että hyväksyttävä omaisuuserän poiston määrä perustuu pelkästään sellaisten kirjanpidon sääntöjen soveltamiseen, joita kantaja ei ole kiistänyt. SNCM:n tilinpäätös, johon kyseiset poistot menneisyydessä on merkitty, on joka tapauksessa tarkastettu — mitä ei ole kiistetty — eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ole kyseenalaistaa niitä. Lisäksi edellä 193 kohdassa on jo todettu, että komissio oli saattanut perustellusti todeta, että SNCM:n velkaantuminen ja sen omarahoituksen vähyys huomioon ottaen yksityisen velkojan lailla markkinaehdoilla toimivat pankit eivät ole valmiita tarjoamaan SNCM:lle lisäluottoa.

249 Toiseksi siltä osin kuin on kyse rakenneuudistuksesta aiheutuvien kustannusten määrästä, kantaja arvioi ensinnäkin rakenneuudistuksen operationaalisten toimenpiteiden hinnaksi 31,2 miljoonan euron sijasta 17,091 miljoonaa euroa nojautumalla henkilöstösuunnitelman kustannuksiin tai 16,86 miljoonaa euroa nojautumalla SNCM:n vuotta 2002 koskevassa tilinpäätöksessä mainittujen määrärahojen määrään.

250 On kuitenkin todettava 17,091 miljoonan euron suuruisen summan osalta, että kyseinen summa koskee pelkästään, kuten lisäksi riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa olevasta taulukosta 11 selkeästi ilmenee, henkilöstösuunnitelman kustannuksia siltä osin kuin se liittyy Korsikaan liikennöintiin. Kyseinen rakenneuudistus ei kuitenkaan koske pelkästään SNCM:n toimintaa Korsikan suuntaan, vaan varustamon toimintaa kokonaisuudessaan ja erityisesti sen toimintaa Pohjois-Afrikan suuntaan. Komissio ja SNCM ovat selittäneet 16,86 miljoonan euron summan osalta tältä osin, ilman, että kantaja olisi sitä kiistänyt, että kaikkien rakenneuudistukseen liittyvien menojen osalta ei voitu tehdä varauksia, sillä ne vastaavat investointikustannuksia.

251 Koska kantaja tyytyy lisäksi vain arvostelemaan komissiota yleisesti siitä, että tämä ei ole tarkastanut henkilöstösuunnitelman todellisia kustannuksia, eikä se ole esittänyt mitään muita seikkoja, joiden perusteella riidanalaisessa päätöksessä esitetty 31,2 miljoonan suuruinen summa voitaisiin kyseenalaistaa, on pidettävä toteen näytettynä, että kyseinen summa vastaa rakenneuudistuksen operationaalisista toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia.

252 Toiseksi kantaja katsoo Liamone-aluksen arvonalennuksen osalta, että mainittu arvonalennus ei ollut perusteltu.

253 Siltä osin kuin kantaja viittaa tältä osin argumentteihin, joita on jo tutkittu edellä muiden väitteiden yhteydessä, on todettava, että ne on hylättävä samoilla perusteilla, jotka on esitetty edellä 150 ja 151 kohdassa.

254 Sen väliintuloja koskevissa huomautuksissa vedotun seikan osalta, jonka mukaan SNCM:llä ei ollut mitään velvollisuutta ostaa ylimitoitettua huippunopeaa alusta siltä osin kuin kantaja itse oli vuonna 1998 huolestunut siitä, ettei sillä ollut huippunopeita aluksia, riittää, kun todetaan, että myös ne kantajan esittämät väitteet, joilla kiistetään se, ettei huomattavia yli-investointeja ollut tehty, on jo

hylätty edellä 170–175 kohdassa. Joka tapauksessa SNCM:n vuonna 1998 ilmaisema huoli siitä, olivatko kaksi uutta huippunopeaa alusta kannattavia, ja joiden osalta se totesi, että näiden alusten varaaminen julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen riippui niiden koekäytön positiivisista tuloksista, ei ole omiaan kyseenalaistamaan vuonna 2000 tehdyn huippunopean aluksen hankinnan järkevyyttä. Sama koskee SNCM:n toimitusjohtajan esittämiä huomautuksia 4.11.2004 julkaistussa lehtiartikkelissa, johon kantaja vetoaa. Sen lisäksi, ettei tällaisella artikkelilla voi olla huomattavaa todistusvoimaa, on todettava, että vaikka SNCM:n toimitusjohtaja pohtii kyseisessä artikkelissa, kuten kantaja korostaa, *Liamone*-aluksen tilaamisen merkityksellisyyttä, hän toteaa lisäksi myös — minkä kantaja jättää mainitsematta — että "siihen aikaan asiakaskunta vaati varustamolta korkeatasoista tarjontaa", kun taas "nykyään — — matkustajat ovat kiinnostuneita ennen kaikkea hinnoista", ja tarkentaa samalla, että *Liamone*-alus oli "otettu yksimielisesti vastaan, kun se laskettiin vesille".

255 Kolmanneksi siltä osin kuin on kyse rakenneuudistussuunnitelman mukaisten luovutusten nettotuotosta, kantaja moittii komissiota siitä, ettei tämä ole ottanut huomioon tuen vähimmäismäärää vahvistaessaan rakenneuudistussuunnitelman mukaisten, vuonna 2003 todella tapahtuneiden kiinteän omaisuuden luovutusten nettotuottoa.

256 Tältä osin on huomautettava, että todettuaan ensin riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa, että rakenneuudistukseen liittyvistä operationaalisista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten määrä on 46,0 miljoonaa euroa, komissio on korostanut, että SNCM "saa 21 miljoonan euron suuruiset nettoluovutustulot toteutettuaan rakenneuudistussuunnitelman mukaiset luovutukset". Tämän perusteella ja kun otetaan huomioon se, että julkisesta palvelusta maksettu taloudellinen korvaus oli kaudella 1991–2001 yhteensä 53,48 miljoonaa euroa liian pieni, komissio on päätellyt kyseisessä perustelukappaleessa, että "76 miljoonan euron summa on täysin perusteltu tukena, jonka yritys tarvitsee voidakseen palauttaa elinkelpoisuutensa lyhyellä aikavälillä".

257 On selvää, että kuten riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa olevasta alaviitteestä 121, jossa viitataan mainitun päätöksen 97–101 perustelukappaleeseen, ilmenee, että riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa mainittu 21 miljoonan euron summa liittyy kyseisen päätöksen 99 perustelukappaleessa mainittuun luovutuksen nettotuottoon.

258 On korostettava, että riidanalaisen päätöksen kyseisessä osassa komissio on ensin huomauttanut yhtäältä 97 perustelukappaleessa, että SNCM aikoi rakenneuudistussuunnitelmansa mukaisesti myydä vuonna 2002 neljä alustaan, joita olivat *Napoléon*, *Liberté*, *Monte Rotondo* ja huippunopea alus *Asco* ja joiden osalta on tarkennettu, että ne kaikki myytiin huippunopeaa alusta *Ascoa* lukuun ottamatta, ja toisaalta kyseisen päätöksen 98 perustelukappaleessa, että kyseisten luovutusten lisäksi luovutuksen kohteena oli parhaillaan *Southern Trader* -alus, se on todennut tämän jälkeen, että "luovutusten odotettiin tuottavan 40 miljoonaa euroa eli 21 miljoonaa euroa likvidejä varoja (luovutuksen nettotuotto), kun otetaan huomioon jäljellä olevat korvaukset".

259 On kuitenkin todettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa esittänyt vielä seuraavaa:

"[SNCM] aikoi rakenneuudistussuunnitelmansa mukaisesti luopua samanaikaisesti myös tytäryhtiöissä sijaitsevasta kiinteästä omaisuudestaan (toimistotilat Marseillessa). Se luovutettiinkin vuonna 2003, ja siitä saatiin 12 miljoonan euron suuruinen luovutuksen nettotuotto ja 5,1 miljoonan euron suuruinen kirjanpidollinen myyntivoitto."

260 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee siten komission todenneen, että rakenneuudistussuunnitelmansa mukaan SNCM oli yhtäältä alusten myynnin osalta arvioinut saavansa 21 miljoonan euron suuruisen luovutuksen nettotuoton ja toisaalta luovuttanut kiinteän omaisuuden myynnin osalta todella kyseistä omaisuutta 12 miljoonan euron suuruisen luovutuksen nettotuoton arvosta.

261 Komissio on kuitenkin riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa todennut tuen välttämätöntä määrää vahvistaessaan ainoastaan, että SNCM:n oli tarkoitus saada 21 miljoonan euron suuruinen luovutuksen nettotuotto viittaamatta mainitun päätöksen 101 perustelukappaleessa mainittuun 12 miljoonan euron summaan siltä osin kuin on kyse kiinteän omaisuuden nettoluovutustuotosta.

262 Komissio on selittääkseen riidanalaisessa päätöksessä tältä osin tehtyjä toteamuksia väittänyt aluksi vastineessaan, että kiinteän omaisuuden luovutuksista saadut tulot eivät muuttaneet arviointia perustavanlaisesti, kun otetaan huomioon se, että luovutuksesta saadulla 5,1 miljoonan euron myyntivoitolla oli ollut marginaalinen vaikutus rahoitusvelan vähentämiseen siten, että liiallisten rahavarojen vaaraa ei ollut. Myös väliintulijat Ranskan tasavalta ja SNCM ovat tukeneet tätä näkemystä kirjelmissään.

263 Tämän jälkeen komissio on kantajan vastaukseen antamassaan vastauksessa väittänyt SNCM:n tavoin, ettei se ollut voinut tehdä yhteenlaskuja määrittääkseen ne käteisvarat, joita SNCM:llä oli voinut olla käytettävinään, koska sen hallussa riidanalaisen päätöksen tekohetkellä olleet luvut eivät olleet yhtenäisiä ja niistä ei käynyt tarkasti ilmi se, mitä niillä pyrittiin nimenomaisesti esittämään. Komissio on tältä osin korostanut, että riidanalaisessa päätöksessä edellytetyt lukuisat luovutukset kattoivat ne rakenneuudistussuunnitelman mukaiset luovutukset, joita ei ollut vielä toteutettu riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, että tiettyjä odotettavissa olevia nettoluovutustuloja oli tarkastettava alaspäin, kun otetaan huomioon SNCM:lle riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen ilmenneet vaikeudet löytää ostaja, ja että Ranskan viranomaisten esittämät luvut olivat suurelta osin ennusteita. Näiden syiden johdosta komissio on todennut, että se oli arvioinut "suurina määrinä" niitä käteisvaroja, jotka SNCM saattoi kohtuullisesti realisoida vastatakseen itse mahdollisimman pitkälle rakenneuudistussuunnitelman kustannuksista ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja sen jälkeen.

264 Yhtäkään näistä selityksistä ei kuitenkaan voida hyväksyä sen perustelemiseksi, ettei kiinteän omaisuuden nettoluovutustuottoa ole otettu huomioon.

265 Ensimmäisen selityksen osalta on huomautettava, että suuntaviivojen 40 kohdan mukaan tukimäärä on rajattava määrään, joka on "ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi ottaen huomioon yrityksen — — käytettävissä olevat varat".

266 Tästä seuraa, että koska SNCM on esillä olevassa asiassa antanut rakenneuudistussuunnitelmassaan sitoumuksen luovuttaa sellaista aluksista muodostuvaa omaisuutta ja kiinteää omaisuutta, joka ei ole välttämätöntä yrityksen elinkelpoisuuden kannalta, sen on, kuten komissio on myöntänyt vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin, osoitettava tämän omaisuuden luovutuksista saatu tuotto kokonaisuudessaan rakenneuudistussuunnitelman rahoittamiseen. Toisin kuin SNCM väittää, tämä velvoite ei merkitse millään tavalla sitä, että tuensaajan on käytettävä kaikki varansa myönnetyn tuen määrän vähentämiseen, vaan pelkästään sitä, että sen on käytettävä kaikki sellaisesta omaisuudesta, jonka ei ole katsottu olevan välttämätöntä, saadut varat yrityksen toiminnan jatkamiseen sen rakenneuudistuksen yhteydessä. Tällaista tuensaajan osallistumista rakenneuudistussuunnitelmaan omilla varoillaan edellytetään sen varmistamiseksi, että tuki pysyy rajattuna määrään, joka suuntaviivojen 40 kohdan mukaan on ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi ottaen huomioon mainitun tuensaajan, sen osakkaiden tai sen yritysryhmän käytettävissä olevat varat, johon tuensaaja kuuluu.

267 Komissio on sitä paitsi omaksunut riidanalaisessa päätöksessä juuri tällaisen lähestymistavan, koska yhtäältä mainitun päätöksen 328 perustelukappaleesta ilmenee, että sen varmistamiseksi, että tuen määrä rajataan välttämättömään, komissio on vähentänyt rakenneuudistukseen liittyvistä operationaalisista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten kokonaismäärästä kyseisessä perustelukappaleessa mainitun 21 miljoonan euron suuruisen nettoluovutustuoton kokonaisuudessaan ja tarkentanut lisäksi, että SNCM ei voinut saada muita omia varoja rakenneuudistuksensa rahoittamiseksi. Toisaalta komissio on myös ottanut huomioon velvollisuuden rajoittaa tuki määrään, joka on ehdottomasti välttämätön, ottamalla esillä olevassa asiassa käyttöön ajallisesti porrastetun maksumenetelmän, johon liittyy hyvitysjärjestelmä. Riidanalaisen päätöksen päätösosan 6 artiklan mukaan näet komissio on hyväksynyt kyseisen tuen ainoastaan ensimmäisen 66 miljoonan euron suuruisen erän osalta, ja 10 miljoonan euron suuruisen loppuerän maksaminen riippui komission mainitun päätöksen päätösosan 3 artiklassa edellyttämien useiden

muiden kuin strategisten osakkuuksien luovutusten tuloksesta. On todettava, että tämä tuen erissä hyväksymistä koskeva tekniikka kuvastaa myös sitä, että komission oli tarkoitus ottaa huomioon muiden kuin välttämättömien varojen luovutuksista saatu kokonaistuotto, koska, kuten se toteaa riidanalaisen päätöksen 341 perustelukappaleessa, näistä luovutuksista saatavat tulot on vähennettävä "[samassa suhteessa]" rahoitustarpeesta, jotta noudatetaan ehtoa tuen rajaamisesta välttämättömään suuntaviivojen 40 kohdassa tarkoitetun velvoitteen mukaisesti.

268 Tästä seuraa, että SNCM:lle myönnetyn tuen pienintä mahdollista määrää vahvistettaessa komissiolla oli velvollisuus ottaa huomioon rakenneuudistussuunnitelmaa täytäntöönpantaessa ehdotetuista luovutuksista saatu nettotuotto kokonaisuudessaan.

269 Tältä osin seikka, johon on vedottu ja jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyn tuen määrä ei ollut sellainen, että SNCM olisi voinut saada liiallisia rahavaroja, on asian kannalta merkityksetön.

270 Komission oli tosin suuntaviivojen 40 kohdan mukaan tarkastettava, kuten se on tehnyt riidanalaisen päätöksen 330 perustelukappaleessa, että kyseistä tukea ei ollut myönnetty sen muotoisena tai niin suurena, että SNCM saisi liiallisia rahavaroja, joita se voisi käyttää aggressiiviseen markkinoita vääristävään toimintaan. Kuitenkin sillä, että tällainen vaara voidaan välttää riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyllä tuen määrällä, ei voida oikeuttaa sitä, ettei komissio ole ottanut huomioon kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatua nettotuottoa, koska kyseisen tuoton huomioon ottaminen olisi voinut johtaa siihen, että komissio olisi todennut pienemmän tuen yhteismarkkinoille soveltuvaksi tai jopa mahdollisesti todennut kyseisen tuen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, minkä ansiosta kilpailun vääristymisen riski olisi voitu joka tapauksessa sitäkin suuremmalla syyllä välttää.

271 Näin ollen on hylättävä komission selitys, joka liittyy kiinteän omaisuuden nettoluovutustuoton marginaaliseen vaikutukseen SNCM:n taloudelliseen tilanteeseen.

272 Toisen selityksen osalta on muistutettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo rakenneuudistustuen osalta todennut (edellä 138 kohdassa mainittu asia Kneissl Dachstein v. komissio, tuomion 84 kohta), että komissiolla ei ole velvollisuutta arvioida jokaisesta niistä toimenpiteistä, jotka yrityksen on toteutettava, aiheutuvaa erillistä kustannusta. Koska eri kulutilien tarkka arviointi olisi lisäksi hankalaa siitä syystä, että suunnitellut toimenpiteet ovat suuntaa-antavia, komissio voi sen sijaan laajaa harkintavaltaansa käyttäessään laillisesti rajoittua tekemään vain kokonaisarvion.

273 Näin ollen on myönnettävä, että kun otetaan huomioon rakenneuudistussuunnitelmassa sovituista aluksista muodostuvan omaisuuden ja kiinteän omaisuuden luovutuksista saatujen nettotulojen tarkan määrän arvioimiseen liittyvät vaikeudet, komissiolla oli esillä olevassa asiassa lähtökohtaisesti oikeus sille kuuluvaa laajaa harkintavaltaa käyttäessään arvioida mainittuja tuloja likimääräisesti.

274 Käsiteltävänä olevassa asiassa on kuitenkin todettava ensinnäkin aluksista muodostuvan omaisuuden luovuttamisen osalta, että komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 97 ja 98 perustelukappaleessa, että kolme niistä neljästä aluksesta, jotka rakenneuudistussuunnitelman mukaan oli tarkoitus myydä eli *Napoléon*, *Liberté* ja *Monte Rotando*, on jo myyty ja pelkästään huippunopealle alukselle *Ascolle* ei ollut löydetty ostajaa ja että *Southern Traderin* luovutus oli parhaillaan käynnissä. Samoin vaikka komissio huomauttaa mainitun päätöksen 99 perustelukappaleessa, että kyseisten luovutusten "odotettiin" tuottavan nettomääräisesti 21 miljoonaa euroa likvidejä varoja, kun otetaan huomioon jäljellä olevat korvaukset, se toteaa samassa perustelukappaleessa, että "*Monte Rotondo-* ja *Napoléon*-alu[kset] luovut[ettiin] vuonna 2002" kun taas "*Liberté-* ja *Southern Trader* -alukset luovutettiin tai luovutetaan vuonna 2003", sillä viimeksi mainitusta aluksesta on tehty myyntisitoumus. Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen samassa 99 perustelukappaleessa lisäksi, että "näiden neljän aluksen luovutuksen kokonaisnettotuotto on osoittautunut 1,2 miljoonaa euroa odotettua suuremmaksi".

275 Näin ollen on todettava, että riidanalaisesta päätöksestä itsestään ilmenee, että komissiolla oli sen tekohetkellä tiedossaan useiden alusten todellisten nettoluovutustulojen määrä, koska se toteaa neljän aluksen luovutuksen osalta, että arvioihin

nähden oli syntynyt lisätuloa luovutuksen nettotuottona ilmaistuna. Tältä osin alusten *Napoleon* ja *Monte Rotando* osalta on katsottava sen vuoksi, että ne luovutettiin vuonna 2002, että näiden luovutusten ja riidanalaisen päätöksen tekemisen välillä kulunut aika huomioon ottaen komissiolla oli välttämättä hallussaan kaikki ne seikat, joita se tarvitsi kyseisten alusten luovutuksesta saadun nettotuoton tarkan määrän vahvistamiseksi. *Liberté*-aluksen osalta, joka luovutettiin vuonna 2003 ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, on todettava myös, että jollei tarpeesta tehdä mahdollisesti pieniä mukautuksia myyntihintaan kohdistuvien myöhempien kustannusten huomioon ottamiseksi muuta johdu, komissiolla oli samalla tavalla oltava välttämättäkin tiedossaan oleellinen osa niistä seikoista, joiden perusteella se saattoi laskea luovutuksen nettotuoton määrän.

276 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen komissio on lisäksi vahvistanut, että sen yksiköt olivat voineet arvioida alusten *Napoléon*, *Monte Rotondo* ja *Liberté* luovutuksista saadun myyntivoiton Ranskan viranomaisten 14.5.2003 toimittamien tietojen perusteella eli noin kaksi kuukautta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä.

277 Viidennen aluksen eli *Southern Traderin* osalta komissiolla oli tosin sitä vastoin hallussaan ainoastaan arvio sen nettoluovutustuotosta. Kyseisen aluksen osalta riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklasta ilmenee kuitenkin, että sen luovutus on otettava huomioon, kuten SNCM perustellusti korostaa, yksinomaan tuen toisen erän maksamisen yhteydessä, koska mainittu alus oli vuokrattu yhdelle SNCM:n tytäryhtiölle eli Société méditerranéenne d'investissements et de participationsille (jäljempänä SMIP), jota komissio piti muuna kuin strategisena osakkuutena. Riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklan toisessa kohdassa määrätään siten, että SNCM voi kyseisen osakkuuden luovuttamisen sijaan myydä yhtiön ainoan omaisuuden eli *Southern Trader* -aluksen ja lakkauttaa kyseisen tytäryhtiön. Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tältä osin esittämään kirjalliseen kysymykseen komissio on näin ollen vahvistanut, että *Southern Trader* -aluksen nettoluovutustuotto ei sisältynyt riidanalaisen päätöksen 99 perustelukappaleessa mainittuun 21 miljoonan euron suuruiseen summaan.

278 Edellä olevasta seuraa, että komissiolla oli pitänyt olla hallussaan niiden alusten, joiden myymisestä oli sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa ja jotka todella oli luovutettu ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, luovuttamisesta saadun nettotuoton todellinen määrä.

279 Toiseksi siltä osin kuin on kyse kiinteän omaisuuden luovuttamisesta saadusta nettotuotosta on huomautettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa todennut, että "[kiinteä omaisuus] luovutettiinkin vuonna 2003, ja siitä saatiin 12 miljoonan euron suuruinen luovutuksen nettotuotto ja 5,1 miljoonan euron suuruinen kirjanpidollinen myyntivoitto". Kyseisen perustelukappaleen sanamuodosta itsestään ilmenee siten, että komission mukaan siinä mainittu 12 miljoonan euron suuruinen summa ei ole likimääräinen arvio vaan tarkka arvio todellisuudessa tapahtuneen luovutuksen nettotuotosta.

280 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen komissio on sitä paitsi vahvistanut, että riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa mainittu 12 miljoonan euron summa perustui Ranskan viranomaisten 14.5.2003 eli noin kaksi kuukautta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä toimittamiin tietoihin.

281 Näin ollen ei voida myöskään hyväksyä sitä, toisin kuin komissio kirjelmissään väittää, että kiinteän omaisuuden luovutuksesta saadun nettotuoton varma ja lopullinen määrä ei ollut tiedossa riidanalaisen päätöksen tekohetkenä.

282 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee siten, että kyseisen päätöksen tekohetkellä komissiolla piti olla sen aluksista muodostuvan omaisuuden osalta sekä sen kiinteän omaisuuden osalta, jonka luovutuksesta oli sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa ja joka oli jo luovutettu kyseisenä ajankohtana, hallussaan mainittuun suunnitelmaan sisältyvä arvio nettoluovutustuotosta ja tämän lisäksi myös kyseisen nettoluovutustuoton todellinen määrä.

283 Näin ollen ja kun otetaan etenkin huomioon EY 87 artiklan 1 kohdassa määrätty valtiontukien kieltoa koskeva periaate, komissio ei voinut näiden omaisuuserien osalta tyytyä arvioimaan tuen määrän välttämättömyyttä määrittäessään SNCM:n käytettävissä olevia käteisvaroja "suurpiirteisesti".

284 Koska komissio on näet todennut, että aluksista muodostuvan varallisuuden luovutuksen osalta oli rakenneuudistussuunnitelmassa huomioon otettuun 21 miljoonan euron arvioon nähden syntynyt lisätuloa luovutuksen nettotuottona ilmaistuna ja että kiinteän omaisuuden luovutuksen osalta oli syntynyt 12 miljoonan euron suuruinen nettoluovutustuotto, se ei voinut ilmeistä arviointivirhettä tekemättä ottaa tuen määrän välttämättömyyttä riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa määrittäessään huomioon ainoastaan rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyvää aluksista muodostuvan omaisuuden luovutusten osalta esitettyä 21 miljoonan euron suuruista arviota.

285 Myös se komission esittämä selitys, joka koskee riidanalaisen päätöksen tekohetkellä käytettävissä olleiden lukujen epätarkkuutta, on näin ollen hylättävä.

286 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin komissio on sen vastineeseen ja sen kantajan vastaukseen antamaan vastaukseen sisältymättömän uuden selityksen mukaan väittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nyt vireillä olevan tuomioistuinmenettelyn oikeudenkäyntikirjoihin liittämättömiin luottamuksellisiin asiakirjoihin nojautumalla, että riidanalaisen päätöksen 99 perustelukappaleessa mainittu 21 miljoonan euron nettoluovutustuotto kattoi todellisuudessa samanaikaisesti kyseisen päätöksen 97 perustelukappaleessa mainittujen neljän aluksen luovutukset ja rakenneuudistussuunnitelman mukaiset kiinteän omaisuuden luovutukset. SNCM on esittänyt saman selityksen väliintulokirjelmässään.

287 Ilman, että tämän selityksen perusteltavuutta on tarpeen tarkastaa komission vetoamien asiakirjojen perusteella, on huomautettava, että vakiintuneen oikeus-

käytännön mukaan päätöksen perustelujen on sisällyttävä itse päätökseen, eikä komission jälkikäteen esittämiä selityksiä voida poikkeustapauksia lukuun ottamatta ottaa huomioon (asia T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening v. komissio, tuomio 2.7.1992, Kok. 1992, s. II-1931, Kok. Ep. XIII, s. II-1, 131 kohta; asia T-295/94, Buchmann v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-813, 171 kohta ja yhdistetyt asiat T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94, European Night Services ym. v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3141, 95 kohta). Tästä seuraa, että päätöksen itsessään on oltava riittävä eikä sen perusteluina voida pitää sellaisia kirjallisia tai suullisia selityksiä, jotka on annettu jälkeenpäin kyseistä päätöstä koskevan kanteen jo ollessa yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltävänä (asia T-16/91, Rendo ym. v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. II-1827, 45 kohta).

288 Esillä olevassa asiassa on todettava, että sitä komission ja SNCM:n esittämää selitystä, jonka mukaan kiinteän omaisuuden nettoluovutustuotto sisältyy riidanalaisen päätöksen 99 perustelukappaleessa mainittuun 21 miljoonan suuruiseen nettoluovutustuottoon, ei ole esitetty mainitussa päätöksessä, minkä komissio on lisäksi myöntänyt suullisessa käsittelyssä vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen.

289 On joka tapauksessa todettava, että tämä komission myöhään esittämä selitys on ristiriidassa riidanalaisen päätöksen kanssa. Koska riidanalaisen päätöksen 97 ja 98 perustelukappaleessa mainitaan vain pelkästään SNCM:n suunnittelemat alusten luovutukset ilman, että riidanalaisen päätöksen tähän vaiheeseen mennessä olisi vielä viitattu kiinteän omaisuuden luovutuksiin, jotka mainitaan ensimmäistä kertaa riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa, on todettava, että mainitun päätöksen 99 perustelukappaleessa olevalla maininnalla, jonka mukaan "[näiden]" luovutusten odotettiin tuottavan 21 miljoonaa euroa, viitataan välttämättä pelkästään edellä olevissa perustelukappaleissa eli 97 ja 98 perustelukappaleessa esitettyihin alusten luovutuksiin. Samoin riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa oleva maininta, jonka mukaan SNCM aikoi luopua "samanaikaisesti" kiinteästä omaisuudestaan, joka luovutettiinkin ja josta saatiin 12 miljoonan euron suuruinen luovutuksen nettotuotto, vahvistaa sen, että komissio on pitänyt kiinteän omaisuuden nettoluovutustuoton määrää alusten nettoluovutustuotosta erillisenä ja

sitä lisäävänä. Lisäksi on huomattava, ettei riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleen eikä 341 perustelukappaleen, joissa viitataan asiaa muuten tarkentamatta siihen, että oli olemassa 21 miljoonan euron suuruinen nettoluovutustuotto, perusteella voida ymmärtää, että mainittuun summaan sisältyy alusten nettoluovutustuoton lisäksi kiinteän omaisuuden nettoluovutustuotto.

290 Tästä seuraa, että komission ja SNCM:n selitys, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen 328 perustelukappaleessa tuen määrän välttämättömyyttä vahvistettaessa huomioon otettu 21 miljoonan euron summa sisältää kiinteän omaisuuden luovutukset, on hylättävä.

291 Olipa asia miten tahansa, vaikka oletetaan, kuten komissio ja SNCM väittävät, että riidanalaisen päätöksen 99 perustelukappaleessa mainitun 21 miljoonan euron suuruisen odotetun nettoluovutustuoton on ymmärrettävä sisältävän kiinteän omaisuuden nettoluovutustuoton, komissio ei kuitenkaan voinut ottaa mainitun päätöksen 328 perustelukappaleessa huomioon pelkästään 21 miljoonan euron suuruista nettoluovutustuottoa tuen määrän välttämättömyyden varmistamiseksi.

292 Vaikka näet ei voida pitää mahdottomana, että aluksista muodostuvan omaisuuden ja kiinteän omaisuuden nettoluovutustuoton määräksi oli rakenneuudistussuunnitelmassa arvioitu 21 miljoonaa euroa, ei voida kuitenkaan hyväksyä sitä, toisin kuin komissio on suullisessa käsittelyssä väittänyt, että komissiolla olisi oikeus nojautua pelkkiin ennusteisiin, vaikka ne eivät vastaakaan todellisuutta, jotta sen päätöksen tekeminen ei viivästyisi. Koska rakenneuudistussuunnitelmassa mainittu 21 miljoonan euron suuruinen nettoluovutustuottoa koskeva arvio on esitetty vuoden 2001 joulukuussa, kuten riidanalaisen päätöksen 88 perustelukappaleessa olevasta alaviitteestä 31 ilmenee, komissiolla oli velvollisuus korjata kyseistä arviota SNCM:n todellisen tilanteen, sellaisena kuin se oli mainitun päätöksen tekohetkellä lähes 19 kuukautta myöhemmin, huomioon ottamiseksi siihen nähden, että suuntaviivojen mukaan on välttämätöntä tarkastaa, että tuen määrä on rajattu välttämättömään.

293 Näin ollen vaikka SNCM väittää perustellusti, että koska sillä oli ollut vaikeuksia luovuttaa huippunopea alus *Asco*, komissio oli saattanut riidanalaista päätöstä tehdessään ottaa huomioon tämän aluksen osalta rakenneuudistussuunnitelmassa esitettyä arviota pienemmän nettoluovutustuoton korjaamalla näin negatiivisesti kyseistä arviota, komissio oli kuitenkin velvollinen tekemään myös mahdolliset positiiviset korjaukset, jotka saattoivat nostaa muita aluksia koskevia arvioita.

294 Esillä olevassa asiassa riidanalaisen päätöksen 99 ja 101 perustelukappaleesta kuitenkin ilmenee, että SNCM yhtäältä on luovuttanut kolme muuta alusta, joiden myymisestä oli sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa, ja *Southern Trader* -aluksen ja että näiden neljän aluksen luovutuksesta saatu kokonaisnettotuotto oli yli 1,2 miljoonaa euroa oletuksia suurempi, ja toisaalta se on luovuttanut kiinteää omaisuutta, jonka myymisestä oli sovittu kyseisessä suunnitelmassa, 12 miljoonan euron suuruisen nettoluovutustuoton arvosta.

295 On todettava, mitä SNCM ei lisäksi kiistä, että pelkästään huippunopeaan alukseen Ascoon kohdistetusta negatiivisesta korjauksesta johtuva nettoluovutustuoton vähentyminen ei ole omiaan hyvittämään kokonaan sitä, että näitä seikkoja ei ole otettu huomioon.

296 SNCM on näet väliintulokirjelmässään toimittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle kunkin niiden neljän aluksen osalta, joiden luovuttamisesta oli sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa, sen summan, joka vastaa "SNCM:n käytettävissä olevia todellisia varoja". Koska, kuten edellä on jo alusten *Napoléon* ja *Monte Rotondo* osalta todettu, kyseiset alukset on luovutettu vuonna 2002, on katsottava sen ajan perusteella, joka on kulunut näiden luovutusten ja riidanalaisen päätöksen tekemisen välillä, että SNCM:n ilmoittama summa vastaa tarkalleen näitä aluksia koskevan nettoluovutustuoton määrää. Samoin Liberté-aluksen osalta, joka luovutettiin vuonna 2003 ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, on myös todettava, että jollei tarpeesta tehdä mahdollisia pieniä muutoksia muuta johdu,

SNCM:n väliintulokirjelmässä ilmoitettu summa vastaa suunnilleen kyseistä alusta koskevan nettoluovutustuoton määrää, koska olennainen osa niistä seikoista, joiden avulla kyseinen summa voitiin laskea, oli tiedossa riidanalaisen päätöksen tekohetkellä. SNCM on suullisessa käsittelyssä lisäksi vahvistanut, että sen väliintulokirjelmässä mainittu summa on luotettava.

297 Näistä SNCM:n toimittamista tiedoista ilmenee, että vaikka otetaan huomioon huippunopean aluksen *Ascon* negatiivinen nettoluovutustuotto, kyseisten neljän aluksen nettoluovutustuoton todellinen määrä on noin 16,5 miljoonaa euroa, joten riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa mainittu kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatu 12 miljoonan nettoluovutustuotto huomioon ottaen SNCM:n käytettävissä riidanalaisen päätöksen tekohetkellä olevan nettoluovutustuoton kokonaismäärän oli oltava noin 28,5 miljoonaa euroa komission riidanalaisessa päätöksessä huomioon ottaman 21 miljoonan euron sijasta.

298 Tältä osin ne SNCM:n väitteet, joilla pyritään osoittamaan, että riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa vahvistetulla summalla viitataan luovutuksen bruttotuottoon, on hylättävä, koska ne ovat suoraan ristiriidassa kyseisen perustelukappaleen sanamuodon kanssa. Sen väitteen osalta, jonka mukaan edellä mainitussa perustelukappaleessa vahvistettu summa koskee osaksi yrityksen sellaisten varojen myyntiä, jotka eivät ole yrityksen toiminnan kannalta välttämättömiä, riittää, kun todetaan, että sen lisäksi, ettei tätä väitettä ole muuten tuettu, riidanalaisessa päätöksessä ei ole mitään tätä osoittavaa seikkaa sen perustelemiseksi, että näiden kiinteiden omaisuuserien nettoluovutustuottoa ei ole otettu huomioon, riippumatta siitä, onko kyse riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleesta tai 328 perustelukappaleesta. On joka tapauksessa huomattava, että vaikka otetaan huomioon ne SNCM:n esittämät luvut, jotka koskevat kiinteän omaisuuden nettoluovutustuottoa, kyseisen yhtiön käytössä olevien varojen todellinen määrä, jonka yhtiö on maininnut väliintulokirjelmässään, on 24,9 miljoonaa euroa.

299 Kun komissiolle on esitetty tältä osin kysymyksiä suullisessa käsittelyssä, se on lisäksi lopulta myöntänyt, että aluksista muodostuvan omaisuuden ja kiinteän omaisuuden nettoluovutustuoton kokonaismäärä, joka oli sen käytettävissä riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, oli suurempi kuin 21 miljoonaa euroa.

300 Näin ollen edellä olevasta seuraa, että riidanalaisessa päätöksessä on tehty olennainen arviointivirhe siltä osin kuin siinä otetaan tuen välttämätöntä määrää määritettäessä huomioon pelkästään 21 miljoonan euron suuruinen nettoluovutustuotto, vaikka mainitusta päätöksestä ja tämän menettelyn yhteydessä annetuista selityksistä ilmenee, että komissiolla oli mahdollisuus todeta sen hallussa riidanalaisen päätöksen tekohetkellä olevien seikkojen perusteella, että mainittu nettoluovutustuotto oli suurempi kuin 21 miljoonaa euroa.

301 Komission ja väliintulijoiden esittämillä muilla väitteillä ei voida kyseenalaistaa tätä johtopäätöstä.

302 Ensinnäkin se komission kantajan vastaukseen antamassa vastauksessa esittämä väite, jonka mukaan tutkittaessa tulevaisuudessa tuen 10 miljoonan euron suuruista toista erää riidanalaisen päätöksen päätösosan 6 artiklan perusteella on otettava huomioon sen kiinteän omaisuuden ja niiden alusten, joiden luovuttamisesta oli sovittu rakenneuudistussuunnitelmassa ja joita ei ollut vielä luovutettu riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, odotettavissa olevista luovutuksista kertyvä nettotuotto, on hylättävä perusteettomana.

303 Vaikka näet on totta, että riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 ja 6 artiklan mukaan SNCM:n kiinteän omaisuuden luovutuksista saama nettotuotto osoitetaan tuen toiseen erään, näiden artiklojen sanamuodosta ja 357 ja 358 perustelukappaleesta, jotka ovat kyseisten artiklojen tarpeellinen tuki, ilmenee, että tällä toisella erällä pyritään yksinomaan ottamaan huomioon niistä muiden kuin strategisten osakkuuksien luovutuksista saatu tuotto, joita komissio oli vaatinut edellytyksenä sille, että tuki todetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi, ja nämä luovutukset on lueteltu tyhjentävästi riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklan ensimmäisessä kohdassa, ja ne koskevat osakkuuksia yhtiöissä, joita ovat Amadeus France, Compagnie Corse Méditerranée, kiinteistöalan yhteenliittymä Schuman, SMIP ja Someca.

304 Kuten komissio on useaan otteeseen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa ja suullisessa käsittelyssä todennut, riidanalaisen päätöksen päätösosan edellä mainittujen säännösten, jotka koskevat toisen erän maksamista, piiriin kuuluva kiinteä omaisuus ei kuulu sen riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa mainitun kiinteän omaisuuden luovutuksen piiriin, joka komission oli otettava huomioon määrittäessään tuen määrän välttämättömyyttä mainitun päätöksen 328 perustelukappaleessa. SMIP:n hallussa olevan *Southern Trader* -aluksen osalta komissio on todennut kirjallisiin kysymyksiin esittämissään vastauksissa, että se oli vaatinut sen luovuttamista riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklassa sen vuoksi, että kyseisen aluksen myyntiin liittyi rakenneuudistussuunnitelmassa epäselvyyttä, joten mainittua alusta ei ollut katsottava rakenneuudistussuunnitelmaan kirjatun 21 miljoonan euron suuruiseen summaan kuuluvaksi varaksi.

305 Tästä seuraa, että toisin kuin komissio antaa kirjelmissään ymmärtää, riidanalaisen päätöksen 101 perustelukappaleessa mainittua kiinteän omaisuuden nettoluovutustuottoa ei voida ottaa huomioon tuen toista erää maksettaessa.

306 Näin ollen komissiolla olevalla mahdollisuudella arvioida jälkeenpäin, ovatko toisen erän maksamiselle asetetut edellytykset täyttyneet, ei voida kyseenalaistaa edellä tehtyjä päätelmiä siitä, että tuen määrän välttämättömyyttä määritettäessä ei ole otettu huomioon muiden kuin välttämättömien varojen luovuttamisesta saatua nettotuottoa kokonaisuudessaan.

307 Samasta syystä komissio ei lisäksi voi väittää, kuten se on suullisessa käsittelyssä tehnyt, että hyväksyessään tuen sen ensimmäisen, 66 miljoonan euron suuruisen erän osalta, se on varmistanut sen, että mainittu tuki on rajattu välttämättömään, koska muiden kuin välttämättömien varojen luovuttamisesta saadun, 21 miljoonaa euroa ylittävän nettotuoton huomioon ottaminen johtaa lähtökohtaisesti siihen, että se toteaa, että Ranskan viranomaisten ilmoittama tuen määrä ei vastannut sitä vaatimusta, jonka mukaan tuki on rajattava välttämättömään, ja näin ollen että edellytykset, joiden nojalla tuki voidaan todeta yhteismarkkinoille soveltuvaksi EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, eivät olleet täyttyneet.

308 Toiseksi siltä osin kuin on kyse siitä komission lyhyesti esiin tuomasta seikasta, jonka mukaan julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrää on aliarvioitu vuoden 2001 loppuun saakka, riittää, kun todetaan, että komissio on ottanut kyseisen seikan asianmukaisesti huomioon määritettäessä tuen mahdollisimman pientä määrää, koska, kuten etenkin riidanalaisen päätöksen 326 ja 327 perustelukappaleesta ilmenee, se tuen osa, jonka Ranskan viranomaiset olivat ilmoittaneet rakenneuudistustukena ja jolla oli tarkoitus "päästä lopullisesti eroon [vuoden 1991 sopimuksen ja vuoden 1996 sopimuksen] nojalla maksettujen, kyseisenä aikana julkisen palvelun piiriin kuuluneilla reiteillä aiheutuneisiin toimintamenoihin ja satamakustannuksiin nähden riittämättömien taloudellisten korvausten seurauksista", oli hyväksytty 53,48 miljoonan euron osalta. Näin ollen väitettyä seikkaa ei voitu ottaa huomioon toiseen kertaan vahvistettaessa muiden kuin välttämättömien varojen luovutuksesta saadun nettotuoton määrää, joka oli vähennettävä tuen mahdollisimman pientä määrää laskettaessa.

309 Kolmanneksi siltä osin kuin on kyse siitä SNCM:n vetoamasta seikasta, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä loppujen lopuksi huomioon otetut rakenneuudistuksen kustannukset eli 25 miljoonaa euroa (46 miljoonaa euroa –21 miljoonaa euroa) ja julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrä eli 53,48 miljoonaa euroa, saattoivat yhdessä oikeuttaa 78,48 miljoonan euron suuruisen rakenneuudistustuen, riittää, kun todetaan, että Ranskan viranomaisten ilmoittama tuki ei koskenut 78,48 miljoonan euron vaan 76 miljoonan euron suuruista tukea. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei kuitenkaan ole kumoamiskanteen yhteydessä ottaa kantaa sellaisen tuen laillisuuteen, joka eroaa määrältään komission tutkimasta tuesta, korvaamalla komission tekemän arvioinnin omalla arvioinnillaan (yhdistetyt asiat T-79/95 ja T-80/95, SNCF ja British Railways v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1491, 64 kohta). Lisäksi on huomattava, että sillä erolla, johon SNCM on viitannut, ei ole suurta merkitystä suhteessa siihen virheeseen, joka on tehty sen eduksi määritettäessä muiden kuin välttämättömien varojen luovutuksista saadun nettotuoton määrää.

310 Neljänneksi siltä osin kuin on kyse siitä SNCM:n väitteestä, jonka mukaan tuen määrä oli tarkalleen katsoen vain 22,5 miljoonaa euroa eli Ranskan valtion antaman taloudellisen panoksen ja julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrän välisen erotuksen määrä ja se vastasi siten 48:aa prosenttia

rakenneuudistuskustannuksista, joiden määrä oli 46 miljoonaa euroa, on todettava, että kyseinen väite perustuu virheelliseen oletukseen, jonka mukaan julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrä ei ole EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Näin on kuitenkin tilanne ainoastaan, jos asiassa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (edellä 105 kohta) mainitut edellytykset ovat täyttyneet taloudellisen panoksen kyseisen osan kohdalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei kuitenkaan ole tältä osin kumoamiskanteen yhteydessä korvata komission tekemää arviointia omalla arvioinnillaan (edellä 309 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat SNCF ja British Railways v. komissio, tuomion 64 kohta).

311 Näin on esillä olevassa asiassa varsinkin kun komissio on riidanalaisessa päätöksessä nimenomaisesti katsonut, kuten erityisesti mainitun päätöksen 260 ja 326 perustelukappaleesta ilmenee, että vaikka julkisesta palvelusta maksetun taloudellisen korvauksen riittämätön osa voitaisiin perustella EY 86 artiklan 2 kohdan perusteella, koko kyseessä olevaa 76 miljoonan euron suuruista tukea on tutkittava rakenneuudistustukena julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyttä vastaava osa mukaan luettuna sen vuoksi, että kyseinen tuki on ilmoitettu rakenneuudistustukena ja että elinkelpoisuuden palauttaminen edellytti sitä, että mainitun tuen avulla myös tästä liian pienestä korvauksesta aiheutuneet velat voitaisiin maksaa takaisin.

312 Näin ollen kyseisen tuen kokonaismäärä eli 76 miljoonaa euroa on noin 76 prosenttia rakenneuudistuksen kokonaiskustannuksista, joiden määrä on — kun julkisesta palvelusta maksetun korvauksen riittämättömyyden määrä, joka on 53,48 miljoonaa euroa, ja 46 miljoonan suuruiset rakenneuudistuksen kustannukset lasketaan yhteen — 99,48 miljoonaa euroa. Lisäksi vaikka huomioon otettaisiin pelkästään 66 miljoonan euron suuruinen ensimmäinen erä, on todettava, että mainittu erä on edelleen noin 66 prosenttia mainituista kokonaiskustannuksista.

313 Joka tapauksessa vaikka oletettaisiin, että asiassa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (edellä 105 kohta) vahvistetut edellytykset ovat täyttyneet, se, että tuki vastaa tässä tapauksessa vähintään 50:tä prosenttia rakenneuudistuksen kustannuksista, ei voi mitenkään kumota sitä toteamusta, jonka mukaan kyseinen

tuki on kuitenkin edelleen liiallinen, koska rakenneuudistussuunnitelmaa täytäntöönpantaessa toteutettujen luovutusten nettotuottoa ei ole otettu huomioon kokonaisuudessaan. Kuten edellä on näet todettu, suuntaviivojen 40 kohdan perusteella rakenneuudistustuki on rajattava määrään, joka on ehdottomasti välttämätön, kun otetaan huomioon yrityksen käytettävissä olevat varat, jotka on saatu muun muassa sellaisten tiettyjen omaisuuserien myynnistä, jotka eivät ole välttämättömiä yrityksen elinkelpoisuuden kannalta.

314 Lopulta siltä osin kuin viidenneksi on kyse siitä Ranskan tasavallan kirjelmissään esittämästä väitteestä, jonka mukaan Ranskan viranomaisten esittämien muiden arviointimenetelmien perusteella on voitu perustella kyseistä tukea vastaava määrä, riittää, kun todetaan, että riidanalaisen päätöksen 320–325 perustelukappaleessa komissio on nimenomaisesti hylännyt nämä menetelmät käyttääkseen itsensä laatimaa vaihtoehtoista menetelmää.

315 Näin ollen on pääteltävä, että kantajan väite, jonka mukaan komissio ei ole ottanut huomioon muiden kuin välttämättömien varojen luovutusten nettotuottoa kokonaisuudessaan tuen määrän välttämättömyyttä määritettäessä, on perusteltu, joten riidanalaisessa päätöksessä on tältä osin tehty ilmeinen arviointivirhe.

Toista kanneperustetta koskeva päätelmä

316 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että toinen kanneperuste, joka koskee EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomista siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä on tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, on hylättävä lukuun ottamatta sitä väitettä, joka koskee tuen määrän välttämättömyyden virheellistä arviointia.

317 Koska tuen määrän välttämättömyys liittyy, kuten komissio on todennut suuntaviivojen 19 ja 20 kohdassa, EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrättyyn edellytykseen, jonka mukaan tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos se ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen laillisuuteen vaikuttava virhe koskee yhtä EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrättyä edellytystä sille, että tuki voidaan todeta yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

318 Näin ollen on todettava, että edellytykset, joiden täyttyessä komissio voi todeta kyseisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvaksi, eivät olleet täyttyneet esillä olevassa asiassa. Näin ollen riidanalaisen päätöksen laillisuuteen vaikuttavalla virheellä on ollut esillä olevassa asiassa lopputuloksen kannalta ratkaiseva vaikutus (asia T-126/99, Graphischer Maschinenbau v. komissio, tuomio 14.5.2002, Kok. 2002, s. II-2427, 49 kohta).

319 Näin ollen koska tuen määrän välttämättömyyden määrittäminen on riidanalaisen päätöksen kokonaismerkityksen kannalta olennaisen tärkeätä (edellä 62 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. komissio, tuomion 420 kohta) eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ole kumoamiskanteen yhteydessä korvata komission tekemää arviointia omalla arvioinnillaan (edellä 309 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat SNCF ja British Railways v. komissio, tuomion 64 kohta), kyseinen päätös on kumottava ilman, että niiden kantajan esittämien väitteiden perusteltavuutta, jotka koskevat riidanalaisessa päätöksessä asetettuja edellytyksiä, on tarpeen tutkia.

320 Erityisesti ei näet voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että komissio arvioi etenkin asiassa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (edellä 105 kohta) annettu tuomio huomioon ottaen uudelleen EY 87 artiklan 1 kohdan perusteella sitä, onko kyseinen toimenpide tai ainakin sen osa luonteeltaan valtiontukea, ja että se muuttaa tarvittaessa riidanalaisessa päätöksessä asetettuja edellytyksiä siltä osin kuin

mainitut edellytykset ovat edelleen tarpeen valtiontueksi katsottavan toimenpiteen määrän suhteen (ks. vastaavasti edellä 309 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat SNFC ja British Railways v. komissio, tuomion 64 kohta).

321 Edellä olevasta seuraa, että riidanalainen päätös on kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

322 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt vaatimuksensa ja koska kantaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, komissio on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.

323 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan väliintulijana olevan SNCM:n on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

324 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Näin ollen Ranskan tasavallan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Rakenneuudistustuesta, jonka Ranska aikoo myöntää Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle, 9 päivänä heinäkuuta 2003 tehty komission päätös 2004/166/EY kumotaan.**

2) **Komissio velvoitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut, ja se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

3) **Ranskan tasavalta ja SNCM vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Jaeger Tiili Czúcz

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä kesäkuuta 2005.

H. Jung

kirjaaja

M. Jaeger

jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... II - 2206

Tosiseikat ..... II - 2208

1. Kyseessä olevat varustamot ..... II - 2208

2. Manner-Ranskan ja Korsikan välisiä meriliikenneyhteyksiä koskevat julkisen palvelun velvoitteet ..... II - 2209

Hallinnollinen menettely ..... II - 2211

1. SNCM:lle korvaukseksi julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta myönnetty tuki vuoden 1991 sopimuksen ja vuoden 1996 sopimuksen yhteydessä ..... II - 2211

2. SNCM:lle myönnetty pelastus- ja rakenneuudistustuki ..... II - 2212

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset ..... II - 2220

Oikeudellinen arviointi ..... II - 2222

1. Alustava huomautus 8.9.2004 tehdyn päätöksen vaikutuksesta nyt käsiteltävänä olevaan kanteeseen ..... II - 2222

2. Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee EY 253 artiklan rikkomista siltä osin kuin riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu ..... II - 2223

Kanneperusteen ulottuvuutta koskevat alustavat huomautukset ..... II - 2224

Riidanalaisen päätöksen perusteluja koskevat väitteet ..... II - 2227

Alustavat huomautukset ..... II - 2227

Kyseisen toimenpiteen luonne ja se, että osa tuesta on korvausta julkisen palvelun hoitamisesta ..... II - 2229

Niiden epäilyjen häviäminen, joiden perusteella muodollinen tutkintamenettely on aloitettu ..... II - 2236

Elinkelpoisuuden palauttamista koskeva arviointi ..... II - 2241

Rakenneuudistuksen osalta esitettyjen arvioiden realistisuus ..... II - 2244

Muiden kuin strategisten osakkuuksien määrittäminen ..... II - 2246

Ensimmäistä kanneperustetta koskeva päätelmä ..... II - 2248

3. Toinen kanneperuste, joka koskee EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan, asetuksen N:o 659/1999 ja suuntaviivojen rikkomista siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä ..... II - 2248

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittamaa valvontaa koskeva alustava huomautus ..... II - 2248

Riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta koskevat väitteet ..... II - 2250

Osan tuesta arvioiminen julkisesta palvelusta maksetuksi korvaukseksi ... II - 2251

Niiden syiden tarkastelu, joiden johdosta SNCM on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin ..... II - 2255

Suuntaviivojen noudattaminen ..... II - 2259

— SNCM:n luonnehtiminen vaikeuksissa olevaksi yritykseksi ..... II - 2260

— Elinkelpoisuuden palauttaminen ..... II - 2265

— Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen ..... II - 2272

— Tuen rajaaminen välttämättömään ..... II - 2278

Toista kanneperustetta koskeva päätelmä ..... II - 2299

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 2301